

(CGPA - 3.15)

शिवराज २०२५

(ISO 9001: 2015 मानांकन प्राप्त)

कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे शिक्षण संस्था, गडहिंग्लज

**शिवराज साहित्य, वाणिज्य आणि डी.एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय व
संभाजीराव माने साहित्य, वाणिज्य व विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय**

गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर

आभिनंदन हार्दिक

मराठी समाजशास्त्र परिषदेच्या वतीने मा. प्रा. किसनराव कुराडे यांना जीवन गौरव पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले. त्याबद्दल त्यांचा सत्कार करताना डॉ. डी. आर. मोरे यावेळी प्राचार्य, डॉ.सतीश देसाई, प्राचार्य डॉ.एस.एम.कदम, प्रा.व्ही.एन.गजेंद्रगड, संस्था सचिव डॉ. अनिल कुराडे, उपाध्यक्ष के. जी. पाटील व इतर मान्यवर

मराठी समाजशास्त्र परिषदेच्या वतीने प्रा.व्ही.एन.गजेंद्रगड यांना जीवन गौरव पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले. त्याबद्दल त्यांचा सत्कार करताना डॉ.डी.आर.मोरे

मराठी समाजशास्त्र परिषदेच्या वतीने मा. प्रा. किसनराव कुराडे यांना जीवन गौरव पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले. त्याबद्दल त्यांच्या सत्कार प्रसंगी मार्गदर्शन करताना डॉ. डी. आर. मोरे

आमची प्रेरणा

कर्मवीर विठ्ठल वामजी शिंदे

सेवा निवृत्ती

श्री.रतन आण्णा जाधव
सहाय्यक ग्रंथपाल

श्री.कुमार तुकाराम कुंभार
कनिष्ठ लघुलेखक

श्री.संदीप वसंतराव शिंदे
प्रयोगशाळा सहाय्यक

श्री.रामचंद्र कृष्णा वडर
प्रयोगशाळा परिचर

अभिर्नंदनीय सुयश

धनंजय राजाराम जाधव यांस फेन्सिंग या खेळासाठी महाराष्ट्र शासनाचा २०२३-२४ चा क्रीडा क्षेत्रातील सर्वोत्कृष्ट 'शिवछत्रपती पुरस्कार' प्रदान करताना मा. राज्यपाल सी.पी. राधाकृष्णन यावेळी उपस्थित मान्यवर मुख्यमंत्री मा.देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री मा. अजित दादा पोवार व इतर

अर्णव मच्छिंद्र बुवा याने शास्त्रीय गायन स्पर्धेत राष्ट्रीय पातळीवर सुवर्ण पदक पटकविल्याबद्दल शिवाजी विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. डी.टी. शिर्के त्याचा सत्कार करताना.

शिवाजी विद्यापीठ गुणवत्ता शिष्यवृत्तीमध्ये सलग पाच वर्षे प्रथम क्रमांक मिळविल्याबद्दल महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस.एम.कदम व प्रा. विश्वजीत कुराडे यांचा सत्कार करताना मा. प्र.कुलगुरु डॉ.पी.एस.पाटील व इतर मान्यवर

कोणतीही लढाई जिंकण्यासाठी,
प्रथम स्वतःशी लढायला शिक
स्वतःमध्ये दडलेल्या षड्रिपूंना,
हुडकून काढून प्रथम जिंक !
मग तुला ककून येईल,
तू जग जिंकले आहे.
अपयश सर्व तुझ्या समोर,
यश बनून झुकले आहे !

- कवी प्रा. किसनराव कुराडे

मा. प्रा. किसनराव कुराडे

अध्यक्ष - कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे शिक्षण संस्था, गडहिंग्लज

कर्मवीर पुण्यतिथी सोहळा

माजी आम.श्री.सुभाष जोशी यांचे हस्ते 'कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे समाजभूषण पुरस्कार' स्वीकारताना ज्येष्ठ समाजसेवक डॉ.बाबा आढाव

'कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे समाजभूषण पुरस्कार' कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना संस्था अध्यक्ष मा.प्रा.किसनराव कुराडे

'कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे समाजभूषण पुरस्कार' वितरण प्रसंगी मार्गदर्शन करताना माजी आम.श्री.सुभाष जोशी

प्रा.जयवंत मधुकर पाटील गुणवंत शिक्षक पुरस्कार विजेते

श्री.संदीप वसंतराव शिंदे गुणवंत प्रशासकीय कर्मचारी पुरस्कार विजेते

मा. प्रा. डॉ. अनिलराव कुराडे
सचिव, कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे शिक्षण संस्था, गडहिंगलज

भावपूर्ण श्रद्धांजली

अरण्यऋषी
मारुती चित्तमपल्ली

कै.बाळासाहेब संतू सावंत

भारत मातेचे संरक्षण करताना शहिद झालेल्या
भारतमातेच्या
वीर जवानांना भावपूर्ण श्रद्धांजली

मा. प्राचार्य

शिवराज साहित्य, वाणिज्य आणि
डी. एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंग्लज

प्रा. (डॉ.) एस. एम. कदम
M.Sc., Ph.D.

पदाधिकारी

प्रबंधक

डॉ. संतोष शहापूरकर

M.A. Ph.D., MBA

शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज

प्रा. टी.व्ही. चौगुले

M.A., B.Ed., M.A. Edu.

संभाजीराव माने कनिष्ठ महाविद्यालय, गडहिंग्लज

शिवराज २०२५

कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे शिक्षण संस्था, गडहिंग्लज.
शिवराज साहित्य, वाणिज्य आणि डी. एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंग्लज.
संभाजीराव माने साहित्य, वाणिज्य व विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय,
गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर.

शिवराज २०२५

संपादक मंडळ

- अध्यक्ष
मा. प्राचार्य, डॉ. एस. एम. कदम
- प्रमुख संपादक
डॉ. ए. के. मोरमारे
- विभागीय संपादक
डॉ. एस. बी. माने - हिंदी
प्रा. डी. यू. जाधव - इंग्रजी
प्रा. संदीप कुराडे - ग्रंथपाल
- विशेष सहाय्य
डॉ. अनिलराव कुराडे,
सचिव, क.वि.रा.शिंदे शिक्षण संस्था, गडहिंग्लज
- सहाय्यक संपादक
प्रा. के. जे. अदाटे
डॉ. एम. डी. चौगुले
प्रा. के. एस. देसाई
प्रा. जी. आय. देसाई
सौ. पी. बी. जाधव
प्रा. टी. डी. भांदुगरे
श्री. एस. एन. पाटील
श्री. ए. एल. कलकुटकी

महाविद्यालय विकास समिती (सन २०२२-२३ पासून)

मा. प्रा. किसनराव कुराडे	अध्यक्ष
डॉ. अनिल व्ही. कुराडे	व्यवस्थापन सचिव
डॉ. एन. बी. एकिले	नामनिर्देशित विभागप्रमुख
डॉ. एम. डी. चौगुले	प्राध्यापक प्रतिनिधी
डॉ. संतोष शहापूरकर	अध्यापकेत्तर कर्मचारी प्रतिनिधी
श्री. बसवराज आजरी	सामाजिक क्षेत्र प्रतिनिधी
अॅड. दिग्विजय कुराडे	शैक्षणिक क्षेत्र प्रतिनिधी
श्री. ईश्वर नारायण देसाई	उद्योग क्षेत्र प्रतिनिधी
डॉ. एम. पी. पाटील	संशोधन क्षेत्र प्रतिनिधी
प्रा. के. जे. अदाटे	IQAC समन्वयक
विद्यार्थी परिषद सभापती	-
प्राचार्य, डॉ. एस. एम. कदम	समिती सचिव

शाळा समिती (सन २०२२-२३ पासून)

मा. प्रा. किसनराव कुराडे	अध्यक्ष
मा.श्री. शंकरराव भीमा नंदनवाडे	संस्था प्रतिनिधी
मा. प्रा. जे. वाय बारदेस्कर	संस्था प्रतिनिधी
मा. प्रा. ए. व्ही. कुराडे	संस्था प्रतिनिधी
मा. प्रा. टी. व्ही. चौगुले	प्राध्यापक सदस्य
मा. डॉ. एस. आर. शहापूरकर	प्रशासक सेवक प्रतिनिधी
मा. प्राचार्य डॉ.एस. डी. कदम	सचिव

संपादकीय....

प्रिय रसिक,

‘शिवराज २०२५’ हा वार्षिक अंक आपल्या हाती देताना मला मनस्वी आनंद होत आहे. शिवराज महाविद्यालय हे कोल्हापूर जिल्ह्यातील एक अग्रगण्य महाविद्यालय आहे. गेल्या ६९ वर्षांपासून हे महाविद्यालय विविध विद्याशाखांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थी विद्यार्थिनींची ज्ञानाची भूक भागवत आहे. महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेला प्रत्येक विद्यार्थी भविष्यात विविध क्षेत्रात चमकला पाहिजे, त्याने स्वतःच्या पायावर सक्षमपणे उभे राहिले पाहिजे या दृष्टीने महाविद्यालय सतत प्रयत्न करीत आहे. यामुळे आमचे बरेच विद्यार्थी क्रीडा, सांस्कृतिक, सामाजिक, राजकीय क्षेत्रांमध्ये तसेच प्रशासकीय सेवेत यश संपादन करीत आहेत. याचा मला सार्थ अभिमान आहे.

दरवर्षीप्रमाणे याही वर्षी नियतकालिकासाठी विद्यार्थ्यांकडून साहित्याची मागणी केली असता विद्यार्थी लेखक, कवी, कवयित्रींनी चांगला प्रतिसाद दिला. सध्याच्या समाज माध्यमांच्या जंजाळात जरी ते सापडले असले तरी यातून बाहेर पडत आहेत, ही एक चांगली गोष्ट घडताना दिसत आहे. त्यामुळे या नवलेखकांकडून सामाजिक, शैक्षणिक, राजकीय, पर्यावरणीय व व्यावसायिक विचारांचे चांगले मंथन झाले आहे, असे म्हणता येते. त्यांनी केलेले मंथन कथा, कविता, ललित लेखनाच्या माध्यमातून वाचकांसमोर मांडले आहे.

हा अंक संपूर्णपणे विद्यार्थीभीमुख आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी मांडलेल्या या शब्दरूप संकल्पनांना, त्यांनी कला, क्रीडा, संशोधन क्षेत्रात मिळवलेल्या यशाला शब्दरूपाने आणि चित्ररूपाने या अंकाच्या माध्यमातून आपणापर्यंत पोहोचण्याचा प्रयत्न केला आहे.

हा वार्षिक अंक नीटनेटका व वाचनीय बनविण्यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा. प्रा. किसनराव कुराडे, संस्था सचिव डॉ. अनिलराव कुराडे आणि प्राचार्य डॉ. एस. एम. कदम यांनी वेळोवेळी अनमोल असे मार्गदर्शन केले. त्यामुळे हा अंक आपल्यासमोर सादर करू शकलो. ग्रंथपाल प्रा. संदीप कुराडे, प्रबंधक डॉ. संतोष शहापूरकर, विभागीय सहसंपादक डॉ. एस बी माने, प्रा. डी. यू. जाधव यांच्या सहकार्यातून हा अंक परिपूर्ण झाला आहे. त्याचबरोबर प्रिंझम ग्राफिक्स, कोल्हापूर यांनी या अंकाची चांगली बांधणी केली आहे. या सर्वांचे मी ऋण व्यक्त करतो.

डॉ. अशोक मोरमारे
प्रमुख संपादक

मुखपृष्ठाविषयी

शिवराज महाविद्यालयाचा 'शिवराज' हा वार्षिक अंक शिवराज महाविद्यालयाचा आरसा आहे. संपूर्ण शैक्षणिक वर्षामध्ये महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी व प्राध्यापकांनी केलेल्या वाचनाचे, चिंतनाचे, संशोधनाचे तसेच कला, क्रीडा व इतर विविध क्षेत्रांमध्ये मिळविलेल्या यशाचे प्रतिबिंब त्यातून उमटत असते. त्याचबरोबर जागतिक व देशपातळीवर घडणाऱ्या विविध सामाजिक, राजकीय व नैसर्गिक घटना प्रसंगाचे हे महाविद्यालय स्मरण करीत जाते. आज जागतिक पातळीवर घडणाऱ्या विविध घटना राजकीय वर्चस्व गाजवण्यासाठी, धर्मवाद अधिक जपण्यासाठी घडताना दिसत आहेत. रशिया- युक्रेन, भारत - पाकिस्तान, इजराईल -इराण युद्धे त्याचबरोबर इतर अनेक देशांमध्ये राजकीय आणि शस्त्रास्त्र वर्चस्वासाठी संघर्ष चालू असलेला आपण पाहिले. ही सर्व राष्ट्रे आपले वर्चस्व गाजवण्यासाठी सुपर सोनिक मिसाईलसारख्या अत्याधुनिक व संहारक शस्त्रांचा वापर करताना दिसत आहेत. यामध्ये प्रचंड प्रमाणात वित्त आणि मानवी हानी होत आहे. त्याचबरोबर निसर्गाचे त्याच्या १०० पटीने अधिक नुकसान होत आहे. आपल्या राजकीय आणि महासत्तीय वर्चस्वासाठी माणसाने जो काही सुपरसोनिक मिसाईलचा खेळ मांडला आहे. या खेळामध्ये निसर्गाचा, पृथ्वीचा मात्र जीव जायला लागला आहे. याचा सर्व राष्ट्रांनी विचार करण्याची गरज आहे. आज जगाला शांतता हवी आहे.यासाठी प्रत्येक राष्ट्राने आपापसातील वाद शांततेच्या मार्गाने सोडवला पाहिजे. अन्यथा एक दिवस पृथ्वी नष्ट झाल्याशिवाय राहणार नाही. असाच भविष्यकाळ नजरसमोर दिसत आहे. याचे प्रतिबिंब मुखपृष्ठावर दाखवले आहे. हे नियतकालिक जरी वैश्विक पातळीवर जाणार नसले तरी वैश्विक शांतता जपणारे आहे. ही जाणीव प्रत्येक राष्ट्राने जपण्याची गरज आहे. यासाठी हा मुखपृष्ठाचा प्रपंच.....!

प्राचार्य मनोगत

आपल्या महाविद्यालयात “शिवराज २०२५” हे वार्षिक नियतकालिक प्रकाशित करताना मला मनस्वी आनंद होत आहे. हे नियतकालिक महाविद्यालयाचा आरसा आहे. महाविद्यालयातील प्राध्यापक आणि विद्यार्थ्यांच्या कल्पक, नाविष्यपूर्ण आणि संशोधनात्मक लेखनाने हे नियतकालिक परिपूर्ण झाले आहे. या नियमकालिकास सुबक व वाचनीय करण्यासाठी बहुमोल असे योगदान दिलेल्या प्रत्येकाचे मी मनःपूर्वक अभिनंदन करतो.

महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेल्या प्रत्येक विद्यार्थी एक ध्येय उराशी बाळगून असतो. हे ध्येय गाठण्यासाठी तो महाविद्यालयीन जीवनात आपल्या ज्ञानाच्या कक्षा अधिक रुंदावतो. आपल्या जीवनाला विविध पैलू पाडतो. आपला व्यक्तिमत्त्व विकास साधतो. नवनवीन जाणवा विकसित करतो. या सर्व जाणवांना अधिक जपण्याचे काम हे नियतकालिक करते.

हे नियतकालिक चाळताना शिवराज महाविद्यालयाची सांस्कृतिक, सामाजिक व शैक्षणिक उपक्रमशिलता पर्यावरणीय जागृतता, संशोधनात्मक प्रगल्भता नजरेस भरते. याचा अर्थ महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थी हा बहुआयामी असल्याचे दिसून येते. याचे फलित म्हणून महाविद्यालयास Begin up ventures India च्या वतीने Excellence in Educational Standards Adaptability and Implementation Award ने तसेच Trusted and outstanding Arts, Sciecnce and Commerce College of the Years 2025 in Maharashtra (Category- Quality Education Excellent Administration and social contribution) पुरस्काराने गौरविण्यात आले. महाविद्यालयास ISO9001-2015 मानांकन प्राप्त झाले. त्याचबरोबर सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षामध्ये महाविद्यालयाने शिवाजी विद्यापीठाच्या गुणवत्ता शिष्यवृत्तीमध्ये विज्ञान व तंत्रज्ञान विभागात निमशहरी गटात सलग पाचव्यांदा प्रथम क्रमांक तर वाणिज्य व व्यवस्थापन विभागात सलग दुसऱ्यांदा प्रथम क्रमांक संपादन केला, ही विशेष अभिनंदनीय बाब म्हणून विचारात घेता येते.

महाविद्यालय विद्यार्थ्यांना ज्ञानाबरोबरच शारीरिकदृष्ट्या सक्षम करीत असते. या बाबतीत शिवराज महाविद्यालय नेहमी अग्रेसर राहिले आहे. शिवाजी विद्यापीठच नव्हे तर राज्य, राष्ट्रीय पातळीवर आमचे विद्यार्थी चमकलेले आहेत. धनंजय राजाराम जाधव या खेळाडूस महाराष्ट्र शासनाने सन २०२४-२५ मध्ये शिव छत्रपती पुरस्कार देऊन गौरविले आहे.

याचा अर्थ महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थी हा आपल्या आयुष्यात कसा सक्षम होईल या दृष्टीने विद्यार्थ्यांच्या अंगामध्ये कला कौशल्य व नैतिक जीवनमूल्ये रुजविण्याचा प्रयत्न महाविद्यालय करीत आहे.

हे नियतकालिक परिपूर्ण करण्याची जबाबदारी डॉ. अशोक मोरमारे यांच्याकडे सोपविण्यात आली. त्यांनी ती सक्षमपणे पार पाडली आहे. त्यांना विभागीय संपादक ग्रंथपाल श्री. संदीप कुराडे, डॉ. एस. बी. माने, प्रा. डी. यू.जाधव यांनी अनमोल असे सहकार्य केले. यासर्वांचे मनापासून अभिनंदन...

आमच्या संस्थेचे अध्यक्ष मा. प्रा. किसनराव कुराडे, सचिव डॉ. अनिलराव कुराडे, उपाध्यक्ष अॅड. दिग्विजय कुराडे यांचे अनमोल मार्गदर्शन आणि प्रबंधक डॉ. संतोष शहापूरकर सर्व प्राध्यापक, प्रशासकीय कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभल्यामुळे हा अंक पूर्णत्वास गेला आहे. याबद्दल मी सर्वांचे मनःपूर्वक आभार मानतो.

धन्यवाद...!

प्रा. (डॉ.) एस. एम. कदम

प्राचार्य

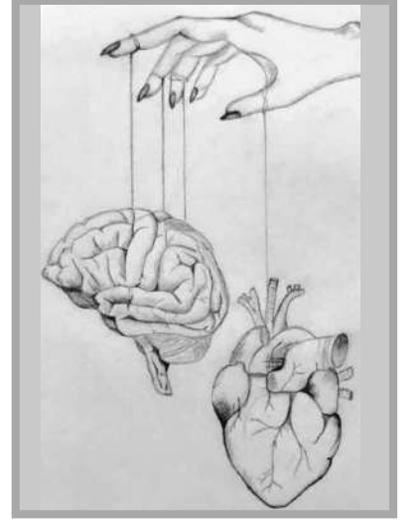
पेन्सिलची रेखाचित्रे

स्नेहल येजरे
एम. ए. २

स्नेहल येजरे
एम. ए. २

आदित्य उंबरे
१२ वी आर्टस्

अंकिता जोंधळे
एम. ए. २

सानिया पाटील
बी. ए. २

आमचा प्राध्यापक वृंद

■ भौतिक शास्त्र विभाग

प्रा.डॉ.एस.एम. कदम (एम.एस्सी., पीएच.डी.) विभाग प्रमुख
प्रा.एस.एस. पांगम (एम.एस्सी., सेट,) (१२/१०/२०२३ पासून)
डॉ. व्ही. एस. सावंत (एम.एस्सी., बी.एड., एम.फिल., पीएच.डी.)
प्रा. के.एम. गुरव (एम.एस्सी., सेट)
प्रा. आर.के. शिंदे (एम.एस्सी., सेट)
प्रा. पी. बी. गंदुगडे (एम.एस्सी., सेट, बी.एड.)
प्रा. जी. एस. पाटील (एम.एस्सी., सेट)
प्रा. पी.आर. जाधव (एम.एस्सी., पीएच.डी.)
प्रा. पी. ए. सरनोबत (एम.एस्सी., सेट, गेट)
डॉ. आर. एम. शेडाम (एम.एस्सी., पीएच.डी.)
प्रा. कु. टी. पी. शिंदे (एम.एस्सी.)
प्रा. श्रीमती जे. बी. राजपूत (एम.एस्सी.)
प्रा. एस. एम. कांबळे (एम.एस्सी.)

■ मराठी विभाग

प्रा. डॉ. एम. व्ही. राजे (एम.ए., पीएच.डी., नेट, सेट, एम.जे.) विभाग प्रमुख
डॉ. ए. के. मोरमारे (एम.ए., पीएच.डी., नेट)
डॉ. एस. एस. पाटील (एम.ए., पीएच.डी.)
डॉ. एल. एस. माने (एम.ए., पीएच.डी.)

■ हिंदी विभाग

डॉ. एन. बी. एकिले (एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी., सेट) विभागप्रमुख
डॉ. एस. बी. माने (एम.ए., पीएच.डी.)

■ इंग्रजी विभाग

प्रा. डी. यू. जाधव (एम.ए., नेट) विभागप्रमुख
प्रा. पी. ए. पाटील (एम.ए., सेट)
प्रा. व्ही. एस. दानवडे (एम.ए., सेट)
प्रा. आर. व्ही. गाडेकर (एम.ए., सेट)
प्रा. ए. ए. परीट (एम.ए., सेट)
प्रा. पी.एस. बालेशगोळ (एम.ए., बी.एड., सेट)

■ समाजशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. एस. डी. सावंत (एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी, नेट) विभागप्रमुख
डॉ. आर. पी. हेंडगे (एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी., नेट)

■ अर्थशास्त्र विभाग

डॉ. जी. जी. गायकवाड (एम.ए., बी.लिब, पीएच.डी., नेट) विभागप्रमुख
कु. डॉ. व्ही. के. हेरेकर (एम.ए., पीएच.डी, एम.फिल., सेट)
डॉ. बी. एम. जाधव (एम.ए., पीएच.डी., एम.फिल., सेट)

■ राज्यशास्त्र विभाग

डॉ. ए. जी. हारदारे (एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी., नेट)
डॉ. एस. बी. खोत (एम.ए., पीएच.डी.)

■ मानसशास्त्र विभाग

प्रा. एस.एम.पाटील (एम.ए., सेट)

■ वाणिज्य विभाग

डॉ. डी. पी. खेडकर (एम.कॉम., बी.एड., पीएच.डी., सेट) विभागप्रमुख
डॉ. एम. डी. चौगुले (एम.कॉम., बी.एड, एम.फिल., पीएच.डी.)
डॉ. जी.एम. कुलकर्णी (एम.कॉम., पीएच.डी.)
प्रा. बियामा वाटंगी (एम.कॉम., सेट)
प्रा. आर. आर. कालेकर (एम. ए. इंग्रजी) (एम.कॉम. बी.एड.)

प्रा. एस.एस. चौगुले (एम.कॉम.)

प्रा. एच. एस. जाधव (एम.कॉम. एल.एल.बी.)

■ रसायनशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. ए.एम. हसुरे (एम.एस्सी., पीएच.डी.) विभागप्रमुख

प्रा. विश्वजित अनिलराव कुराडे (एम.एस्सी., सेट)

डॉ. पी. आर. डोंगरे (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

प्रा. एन. आर. भोसले (एम.एस्सी., सेट)

डॉ. एस. के. पाटील (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

प्रा. डॉ. ए. जी. नाईकवाडे (एम.एस्सी., बी.एड., पीएच.डी.)

प्रा. एस. बी. नाईक (एम.एस्सी., सेट)

प्रा. आर. सी. पाटील (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

प्रा. एस. ए. समडोळे (एम.एस्सी., बी.एड.)

प्रा. ए. पी. तेलवेकर (एम.एस्सी., बी.एड.)

प्रा. जी. आर. पाटील (एम.एस्सी.)

प्रा. कु. आर. ए. हसुरे (एम.एस्सी.)

प्रा. कु. व्ही. एस. मोहिते (एम.एस्सी.)

प्रा. सौ. एस.ए. पाटील (एम.एस्सी., बी.एड.)

प्रा. सौ. आर. एस. सूर्यवंशी (एम.एस्सी., बी.एड.)

■ संगणक शास्त्र

डॉ. श्रीमती एस. जी. शिंदे (एम.एस्सी., सेट, नेट, पीएच.डी.)

डॉ. व्ही. पी. कळसगोंडा (एम.एस्सी., सेट, पीएच.डी.)

■ गणित विभाग

प्रा. एस. एस. कांबळे (एम.एस्सी., सेट)

■ संख्याशास्त्र विभाग

प्रा. सौ. एम. आर. दंडगे (एम.एस्सी.)

प्रा. कु. एन. के. लोंढे (एम.एस्सी., सेट)

प्रा. सौ. एस. पी. पाटील (एम.एस्सी.)

प्रा. श्रीमती पी. एम. जाधव (एम.एस्सी.)

■ वनस्पती शास्त्र

डॉ. व्ही.ए. सरदेसाई (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

डॉ. सी. एम. दळवी (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

डॉ. जे. एम. गोरुले (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

डॉ. एस. व्ही. गायकवाड (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

■ प्राणीशास्त्र विभाग

प्रा. के. जे. अदाटे (एम.एस्सी.) विभागप्रमुख

डॉ. व्ही. एम. देशमुख (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

डॉ. एस. बी. पाटील (एम.एस्सी., पीएच.डी.)

■ सूक्ष्म जीवशास्त्र

प्रा. कु. एम. बी. अस्वले (एम.एस्सी.)

प्रा. आर. ए. कांबळे (एम.एस्सी.)

प्रा. कु. एन. आर. देसाई (एम.एस्सी.)

प्रा. कु. एस. डी. भोसले (एम.एस्सी.)

■ पर्यावरण शास्त्र

प्रा. सौ. एस. पी. गाडवी (एम.एस्सी., बी.एड.)

प्रा. सौ. एस. एम. देसाई एम.एस्सी.

■ शारीरिक शिक्षण

डॉ. आर. डी. मगदूम (बी.कॉम., एम.पी.एड, पीएच.डी.) विभागप्रमुख

■ ग्रंथालय विभाग

प्रा. एस. आर. कुराडे (बी. एससी., एम.लिब, सेट) ग्रंथपाल

विना अनुदान विभाग प्राध्यापक वृंद

■ बी. बी. ए. विभाग

- प्रा. आर. डी. कमते (एम.बी.ए., एम.फिल.) : विभागप्रमुख
प्रा. ए. यु. पटेल (एम.ए., एम.फिल.)
प्रा. के. एस. देसाई (एम.बी.ए., एम.फिल., नेट)
प्रा. सौ. यु. एस. पाटील (एम.सी.ए.)
प्रा. सौ. टी. पी. मुत्नाळे (एम.कॉम., बी.एड.)
प्रा. श्रुती घस्ती (एम.एस्सी., पर्यावरणशास्त्र)
प्रा. सौ. वाय. बी. सोनटक्के (एम.बी.ए.)

■ बी. सी.ए. विभाग

- प्रा. के. एस. देसाई (एम.बी.ए., एम.फिल., नेट)
प्रा. बी.एस. पठाण (एम.एस्सी., एम.बी.ए.)
प्रा. सौ. यु. एस. पाटील (एम.सी.ए.)
प्रा. सौ. एम. पी. कांबळे (एम.एस्सी.-कम्प्युटर)
प्रा. सौ. पी. बी. आजरी (बी.ई. - कम्प्युटर)
प्रा. डी. सी. लोंढे (बी.ई.-कम्प्युटर)
प्रा. सौ. टी. पी. मुत्नाळे (एम.कॉम., बी.एड.)

■ बी. एस्सी. कंप्युटर सायन्स एंटायर (बी.सी.एस.) विभाग

- प्रा. आर. बी. खोत (एम.एस्सी.-कंप्युटर सायन्स) : विभागप्रमुख
प्रा. सौ. एम. आर. दंडगे (एम.एस्सी.)
प्रा. एन. जी. चव्हाण (इलेक्ट्रॉनिक्स)
प्रा. व्ही. पी. कळसगोंडा (एम.एस्सी.-कंप्युटर सायन्स)
प्रा. एस. पी. कुपेकर (एम.सी.ए.)
प्रा. यु. पी. कानडे (एम.सी.ए.)
प्रा. पी. एल. यमगेकर (बी.ई.)
प्रा. यु. बी. पाटील (एम.ई., सी.एस.ई.)
प्रा. वाय. बी. पाटील (एम.सी.ए.)
प्रा. बी. ए. देसाई (एम.एस्सी.-कंप्युटर सायन्स)
प्रा. एस. एस. भोसले (एम.एस्सी.-मॅथमेटिक्स)

■ बी. एस्सी. (कंप्युटर सायन्स)

- प्रा.आर.के.पाटील (एम.एस्सी.-कंप्युटर सायन्स)
प्रा.सौ. डी. एस. खांडेकर (एम.एस्सी.-कंप्युटर सायन्स, सेट)
डॉ. सौ. व्ही. पी. कळसगोंडा (एम.एस्सी.-कंप्युटर पीएच.डी., सेट)
प्रा. एस.पी. कुपेकर (एम.सी.ए.)
प्रा. यु. बी. पाटील (बी.ई.)
प्रा. आय. पी. सुतार (एम.सी.एम.)
प्रा. एस. के. पाटील (बी.ई., सी.एस.ई.)

■ बी. एस्सी. (फूडसायन्स)

- प्रा. टी. ए. काझी (एम.टेक, सेट, नेट)
प्रा. आय.टी. दळवी (एम.एस्सी., फुडसायन्स)
प्रा. एन.बी. नाईक (एम.एस्सी., फुडसायन्स)
प्रा. के.जी. हराळे (एम.टेक, बायो. टेक)
प्रा. ए. व्ही. आरभावी (बी.एस्सी.)
प्रा. एस. ए. पाटील (एम.एस्सी., बी.एड.)

■ बी. एस्सी. (अॅनीमेशन)

- प्रा.बी.एस. पठाण (एम.एस्सी., एम.बी.ए.)
प्रा. ओ. आर. पाटील

■ बी. कॉम. (आयटी)

- डॉ.बी.एम. जाधव (एम.ए., पीएच.डी., सेट, नेट)
प्रा.एम.जे. पाटील (एम.सी.ए.)
प्रा.सौ.एन.एस. गावडे (एम.कॉम.)
प्रा.सौ.एस.के. गायकवाड (बी.कॉम., एल.एल.एम.)
प्रा.सौ.पी.व्ही. शिंदे (एम.कॉम.)
डॉ.व्ही.के. हेरेकर (एम.ए., पीएच.डी., सेट, नेट)

पदव्युत्तर विभाग - प्राध्यापक वृंद

■ मराठी विभाग

- डॉ. एम. व्ही. राजे : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
डॉ. ए. के. मोरमारे : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
डॉ. एस.एस. पाटील : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
प्रा. बी. जे. शिंदे : आर्ट्स, कॉमर्स कॉलेज, गडहिंग्लज
डॉ. ए. एस. बल्लाळ : आजरा महाविद्यालय, आजरा
डॉ. माधव भोसले : टी. के. कोलेकर महाविद्यालय, नेसरी
डॉ. एल. एस. माने : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज

■ हिंदी विभाग

- डॉ. एन. बी. एकिले : विभाग प्रमुख : शिवराज महाविद्यालय
डॉ. एस. बी. माने : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
प्रा. यू. एस. पाटील : यशवंतराव चव्हाण कॉलेज, हलकर्णी
प्रा. एन. एस. स्वरुजकर : यशवंतराव चव्हाण कॉलेज, हलकर्णी
प्रा. डॉ. एस. बी. घरपणकर : राजा शिवछत्रपती महाविद्यालय, महागाव
डॉ. सौ. एस. एस. पाटील : आर्ट्स, कॉमर्स कॉलेज, गडहिंग्लज
डॉ. अशोक बाचुळकर : आजरा महाविद्यालय, आजरा
डॉ. संजय पाटील : र. भा. माडखोलकर महाविद्यालय, चंदगड

■ इंग्रजी विभाग

- प्रा.डी.यू जाधव : विभागप्रमुख : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
प्रा. पी. ए. पाटील : यशवंतराव चव्हाण कॉलेज, हलकर्णी
डॉ. आय. आर. जरळी : यशवंतराव चव्हाण कॉलेज, हलकर्णी
डॉ. बी. आर. दिवेकर : टी. के. कोलेकर महाविद्यालय, नेसरी
डॉ. डी. के. कांबळे : टी. के. कोलेकर महाविद्यालय, नेसरी

- प्रा. मुकेश कांबळे : कला महाविद्यालय, कोवाड
प्रा. राजकुमार तेलगोटे : र. भा. माडखोलकर महाविद्यालय, चंदगड
प्रा. नामदेव पाटील : र. भा. माडखोलकर महाविद्यालय, चंदगड

■ समाजशास्त्र विभाग

- प्रा. डॉ. एस. डी. सावंत : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
डॉ. आर. पी. हेंडगे : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
प्रा. डॉ. के. एस. काळे : कला महाविद्यालय, कोवाड
डॉ. व्ही. बी. मुसाई : टी. के. कोलेकर महाविद्यालय, नेसरी
डॉ. ए. व्ही. पौडमल : यशवंतराव चव्हाण कॉलेज कोल्हापूर
डॉ. यू.बी. पाटील : महावीर कॉलेज, कोल्हापूर
डॉ. एस. एस. देसाई : बापूजी साळोखे कॉलेज कराड
प्रा. जे. के. ससाणे : टी. के. कोलेकर महाविद्यालय, नेसरी

■ अर्थशास्त्र विभाग

- डॉ. जी. जी. गायकवाड : विभागप्रमुख : शिवराज महाविद्यालय
गड. अर्थशास्त्र विभाग
डॉ. डी. जी. चिघळीकर : कला, वाणिज्य आणि विज्ञान
महाविद्यालय गडहिंग्लज
प्रा. डॉ. के. आर. तणंगे : कला, वाणिज्य आणि विज्ञान
महाविद्यालय गडहिंग्लज
डॉ. के. पी. वाघमारे : कला महाविद्यालय, कोवाड
डॉ. के. पी. देशमुख : राजा शिवछत्रपती महाविद्यालय, महागाव

■ वाणिज्य विभाग

- प्रा. डी. पी. श्वेडकर : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज.
डॉ. एम. डी. चौगुले : शिवराज महाविद्यालय, गडहिंग्लज
प्रा. व्ही. एस. वांद्रे : दत्ताजीराव कदम आर्ट्स, कॉमर्स, सायन्स
कॉलेज इचलकरंजी
डॉ. टी. के. जाधव : प्राचार्य एस. के. पाटील महाविद्यालय, कुरुंदवाड
डॉ. एस. ए. कोळी : सदाशिवराव मंडलिक कॉलेज, मुरगूड
डॉ. एम. एम. बागवान : देवचंद कॉलेज, अर्जुननगर
डॉ. एस. आर. पोवार : कर्मवरी हिरे महाविद्यालय, गारगोटी.
प्राचार्य, डॉ. पी. बी. पाटील : कर्मवीर हिरे महाविद्यालय, गारगोटी
डॉ. एस. आर. चौगुले : भोगावती महाविद्यालय, कुरुकली
डॉ. एम. ए. कांबळे : भोगावती महाविद्यालय, कुरुकली
डॉ. अशोक शिंदे : यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, इस्लामपूर

■ एम. एस्सी. कॉम्प्युटर सायन्स विभाग

- प्रा. एस.जी. शिंदे (एम. एस्सी., नेट)
प्रा. रोहन हत्ती (एम. एस्सी.)
डॉ. व्ही. पी. कळसगोंडा (एम. एस्सी., पीएच. डी., सेट)

■ एम.एस्सी. : केमिस्ट्री

- प्रा. एन.आर. भोसले (एम.एस्सी., सेट)
प्रा. डॉ. सी. आर. डोंगरे (एम.एस्सी., पीएच.डी.)
प्रा. जी. पी. पाटील (एम.एस्सी.)
प्रा. एस. ए. समडोळे (एम.एस्सी., बी.एड.)

■ एम.एस्सी. : मायक्रो बायोलॉजी

- प्रा. एस.आर. मिसाळ (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. ए.आर. आरभावे (एम.एस्सी., बी.एड.)

संभाजीराव माने साहित्य, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयाचा प्राध्यापक वृंद

■ मराठी विभाग

- प्रा. टी.व्ही. चौगुले (एम. ए. बी. एड.)
प्रा. सौ.जी. आय. देसाई (एम. ए., बी.एड.)

■ इंग्रजी विभाग

- प्रा. सौ.बी.ए. कुराडे (एम.ए., बी.एड.)
प्रा. सौ.पी.बी. जाधव (एम. ए., बी.एड.)
प्रा. ए.ए. गोणी (एम.ए., बी.एड.)

■ हिंदी विभाग

- प्रा. सौ. श्रीदेव ए. साखरे (एम. ए., बी.एड.)

■ समाजशास्त्र विभाग

- प्रा. एस. पी. पाटील (एम. ए., बी.एड.)

■ अर्थशास्त्र विभाग

- प्रा. टी. डी. भांदुगरे (एम.ए., बी.एड.)
प्रा. एस. ए. कांबळे (एम.ए., बी.एड.)

■ मानसशास्त्र विभाग

- प्रा. एम. एस. घस्ती (एम.ए., बी.एड.)
प्रा.सौ.डी.ए. कुलकर्णी (एम.ए., बी.एड.)

■ पर्यावरणशास्त्र विभाग

- प्रा. सौ. श्रीदेव ए. साखरे (एम. ए., बी.एड.)

■ वाणिज्य विभाग

- प्रा. सौ. ए. व्ही. पाटील (एम.कॉम., बी.एड.)
प्रा. सौ. एस. एन. जांगनुरे (एम.कॉम., एम.एड.)

■ पदार्थ विज्ञान विभाग

- प्रा. ए. बी. कोकणे (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. आर. टी. पाटील (एम.एस्सी., बी.एड.)

- प्रा. एस. आर. भादवणकर (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. अश्विनी तेलंग (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. एन. एम. खोत (एम.एस्सी., बी.एड.)

■ जीवशास्त्र विभाग

- प्रा. व्ही. वाय. पाटील (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. सौ. जी.एस. केजाणू (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. एस.एम. देसाई (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. एस.जे. पाटील (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. डी.आर. बेलेकर (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. आय. एफ. आगा (एम.एस्सी., बी.एड.)

■ रसायनशास्त्र विभाग

- प्रा. सौ. एस. ए. पाटील (एम. एस्सी., बी.एड.)
प्रा. सौ. एस. एल. कांबळे (एम. एस्सी. बी.एड.)
प्रा. सौ. आर.के. अदाटे (एम. एस्सी., बी.एड.)
प्रा. सौ. पी.एस. चव्हाण (एम. एस्सी., बी.एड.)
प्रा. सौ. आर.के. अदाटे (एम. एस्सी., बी.एड.)

■ गणित विभाग

- प्रा. के. व्ही. कदम (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. आर.डी. मिसाळ (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. आर.डी. कांबळे (एम.एस्सी., बी.एड.)
प्रा. एस. एस. यादव (एम.एस्सी., बी.एड.)

■ शारीरिक शिक्षण विभाग

- प्रा. जे. एम. पाटील (एम.ए., एम.पी.एड.)

■ आय. टी. विभाग

- प्रा.एस. पी. कुराडे (एम.एस्सी. कॉम्प्युटर)
प्रा. सौ. एल.एन. नाईक (एम.एस्सी. कॉम्प्युटर)
प्रा. सौ. पी.एम. सावंत (एम.सी.ए.)

महाविद्यालयातील प्रशासकीय कर्मचारी वृंद

■ प्रबंधक

डॉ. एस. आर. शहापूरकर (एम. ए., पीएच.डी., एम.बी.ए.)

■ कनिष्ठ लघुलेखक

श्री. के. टी. कुंभार (एम. कॉम.) ३१/०१/२०२५ पर्यंत

■ कनिष्ठ लेखनिक

श्री. एन. एस. काबळे (बी.ए., एम. लिब.)

श्री. ए. एम. पोवार (बी. कॉम., एम. लिब.)

श्री. एन. झेड. दळवी (एम. ए.)

श्री. बी. बी. जाधव (बी.ए.)

श्री. पी. डी. सोरप (बी.ए., जी.डी.सी.अॅण्ड ए)

श्री. व्ही. एस. गुरव (एम.ए.)

■ सहाय्यक ग्रंथपाल

श्री. आर. ए. जाधव (एम.ए., एम.लिब., एम.फिल.)

३०/०९/२०२४ पर्यंत

■ ग्रंथालय लेखनिक

श्री. बी. एल. कोरवी (बी.ए.)

श्री. एस. एन. पाटील (एम.ए., एम.बी.ए.)

■ ग्रंथालय परिचर

श्री. व्ही. आर. टेंबरे

श्री. ए. एल. कलकुटकी (एम.ए., सेट, बी. लिब)

श्री. ए. एस. सावंत

श्री. एन. बी. असोदे

श्री. एम. बी. शिंदे

श्री. एस. ए. शिरहट्टी

श्री. ए. जी. भाटले

■ प्रयोगशाळा सहाय्यक

श्री. एस. व्ही. शिंदे (बी.एस्सी., बी. लीब. सायन्स)

(३१/०५/२०२५ पर्यंत)

श्री. पी. एस. पाटील (बी.बी.ए.)

श्री. सी. आय. बाबर (एम.ए.)

श्री. एम. एम. नोरेंज (कॉम्प्युटर इंजि. डिप्लोमा)

■ प्रयोगशाळा परिचर

श्री. टी. आर. देवडकर

श्री. व्ही. व्ही. कोंडूसकर

श्री. टी. बी. कांबळे

श्री. आर. के. वडर (३१/०५/२०२५ पर्यंत)

श्री. एस. एम. मोरबाळे

श्री. के. आर. कांबळे

श्री. एस. एम. कांबळे

श्री. व्ही. बी. पाटील

श्री. डी. जी. हुंदळेकर (बी.कॉम.)

श्री. एम. के. गोटुरे

श्री. यू. डी. राऊत

श्री. व्ही. एन. सुतार

श्री. एन. टी. पाटील

श्री. व्ही. एम. घेज्जी

श्री. डी. एस. पाटील

श्री. पी. बी. पाटील

श्री. ए. एस. पाटील

■ शिपाई

श्री. ए. एच. नाईक

श्री. के. एम. सूर्यवंशी (एम.ए.)

श्री. एस. जी. हिले (एम.ए.)

श्री. एस. एस. चौगुले

सौ. आर. एस. साबळे

श्री. आर. डी. पोडजाळे

श्री. जे. आर. माने

श्री. आर. डी. वड्ड

श्री. जे. जे. पाटील

विना अनुदान विभाग

कर्मचारी वृंद

सौ. एस. बी. निकम (एम.कॉम., एम.एस.डब्ल्यू.) ज्यु.क्लार्क
सौ. एस. बी. आजरी (बी.कॉम.) ज्यु.क्लार्क
श्री. एस. एस. चौगुले : लॅब अटेंडंट
श्री. जे. जे. पाटील : ज्यु.क्लार्क
श्री. बी. जी. चौगुले : (एच.एस.सी.) लॅब अटेंडंट
श्री. आर. एन. कांबळे (लॅब अटेंडंट) हार्ड. टेक.
श्री. जी. डी. निढारे (बी.ए.) झेरॉक्स ऑपरेटर
सौ. पी.ए. पाटील (एम.ए.) ज्यु. क्लार्क
श्री. एम.एम. नोरेंज : ज्यु. क्लार्क
श्री. ए. के. पेडणेकर (बी.एस्सी.) लॅब अटेंडंट
श्री. एस.बी. काटे : कम्प्युटर लॅब प्रमुख
श्री. जे. एस. देसाई : हार्ड. टेक.
श्री. एन.डी. देसाई : हार्ड. टेक.
श्री. एस. टी. हजारे (एच.एस.सी.) शिपाई
श्री. एम.बी. रेडेकर (एच.एस.सी.) शिपाई
श्री. एम. बी. यादव (एच.एस.सी.) शिपाई
श्री. डी.के. पताडे : शिपाई

श्री. एस. एस. कडुकर : शिपाई
श्री. टी.जी. कुराडे : शिपाई
श्री. एस. एस. मोकाशी : शिपाई
श्री. ए. एस. पालकर : शिपाई
श्री. एस. एस. गवळी (बी.ए.) शिपाई
श्री. एस. जे. साबळे (एच.एस.सी.) शिपाई
श्री. एस. व्ही. पाटील (एच.एस.सी.) शिपाई
श्री. एच. टी. मकानदार (शिपाई)
श्री. ए. सी. देसाई (शिपाई)
श्री. एस.डी. कांबळे (शिपाई)
श्री. आय. बी. बारदेस्कर (इलेक्ट्रीशियन)
श्री. बी. एस. दोरुगडे (वाँचमन)
सौ. डी. ए. मगदूम (लायब्ररी अटेंडंट)
श्री. प्रविण लाखे (स्वीपर)

कर्मवीर वि.रा. शिंदे शिक्षण संस्था (प्रशासकीय कर्मचारी वृंद)

■ प्रशासकीय प्रमुख :

श्री. विक्रम एल. शिंदे (एम.बी.ए., एम.ए.बी.एड, एम.एस.डब्ल्यू.)

विशेष कार्यक्रम

कै. भाऊसाहेब तथा वि.स. खांडेकर व्याख्यानमालेत मार्गदर्शन करताना ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. सुनीलकुमार लवटे

कै. भाऊसाहेब तथा वि.स. खांडेकर व्याख्यानमालेत मार्गदर्शन करताना ज्येष्ठ साहित्यिक प्रा. किसनराव कुराडे

'लेखक आपल्या भेटिला' या उपक्रमात मार्गदर्शन करताना साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त लेखक कृष्णात खोत

कला शाखा शुभेच्छा समारंभप्रसंगी मार्गदर्शन करताना संस्था उपाध्यक्ष अॅड. दिग्विजय कुराडे

संस्था सचिव डॉ. अनिलराव कुराडे यांच्या वाढदिवसानिमित्त आयोजित रोजगार मेळाव्यात मार्गदर्शन करताना प्राचार्य डॉ. एस. एम. कदम

संस्था सचिव डॉ. अनिलराव कुराडे यांच्या वाढदिवसानिमित्त आयोजित रोजगार मेळाव्यात मार्गदर्शन करताना श्री. प्रताप पाटील President (IT Association Kolhapur)

महाविद्यालयातील भौतिक सुविधा

सेमिनार/कॉन्फरन्स हॉल

महाविद्यालय मुख्य इमारत प्रवेश/पोर्च

समृद्ध ग्रंथालय

मध्यवर्ती पाणपोई (RO Water Unit)

अत्याधुनिक कॉम्प्युटर लॅब

प्रशस्त क्रीडांगण

विविध उपक्रम

‘स्त्रियांची आर्थिक साक्षरता’ या विषयावर मार्गदर्शन करताना
डॉ. महेश चौगुले

‘मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त’ मार्गदर्शन करताना
डॉ. अशोक मोरमारे

‘यशवंतराव चव्हाण जयंती’ प्रसंगी मार्गदर्शन करताना
डॉ. मनमोहन राजे

‘डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती’ निमित्ताने मार्गदर्शन
करताना डॉ. वैजनाथ सूर्यवंशी

एनएसएस व एनसीसी विभागाच्या वतीने ‘मतदार जनजागृती’
रॅलीचे आयोजन

‘बसवेश्वर जयंती’ प्रसंगी मार्गदर्शन करताना
डॉ. आण्णासाहेब हरदारे

‘मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त’ भिक्तीपत्रक उद्घाटन करताना
प्रा. बिनादेवी कुराडे, प्राचार्य डॉ. एस.एम. कदम व इतर मान्यवर

इंग्रजी विभाग आयोजित भिक्तीपत्रकाचे उद्घाटन करताना
प्रा. किसनराव कुराडे, लेखक कृष्णात खोत व इतर मान्यवर

क्रीडा विभाग

श्रुती तानाजी चौगुले
आंतरराष्ट्रीय खेळाडू कयाकिंग (रशिया)

मेजर डॉ. राहुल दिलीपकुमार मगदूम
शारीरिक शिक्षण संचालक

आरती प्रविण जाधव
राष्ट्रीय पदक विजेती
कयाकिंग (पंजाब)

सुहाना शम्मुदिन जमादार
राष्ट्रीय पदक विजेती
कयाकिंग (पंजाब)

सृष्टी श्रीधर रेडेकर
राष्ट्रीय पदक विजेती
क्रॉसकंट्री (कर्नाटक)

वैष्णवी राजेंद्र रावळ
राष्ट्रीय पदक विजेती अॅथलेटिक्स
१५०० मिटर धावणे (ओरिसा)

धैर्यशील धनाजी गायकवाड
राष्ट्रीय पदक विजेता अॅथलेटिक्स
उंच उडी (ओरिसा)

मीनल नसरुल्ला मकानदार
राष्ट्रीय स्पर्धेत सहभाग-
नेटबॉल (राजस्थान)

शिवतेज अनिल पाटील
राष्ट्रीय पदक विजेता- गतका
(उत्तराखंड)

कुपिंदर बाबू पवार
वेस्टझोन पदक विजेता-
फुटबॉल (गुजरात)

अथर्व शितल कर्नाळे
राष्ट्रीय स्पर्धेत सहभाग
-फेन्सिंग (जम्मू)

ऋतुजा हिम्मताराव पाटील
राष्ट्रीय पदक विजेती-
कयाकिंग (पंजाब)

मराठी विभाग

लाभले आम्हास भाग्य बोलतो मराठी
जाहलो खरेच धन्य ऐकतो मराठी
धर्म, पंथ, जात एक जाणतो मराठी
एवढ्या जगात माय मानतो मराठी

आमुच्या मनामनात दंगते मराठी
आमुच्या रंगारंगात रंगते मराठी
आमुच्या उराराउरात स्पंदते मराठी
आमुच्या नसानसात नाचते मराठी

आमुच्या पिलापिलात जन्मते मराठी
आमुच्या लहानग्यात रांगते मराठी
आमुच्या मुलामुलीत खेळते मराठी
आमुच्या घराघरात वाढते मराठी

आमुच्या कुलाकुलात नांदते मराठी
येथल्या फुलाफुलात हासते मराठी
येथल्या दिशादिशात दाटते मराठी
येथल्या नगानगात गर्जते मराठी।

येथल्या दरीदरीत हिंडते मराठी
येथल्या वनावनात गुंजते मराठी
येथल्या तरुलतात साजते मराठी
येथल्या कळीकळीत लाजते मराठी

येथल्या नभामधून वर्षते मराठी
येथल्या पिकांमधून डोलते मराठी
येथल्या नद्यांमधून वाहते मराठी
येथल्या चराचरात राहते मराठी

पाहुणे जरी असंख्य पोसते मराठी
आपुल्या घरात हाल सोसते मराठी
हे असे कितीक खेळ पाहते मराठी
शेवटी मदांध तरूत फोडते मराठी

- सुरेश भट

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

आजची स्त्री सुरक्षित आहे का?	प्रगती बाळासाहेब गुरव (बी.कॉम द्वितीय वर्ष)
भारतीय स्वातंत्र्याची ७७ वर्षे	शुक्रांती दिगंबर चौगुले (बीसीए -३)
भारतीय नारी	श्रावणी जगन्नाथ पाटील (बी. ए.-१)
अनोळखी जागा	सानिया शिवाजी पाटील (बी. ए.-२ (तृतीय वर्ष))
शास्त्रीय व्यवस्थापनाचे जनक एफ. डब्ल्यू टेलर	कोमल निवृत्ती पाटील (बी.कॉम. -३)
बेंचमार्क म्हणजे काय?	सिमरन लक्ष्मण पाटील (बी. कॉम.- ३)
राजर्षी शाहू महाराज - शिक्षणविषयक विचार	अमृता पांडुरंग सागर (बी. एस.सी. फूड सायन्स - ३)
आधुनिक काळातील बदलते स्त्री जीवन	रोहिणी शिवाजी जाधव (बी. कॉम.-२)
सिक्स सिग्मा (Six Sigma)	पायल पुंडलीक मोहिते (बी. कॉम. -३)
एन. आर. नारायणमूर्ती	संकेदा सोमशंकर दळवी (बी. कॉम. ३ (मराठी मिडियम))
BYJU'S चा अंत	अनघा आनंदा जाधव (बी. कॉम. ३)
वेळ व्यवस्थापन	वैष्णवी अर्जुन खैरे (बी. कॉम. ३)
लक्षात नसलेला बाप...	साहिल सुरेश शेटके (बीसीए. ३)
सुंदर निसर्ग	शर्वरी विलास शेटे (बी. कॉम. बी. ए. भाग १)

पद्य विभाग

बहीण...	सुयोग संजय जाधव (B.Sc-III-CS)	स्वप्नातला तो...	सानिका वारके (B.Sc-III-CS)
अंतरंगात...	सुयोग संजय जाधव (B.Sc-III-CS)	वाहतो श्रध्दांजली	तुषार खोचारे (B.Sc-III-CS)
बाप माणूस...	सुयोग संजय जाधव (B.Sc-III-CS)	चहा	सानिका वारके (B.Sc-III-CS)
शिवराज माझं	प्रभु कोगे (B.Sc-III-CS)	बाप आणि लेक..!	स्नेहल येजरे (एम.ए.१ -मराठी)
राधा-कृष्णा	देवयानी युवराज खोत (BA- II)	माय...	सुयोग संजय जाधव (B.Sc-III-CS)
आई	सानिका वारके (B.Sc-III-CS)	सरखी	श्रावणी जगन्नाथ पाटील (B.A. -Ist)
कितीदा नव्यानं तुला	सुयोग संजय जाधव (B.Sc-III-CS)	अनुभव माझा	सानिका वारके (B.Sc-III-CS)
विचारू तरी कोणाला	प्रभु कोगे (B.Sc-III-CS)	कॉलेजचा	
		निसर्ग	शिवानी लक्ष्मण कोपाटकर (BCA- II)

आजची स्त्री सुरक्षित आहे का ?

प्रगती बाळासाहेब गुरव (बी.कॉम द्वितीय वर्ष)

हिरकणी गडावर गेली होती. गडावरचे सर्व दरवाजे बंद झाले. रात्रही फार झाली होती. तरी देखील दुसऱ्या दिवशी ती सुरक्षितपणे आपल्या घरी पोहोचली होती. कारण त्यावेळी शिवशाही होती. आता त्यावेळची हिरकणी आणि आजची स्त्री समजली, तर नक्कीच तिची कोपर्डीची निर्भया, असिफा, प्रियंका, श्रध्दा, साक्षी, मौमिता झाल्याशिवाय राहणार नाही. कारण त्यावेळी स्त्रियांच्या संरक्षणासाठी तलवार उचलणारे मावळे होते आणि त्याच आजच्या लोकशाहीच्या काळात सलवार उतरवणारे नराधम तयार झाले आहेत. म्हणूनच स्वातंत्र्याच्या ७५ वर्षांनंतरही आजची स्त्री सुरक्षित आहे का? असा प्रश्न आपल्याला पडतो.

एका लहानशा नातीनं आपल्या आजीला प्रश्न विचारला, “काय गं आजी, ही स्त्री शक्ती म्हणजे नक्की काय गं?” त्यावेळी मी वाचते, टी.व्ही.वर ऐकते, स्त्री

सबलीकरण, नारीशक्ती म्हणजे नेमके काय असते? त्यावेळी सुरकत्या पडलेल्या चेहऱ्यांनं आणि मोतीबिंदू झालेल्या डोळ्यांनं त्या आजींनी आपल्या नातीला दिलेले उत्तर अतिशय समर्पक होते. ती आजी आपल्या नातीला असे म्हणते, “अगं, स्त्री म्हणजे काय वेगळं नसतं. स्त्री सुध्दा एक मनुष्य असते.”

स्त्री सुध्दा एक मनुष्य असते,
तिला पण तिचे आयुष्य असते.
तुडवली तर नागीण असते.
डिवचली तर वाघीण असते,
तान्ह्या बाळाची नीज असते,
कडाडली तर वीज असते.

अन् तिच्याच गर्भात साऱ्या
देशाच्या भविष्याचे बीज असते.
स्त्री म्हणजे एक शक्ती असते.

जग आणि जगातल्या सर्व वस्तू मूल्यावान आहेत. पण सद्गुणी स्त्री जगातील सर्वात मूल्यवान वस्तू होय. असे इस्लाम धर्माचे संस्थापक महम्मद पैगंबर म्हणतात. भारतीय संस्कृतीनेही स्त्रियांना देवता मानले आहे. पूर्वीच्या काळात विविध समस्यांना सामोरी जाणारी स्त्री आज सर्वच क्षेत्रात पुढे आहे. आजची स्त्री कोणाची तरी बायको, बहीण, आई, आत्या, आजी असून देखील ती कोणत्या तरी कंपनीची सीईओ, बॉस किंवा तेथील एखादी कामगार म्हणून तर नक्कीच असते. आजची स्त्री सुशिक्षित झाली, पण ती स्वरंच सुरक्षित आहे का?

स्त्रियांची आजची सर्वात मोठी समस्या म्हणजे त्यांच्यावर होणाऱ्या बलात्काराची होय. सध्या सामुहिक बलात्काराच्याही घटना दिवसेंदिवस वाढत आहेत. बलात्कार हा विशिष्ट वर्गातील स्त्रियांवरच होतो असं नाही मग ती स्त्री कोणत्याही धर्माची असो, कोणत्याही जातीची असो नाहीतर कोणत्याही वर्गाची असो.

नारी जेव्हा अबला असते, असं म्हणणाऱ्या समाजात ३१ वर्षाची स्वतःच्या पायावर उभी असणारी एक डॉक्टर मुलगी जेव्हा सामूहिक बलात्काराला आणि नंतर निर्घृण खूनाला सामोरी जाते. तेव्हा नारी अबला असते. असं म्हणणारा समाज या घटनेला काय समर्थन देतो? वयात आलेल्या आणि तरुण मुलींच्या अवयवांकडे बघून पुरुष आकर्षित होतात आणि म्हणून बलात्कार घडतात असं म्हणणाऱ्या समाजाला बदलापूरमध्ये लहान मुलींवर झालेल्या अत्याचाराची घटना आठवत नाही का? या छोट्या छोट्या कळ्या आज उमलवण्याआधीच कोमजत चाललेत. जर खऱ्या अर्थाने आपल्याला आपल्या देशाची शान राखायची असेल ना. तर स्त्रियांना संरक्षण देणे गरजेचे आहे.

“यत्र नार्यस्तु पूजन्ते, रमन्ते तत्र देवता ॥”

म्हणजे जेथे स्त्रियांची पूजा केली जाते. तिथे देवी वास करतात. असं सांगणाऱ्या माझ्या देशाची थोर संस्कृती स्वरंच स्त्रियांना देवताची वागणूक देते का?

आजही २१ व्या शतकात मुलगा म्हणजे वंशाचा दिवा. भलेही तो व्यसनाधिन असो नाहीतर आई-वडिलांना वृद्धाश्रमात पाठविणारा असो पण मुलगा हवाच अशा बुरसटलेल्या विचारांचा गळा आवळण्यासाठी आणि

देशाची आण, बाण आणि शान राखण्यासाठी आज गरज आहे. ती स्त्रियांना संरक्षण देण्याची, त्यांचा सन्मान करण्याची.

स्त्री फक्त वंशाचा दिवाच काय, ती एक तेजस्वी तारा होऊ शकते. आपल्या म्हाताऱ्या आई-वडिलांना मदतीचा हात देऊन माणसुकीचे नाते निभावू शकते. आज जर एक मुलगा शिकला ना तर तो फक्त एका पिढीचा उध्दार करू शकतो, पण एक मुलगी शिकली ना तर ती २१ कुळांचा उध्दार करू शकते असे पुराणात सांगितले आहे. म्हणून मी म्हणते आज गरज आहे. स्त्रियांना संरक्षण देण्याची, त्यांच्या सन्मान करण्याची कारण विज्ञानाने एकीकडे आम्हाला दुर्बिणीतून ग्रहण पाहायला शिकवलं आणि दुसरीकडे स्त्री जन्मालाच ग्रहण लावलं.

आज माझ्या देशामध्ये प्रतिभाताई पाटील, द्रौपदी मूर्म यासारख्या स्त्रिया आज देशाच्या राष्ट्रपती होऊ शकतात. या विचारानेच मनाला किती आनंद मिळतो. पण त्याच माझ्या देशामध्ये आज कित्येक स्त्रियांना घराचा उंबरठा देखील ओलांडून दिला जात नाही. आज मंजुळासारखी एखादी स्त्री जर कारागृहात सुरक्षित राहू शकत नसेल. तर कोपर्डीच्या ताईसारख्या अनेक निरागस ताई या समाजात कशा काय सुरक्षित राहतील? ज्या निष्पाप जीवनाची स्वतःच्या आईच्या पोटात म्हणजेच गर्भातच सुरक्षा नाही. ती रस्त्यावरून जाताना ती घरी सुरक्षित पोहोचेल की तुकडे होऊन सुटकेसात भरून जाईल याची तिला स्वतःलाही शाश्वती नाही ती करणार तरी काय?

आजही NCRB च्या रिपोर्टनुसार ४५२५ महिलांवर दरवर्षी बलात्कार होत असतात. दर दिवसाला ४ मुलींवर बलात्कार ३०% भारतीय विवाहित महिलांना घरेलू हिंसाचाराचा सामना करावा लागतो. National Family Health Survey रिपोर्टनुसार १८ ते ४९ वयोगटातील २९.३% महिलांनी लैंगिक हिंसाचाराचा अनुभव घेतला आहे. ही आकडेवारी तर महिलांनी नोंदविलेल्या प्रकरणांची आहे. असे बरेच काही आहे जे पोलिसांच्या हाती कधी लागतही नाही.

आजही नराधम ५ वर्षांच्या मुलींवर अत्याचार, बलात्कार करताना कोणताही विचार करत नाहीत. तरी

आमचा समाज म्हणतो, स्त्री अंगभर कपडे घालत नाही. ती अर्धनग्न असते. म्हणून बलात्कार होतात. म्हणून प्रसिद्ध लेखक किशोर शांताबाई काळे असे म्हणतात, “अरे आमच्या स्त्रिया वेश्या नाहीत, तुमच्या नजरा वेश्या आहेत.” यावरून कळत स्त्रियांकडे बघण्याची समाजाची मानसिकता लक्षात येते.

आज मंत्र्यांच्या गाड्यांपासून महिलांच्या साड्यांपर्यंत, सिनेमाच्या थिएटरपासून हॉटेलच्या वेटरपर्यंत, शाळेच्या आकड्यांपासून गावच्या बाकड्यांपर्यंत सगळ्यांची मानसिकता बदलून गेलेली आहे.

शाहू, फुले, आंबेडकरांचा हा महाराष्ट्र, छत्रपती शिवाजी महाराजांचा हा महाराष्ट्र, संतांचा हा महाराष्ट्र. ज्या महाराष्ट्राच्या सह्याद्रीच्या कडेकपाऱ्यांमध्ये छत्रपती

शिवाजी महाराजांच्या घोड्यांच्या टापांचा आवाज घुमत होता. त्याच महाराष्ट्राच्या सह्याद्रीच्या कडे-कपाऱ्यांमध्ये आज अनेक ताईंच्या आर्त किंकाळ्या घुमत आहेत. वाचवा, वाचवा म्हणून साद घालत आहेत. म्हणूनच आज स्त्रियांना संरक्षण देणे ही काळाची गरज बनली आहे.

जर रोडवरून येणारी मुलगी ती आपली संधी नसून ती आपली जबाबदारी आहे, असे म्हणून जर प्रत्येक तरुण वागायला लागला ना, तर मी खऱ्या अर्थाने म्हणून, होय, माझ्या देशातील स्त्री आज सुरक्षित आहे. महिलांना ५०% आरक्षण देण्याऐवजी त्यांना १००% संरक्षण देऊया!

बहीण...

आज सण आहे भाऊ-बहिणीचा
या नात्यात गोडवा असतो मायेचा,
दाखवत नाहीत प्रेम एकमेकांवरचं
मात्र संकटात हात असतो छायेचा ।
उन्हात सावलीचं छत्र तर कधी
हरवलेल्या अंधारात प्रकाश होती,
ताई माझ्यासाठी दुसरी आई आहे
संकटात सदैव पाटीशी उभी राहती।
वाईट आहेत दिवस माझे म्हणून
धरलेला हात तिने सोडला नाही,
वचन होतं कायम सोबत राहण्याचं
दिलेला शब्द तिने मोडला नाही. ।
चुकलो मी तर ओरडती हक्काने
ती कधी परकी वाटलीच नाही मला,
लावती जीव सख्यानां त्यांना लाजवेल असा
ती बहीण मानलेली कधी वाटलीच नाही मला ॥

सुयोग संजय जाधव

B.Sc-III-CS

अंतरंग...

गुलाबी थंडी मज
वेड लावून जाते...
ग्रीष्माच्या मिठीत
“अंतरंग” शहरते
पहाटेची गुलाबी थंडी
मी मुक्तपणे अनुभवतो...
त्यातून तुझा स्पर्श
मला आजही जाणवतो पुन्हा पुन्हा...
गुलाबी ही थंडी
मी नवा खेळ मांडी...
ये जवळी सखे
उत्साह मनातून सांडी...
सांज हा गारवा
ही गुलाबी हवा...
ओठांतून साद घाली
हा प्रितीचा पारवा....

सुयोग संजय जाधव

B.Sc-III-CS

भारतीय स्वातंत्र्याची ७७ वर्षे

शुक्रांती दिगंबर चौगुले (बीसीए -३)

जहाँ डाल - डाल पर सोने की चिडियाँ करती है
बसेरा

ओ भारत देश है मेरा ।

ओ भारत देश है मेरा ॥

भारताने स्वातंत्र्याची ७६ वर्षे पूर्ण केली आहेत. आणि आता त्याचे ७७ वे वर्षे साजरे होत आहे. अशा स्थितीत मनात प्रश्न पडतो की या ७६ वर्षात भारतात किती प्रगती झाली किंवा कोणती कामगिरी झाली यावर एक दृष्टी क्षेत्र -

जगातील सर्वात शक्तिशाली सैन्य -

भारतीय सशस्त्र दल जगातील सर्वात शक्तिशाली सैन्यांपैकी एक मानले जाते. कोणत्याही प्रकारची परिस्थिती हाताळण्यास सक्षम आहे. भारतीय लष्कराने अनेक लढाऊ आणि मानवतावादी मोहिमा यशस्वीपणे पार पाडल्या आहेत. आज भारत जगातील ४ मोठ्या

लष्करी शक्तींपैकी एक आहे आणि जगातील अत्याधुनिक क्षेपणास्त्रे, रणगाडे, लढाऊ विमाने तर आहेतच, पण ड्रोन तंत्रज्ञानातही भारत शक्तिशाली आहे. एवढेच नाही तर भारत आपल्या क्षेपणास्त्रांनी अवकाशात फिरणाऱ्या उपग्रहांनाही लक्ष्य करू शकतो. संरक्षण उत्पादनाच्या दिशेने भारताने क्रांतिकारी पाऊले उचलली आहेत. हवाई दलात समाविष्ट करण्यात आलेल्या "तेजस" या लढाऊ विमानाची आज जगात चर्चा आहे.

स्पेसमध्ये वाढत असलेली शक्ती -

भारताची अंतराळ मोहीम आता पूर्वीपेक्षा अधिक शक्तिशाली झाली आहे. तो केवळ स्वतःचेच नव्हे तर इतर देशांचेही उपग्रह प्रक्षेपित करतो. भारताने एका दिवसात १०० उपग्रह प्रक्षेपित करण्याचा विक्रम केला आहे. अंतराळ तंत्रज्ञानात भारत आता जगातील चौथी मोठी शक्ती आहे. १९७१ मध्ये आर्यभट्ट यांनी भारताच्या

पहिल्या अवकाश उपग्रहाची रचना तयार केली होती. याशिवाय मंगळाच्या कक्षेत पोहोचणारा भारत हा जगातील चौथा आणि पहिल्याच प्रयत्नात यशस्वी होणारा पहिला देश ठरला आहे. आपल्या पहिल्याच प्रयत्नात भारताने चंद्राचा शोध घेण्यासाठी पाठवले जाणारे चंद्रयान प्रक्षेपित करण्यात यश मिळवले आणि चंद्राच्या मातीत पाण्याच्या कणाची उपस्थितीत देखील शोधली. या सर्व कामांचे श्रेय भारतीय अंतराळ संशोधन केंद्राला (इस्त्रो) जाते.

भारताची अर्थशक्ती -

वेगाने वाढणाऱ्या भारतीय अर्थव्यवस्था आणि जगातील बदलाचा आर्थिक समिकरणामुळे आता १५ ऑगस्ट, ७७ व्या स्वातंत्र्यदिनी भारतासमोर ५ ट्रिलियन अर्थव्यवस्थेचे लक्ष आहे. भारत हा आशियातील तिसरा सर्वात मोठा अर्थव्यवस्थेचा देश आहे. वसाहती राजवटीपासून भारताची अर्थव्यवस्था २७ लाख कोटी रुपयांवरून ५७ लाख कोटी रुपयांपर्यंत वाढली आहे.

देशाचा परकीय चलन साठा देखील रु. ३०० अब्ज पेक्षा जास्त आहे, ज्यामुळे अर्थव्यवस्थेला बाह्य शक्तींविरुद्ध लढण्यास मदत होते. १ जुलै २०१७ पासून, भारत सरकारने GST म्हणजेच वस्तू आणि सेवा करारद्वारे कर प्रणालीतील विसंगती दूर करण्याचे काम केले आहे.

शिक्षण क्षेत्रात क्रांती -

आमच्याकडे आता विश्वातील टॉप शाळा आणि विश्वविद्यालय आहेत. आमच्याकडे विश्वातील सर्वात टॉप आणि सर्वाधिक सॉफ्टवेअर इंजिनियर आहेत. स्वातंत्र्यानंतर भारताने शैक्षणिक क्षेत्रात सातत्याने प्रगती केली आहे. स्वातंत्र्याच्या वेळी साक्षरतेचा दर फक्त १२% होता. पण आता तो ७४.०४% झाला आहे. २०११ च्या जनगणनेनुसार पुरुष साक्षरता दर ८२.१४% आणि महिला साक्षरता दर ६५.४६% आहे. यामुळे आम्ही आयटी क्षेत्रात अभूतपूर्व यश मिळविले आणि आम्ही स्वबळावर अंतराळ कार्यक्रमात यश मिळवले. एवढेच नाही तर आपण साथीचे रोगही नष्ट केले आणि वेगाने विकास केला.

प्रोडक्शनमध्ये भारत पुढे -

स्वातंत्र्यानंतर भारताने अनेक क्षेत्रात प्रगती केली आहे. आता आपल्या देशात इतके कारखाने आणि उत्पादन कंपन्या आहेत की, त्यांची गणना करणे कठीण आहे. जगात जे काही बनते ते या देशात बनते. सुपर कॉम्प्युटर, सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर, बाइक्स, कार, जहाजे आणि विमानेही भारतातच बनतात. एवढेच नाही तर सोने आणि हिऱ्यांच्या उत्पादनात भारत जगात आघाडीवर आहे. जगातील ९०% हिरे पॉलिश आणि प्रक्रिया आपल्या देशात केले जातात. हरितक्रांतीच्या माध्यमातून शेतात उत्पादन वाढले असल्याने आज भारताचा समावेश कृषी क्षेत्रात अग्रगण्य देशांमध्ये झाला आहे. श्वेतक्रांतीद्वारे, भारताने दुग्धोत्पादन वाढवून प्रदेशात अक्वल स्थान गाठण्याचे काम केले.

इंटरनेट आणि मोबाईल क्रांती -

१९८१ मध्ये भारताने पहिला दूरसंचार उपग्रह APPLE विकत घेतला आणि दूरसंचार क्षेत्रात भारताच्या कामगिरीचे वर्णन करणे कठीण आहे. भारतात १५ ऑगस्ट १९९५ रोजी UNSL सह इंटरनेट सुरू झाले. आता भारतात मोबाईल क्रांतीने लोकांचे जीवन बदलले आहे. मोबाईलद्वारे पेमेंट केल्याने बँकांमधील गर्दी कमी झाली. २०२२ मध्ये भारत डिजिटल पेमेंटच्या बाबतीत नंबर एक बनला आहे.

लोकसंख्या -

भारताच्या लोकसंख्येने आता चीनला मागे टाकले आहे. लोकसंख्येच्या जोरावर चीन जगातील सर्वात शक्तिशाली देश बनला होता. त्याने आपल्या लोकांना उत्पादनात गुंतवून ठेवले होते. श्रमशक्तीने त्याने त्याला हवे ते सर्व साध्य केले. आज भारतात सुमारे ६४ कोटी तरुण लोक राहतात. या तरुणांमध्ये त्यांच्या श्रमाच्या जोरावर जग बदलण्याची ताकद आहे.

दुसरे म्हणजे, लोकसंख्या वाढली की त्यासोबत अनेक गोष्टी वाढत जातात. भारत आपल्या लोकसंख्येला आपली नव्हे तर संघीत बदलण्याची तयारी करत आहे. संयुक्त राष्ट्रांनी जारी केलेल्या आकडेवाडीनुसार भारत

१,४२८ अब्जांपेक्षा जास्त लोकसंख्येवर जगातील सर्वाधिक लोकसंख्या असलेला देश बनला आहे.

ही वाढती लोकसंख्या कुठे तरी कमी झाली पाहिजे असे मला वाटते, कारण वाढती लोकसंख्या आपल्याला विनाशाकडे घेऊन जात आहे. पुढीलप्रमाणे कविता मी एक केली आहे. ती खाली मांडते ती वाचल की तुम्हाला समजेलच की लोकसंख्या मला का नको आहे.

लोकसंख्येने जनता बेजार
प्रश्न सोडवू आपण बालकवीर
खेड्या पाड्या, वस्ती शहरातून
शाळा, महाविद्यालयातून
करू लोक जागृती भारत भर
देऊ संदेश आपण जगभर
ह्या लोकसंख्येच्या पाई
देश अधोगतीला चालला लई
शिक्षण देऊ खेड्या, पाड्याला
आदिवासी, डोंगराळ भागाला
त्या लोकसंख्येच्या पाई
नोकरी, शिक्षण मिळत नाही
अन्न, वस्त्र, निवारा गरजा लई
लोकसंख्येने पूर्ण होत नाही.
गुंडगिरी, भ्रष्टाचार, मारामारी
त्यात वाढली बेरोजगारी
वाढली भरपूर रोगराई
ह्या लोकसंख्येच्या पाई
वाढले व्यसनाचे प्रमाण
युवा वर्ग झाला व्यसनाधीन
जनता त्रस्त महागाईने
मानवी हरवले माणुसकीपण
वाढते दारिद्र्य, प्रदूषण
नष्ट झाले सारे रान वन
वाढता भार धरतीवर
लोकसंख्येला घाला आवर

आता वळूया आपण आपल्या स्वातंत्र्य दिवसांबद्दल जरा माहिती करून घेऊ. तर आपल्या भारतावर अनेक वर्षांपूर्वी इंग्रजांचे राज्य होते. इंग्रजांनी भारतावर जवळपास

दीडशे वर्षे राज्य केले होते. त्यांच्या गुलामगिरीतून देशाला मुक्त करण्यात अनेक स्वातंत्र्य सैनिकांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली होती. १५ ऑगस्ट १९४७ हा दिवस होता. जेव्हा भारत इंग्रजांच्या गुलामगिरीतून पूर्णपणे मुक्त झाला होता. यानंतर दरवर्षी १५ ऑगस्ट रोजी देश “स्वातंत्र्य दिन” साजरा करतो.

गतवर्षी प्रमाणे याही वर्षी प्रत्येक घरात तिरंगा मोहिम राबवण्यात येत आहे. १९४७ मध्ये स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर भारत यावेळी ७७ वा स्वातंत्र्य दिन साजरा करणार आहे. मात्र, भारत यंदा ७६ वा स्वातंत्र्यदिन साजरा करणार की ७७ वा स्वातंत्र्यदिन साजरा करणार याबाबत येथील लोकांत संभ्रमात आहेत. चला जाणून घेऊ या.

भारताच्या स्वातंत्र्यानंतर देशाचे पहिले पंतप्रधान पं. जवाहरलाल नेहरू यांनी लाल किल्ल्यावर राष्ट्रध्वज फडकवला. त्यांनी आपले प्रसिध्द “ट्रस्ट विथ् डेस्टिनी” हे भाषणही येथून दिले. भारताच्या स्वातंत्र्यसोबतच देशाला राष्ट्रध्वजही मिळाला, जो तिरंगा म्हणून ओळखला जातो. तेव्हापासून ते परंपरेप्रमाणे चालत आले आहे. यंदाच्या स्वातंत्र्यदिनाची थीम “नेशन फर्स्ट ऑलवेज फर्स्ट ” अशी आहे.

आपला भारत देश ब्रिटिशांच्या गुलामगिरीतून मुक्त झाल्यावर आपण स्वतंत्र झालो. आपल्यावर वेगवेगळ्या जबाबदाऱ्या पडल्या. आपण आपली स्वतःची राज्यघटना तयार केली आणि नागरिकांना काही मूलभूत अधिकार दिले. विचार, अभिव्यक्ती, संचार, धार्मिक आचार अशा अनेक विषयांवर स्वातंत्र्य मिळाले.

आता स्वातंत्र्य म्हणजे काय? याचा अगदी मूलभूत विचार केला तर, असे आपण म्हणू शकतो कुठल्याही नियंत्रणातून अंकुशातून मुक्ती मिळवणे म्हणजे स्वातंत्र्य मुक्ती मिळते. पण त्यासोबत पुढे मुक्त जगताना काही गोष्टींचे भान असणे आवश्यक आहे.

‘स्वातंत्र्य’ या शब्दाचा अर्थच मुळी आपल्याला हवे तसे विचार करण्याचा बोलण्याचा आणि वागण्याचा हक्क असणे असा आहे. दुसऱ्या व्यक्तीच्या किंवा परिस्थितीच्या ताब्यातून किंवा हस्तक्षेपातून मुक्ती म्हणजे स्वातंत्र्य;

परंतु ते स्वातंत्र्य उपभोगताना काही गोष्टी आपल्याला पाळाव्या लागतात, त्यालाच जबाबदारी म्हणतात.

आता स्वातंत्र्य आणि जबाबदारी या गोष्टी माझ्या मनात अगदी पक्क्या रुजायला कारणीभूत झाला तो एक प्रसंग माझ्या लहानपणी घडला. लहानपणी अभ्यास न करणे व सतत खेळणे यावरून आई रागवायची तिने माझी तक्रार बाबांकडे केली, ते म्हणाले, ती मोठी झाली तिला कळते, आपण काय केल्याने काय होईल. तेव्हा अती खेळल्याने अभ्यास न केल्याने काय परिणाम होतील. हे तिला कळते. मग ती ठरवेल तिला काय करायचे ते. तू नको रागवत बसू. मला त्या क्षणी बाबा न रागविल्याचा आनंद झाला; पण तिथून पुढे मात्र माझे प्रत्येक पाऊल उचलताना, मला ते शब्द आठवायचे काय होईल ते तिला माहितेय. तेव्हा ती ठरवेल कसे वागायचे त्या जबाबदारीने माझे वागणे आपसुकच शहाण्यासारखे व्हायला लागले. अभ्यास नाही केला तर आपल्याला काही येणार नाही. कमी मार्कस् पडतील या जबाबदारीची जाणीव झाली.

असेच अजून एक मोठ्या जबाबदारीचे ओझे त्यांच्या डोक्यावर असताना सुध्दा कधीच काहीही न बोलणारे देशाची सेवा करणारे, देशासाठी आपल्या प्राणांची आहूती देणारे सैनिक आपला विचार सोडून ते अख्ख्या देशाचा विचार करतात. त्याच्या ऋणात आहे.

सैन्यात भरती होताना,
काळजी नसते जीवाची
शत्रुचा वार झेलताना;
तयारी ठाम असते मनाची.

सीमेवर लढताना
आठवण नसते घराची
एकच ध्येय मनी असावे
भारतभूमी हेच कुटुंब आपुले...
नागरिकांचा, आनंद...
हेच ब्रीद ठरते सैनिक जीवनाचे.

□□□

बाप माणूस...

कठोर दिसे वरून परि
आतून माया अमाप,
संस्कारांचा धाक त्याच्या
नारकावाणी असे बाप...।

घरादाराला एका माळेत
ओवळणार तो एक मेरुमणी
वादळांशी सामना करणारा
विदीर्ण त्याची कहाणी...।

शेतामध्ये राबणारा बाप
आपल्याला कधी कळतो का?
मुलांच्या भविष्याची चिंता वाहणाऱ्या बापासाठी
सूर्य कधी मावळतो का?

आयुष्यभर झटलेल्या बापाला
म्हातारपणी आपण सुख द्याव,
त्यांनी दिलेल्या संस्काराचे
त्यावेळी सार्थक व्हावे...!

ओठांवर हसू, काळजात भावनांचा
महासागर दडवून ठेवी,
बापाचा आर्शीवाद मस्तकावर
म्हणजे अनंत जन्मीची पुण्याई...!

सुयोग संजय जाधव

B.Sc-III-CS

भारतीय नारी

श्रावणी जगन्नाथ पाटील (बी. ए.-१)

प्राचीन काळापासून भारतीय स्त्रियांना मातृत्व, त्याग आणि शक्तीचे प्रतीक मानले गेले, परंतु कालांतराने त्यांच्या हक्कांवर बंधने आली त्यांना दुय्यम स्थान दिले गेले.

पूर्वीच्या काळात भारतीय समाजात स्त्रियांबद्दल संकुचित विचारसरणी होती. त्यांना प्रामुख्याने घराची जबाबदारी सांभाळणारी आणि पुरुषप्रधान समाज व्यवस्थेचे पालन करणारी व्यक्ती मानले जात होते. शिक्षण, राजकारण, व्यवसाय किंवा इतर क्षेत्रांपासून स्त्रियांना वंचित ठेवले. स्त्री म्हणजे केवळ कुटुंबाची काळजी घेणारी आणि पुरुषाची साथ देणारी अशी धारणा प्रचलित होती. बालविवाह, सतीप्रथा, पडदा पद्धत यासारख्या परंपरांनी स्त्रियांवर बंधने घातली होती. मुलींना शिक्षण देण्यापेक्षा लवकर विवाह लावून देण्याला प्राधान्य दिले जात असे त्यांना स्वतःच्या मताप्रमाणे जीवन जगण्याची संधी नव्हती.

स्त्रियांना केवळ उपभोगाची वस्तू या दृष्टिकोनातून पाहिले जात होते. दुर्दैवाने आजूनही अशा विचारधारणेचे काही लोक समाजात आहेत.

स्त्रियांना ओढ्यापासून सुटका नव्हती. “चूल आणि मूल” ही अशाच प्रकारची विचारधारा स्त्रियांच्या मनावर बिंबवण्याचा प्रयत्न समाजाने केला होता. त्यांना शिक्षणापासून दूर ठेवून त्यांना एका संकुचित विचार शैलीत बंधिस्त करून केवळ उपभोग घेण्याचे घृणास्पद काम त्यावेळी समाजात चालले होते.

स्त्रियांना केवळ ‘त्याग’ या एकाच गोष्टीवर आपले सुख मानावे असे समाजाने तिच्यावर बंधन घातले होते. मग तो त्याग आईने आपल्या मुलांसाठी, पतीसाठी, परिवारासाठी असो वा समाजासाठी असो. तिला स्वतःचे असे अस्तित्त्वच नसे, ती स्वतःलाच हरवून बसली होती.

स्त्रियांना शिक्षण दिले तर त्या स्वतंत्र विचार करू लागतील याच भितीने निरर्थक शेती-रिवाज, प्रथा, रूढी ह्या स्त्रियांवर लादल्या होत्या. ‘स्त्रीला किमान माणूस म्हणून तरी वागणूक देऊ’ इतकीही माणुसकी ह्या समाजात नसावी? बालविवाह असो, वा सतीप्रथा त्या एवढ्याशा कोवळ्या मुलींनी स्वतःचे प्राण पणाला लावून त्याग करावा? पती मेला म्हणून तिचा जगण्याचा हक्कच काढून घेतला जावा? ह्या अनिष्ट प्रथा लादून स्त्रियांना

गुलाम करुन घेण्याचे हे डावपेचच!

पण म्हणतात ना, 'अंधारावर प्रकाश मात करतो' त्याचप्रमाणे भारतीय स्त्रियांच्या जीवनात प्रकाश आणणारे ज्योतीबा फुले आणि सावित्रीबाई फुले या दांपत्यांनी स्त्री शिक्षणाचा वसा घेतला आणि स्त्री शिक्षणाची क्रांती घडवून आणली.

शिकवित गेली ज्ञान दीप जळुनी
अंधार गेला नवदुर्गा उगवूनी
स्त्री शिक्षणाची वाहिली गंगा,
सावित्रीबाई तुज नमन!

अशीच शिक्षणाची गंगा या महाराष्ट्रातून आणि भारतात वाहिली आणि या शिक्षणाच्या ज्ञानगंगेत सर्व स्त्रिया न्हाऊन पवित्र झाल्या, ज्ञानी झाल्या, तेजस्वी, धाडसी बनल्या. स्त्रियांना शिक्षित केल्यामुळे त्यांच्या विचारसरणीत, त्यांच्या जीवनशैलीत अमुलाग्र बदल घडत गेले. शिक्षणामुळे पूर्वीसारख्या केवळ कुटुंबा पुरत्या मर्यादित न राहता समाजात स्वतःची वेगळी ओळख निर्माण करू लागल्या. आम्ही उपभोगाच्या वस्तू नसून एक स्वतंत्र जीव आहोत, आम्हाला स्वतःचे अस्तित्व आहे हे त्या ठामपणे मांडू लागल्या. स्वतःसाठी लढू लागल्या, स्वतःचा हक्क हक्कांने मागू लागल्या. आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी होऊ लागल्या. शारीरिकदृष्ट्या बळकट आणि मनामध्ये हक्क संकल्प घेऊन जगू लागल्या. स्वावलंबी आणि आत्मनिर्भर शिक्षणामुळे स्त्रियांमध्ये स्वतःच्या पायावर उभे राहण्याची जाणीव निर्माण झाली. स्त्रियांना पुरुषांसारख्या समान संधी मिळाल्यात. समान वेतन असावे. तसेच कायद्याने समान हक्क मिळावेत. या विचारांची सुरुवात झाली. त्यामुळेच "स्त्री हक्क" चळवळींना चालना मिळाली.

शिक्षणामुळे बालविवाह, हुंडाप्रथा, सतीप्रथा यासारख्या चुकीच्या प्रथा बंद करण्यासाठी स्त्रियांपुढे आल्या. विधवा विवाह, आंतरजातीय विवाह आणि स्त्री-पुरुष समानतेच्या संकल्पना स्वीकारल्या जाऊ लागल्या. स्त्रिया केवळ घरकामापुरत्या न राहता शास्त्र, तंत्रज्ञान, वैद्यकीय आणि संशोधन क्षेत्रांमध्ये मोठे योगदान देऊ लागल्या. कालानुरूप बदल स्वीकारण्याची

मानसिकता शिक्षणामुळे निर्माण झाली. शिक्षणामुळे स्त्रियांमध्ये आत्मविश्वास आणि स्वाभिमान वाढला. त्यांनी स्वतःचे निर्णय स्वतः घेण्यास सुरुवात केली. मग तो करिअर निवडण्याचा असो, लग्नाचा असो किंवा आयुष्याचा कोणताही महत्त्वाचा निर्णय.

आजच्या काळात स्त्रियांचा सन्मान आणि त्यांच्याकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन मोठ्याप्रमाणात बदलला असला तरी, काही पारंपरिक मानसिकता अजूनही टिकून आहे. समाजात दोन वेगवेगळे विचारधारेचे प्रवाह दिसतात. एकीकडे स्त्रियांना समानतेचा दर्जा देण्याची जाणीव वाढत आहे, तर दुसरीकडे अजून जुन्या पध्दतीचा पगडा काही प्रमाणात दिसून येतो.

लैंगिक भेदभाव आणि त्यातून अजूनही अनेक ठिकाणी स्त्रियांना पुरुषांच्या तुलनेत कमी संधी आणि कमी वेतन मिळते. काही कुटुंबांमध्ये अजूनही स्त्रियांना घरातील जबाबदाऱ्या सांभाळण्याचा दबाव असतो आणि त्यांच्या स्वातंत्र्यावर बंधने असतात. महिलांविरुद्ध अत्याचार, छेडछाड, घरगुती हिंसा यासारख्या समस्या अजूनही मोठ्याप्रमाणात आहेत.

सार्वजनिक ठिकाणी तर महिला सुरक्षित नाहीतच परंतु आता स्त्रिया, मुली आपल्या घरात देखील त्या सुरक्षित नाहीत. वडील, मुलगा, पती, काका, मामा, प्रियकर यापैकी असा एकही विश्वासाचा सशक्त खांद्या समाज स्त्री ला देऊ शकला नाही. समाज इतका निहृदयी का व्हावा? प्रश्न प्रशासनावर त्यांच्या कायद्यांवरही उठतो. जितके कायदे कडक केले जातील तितकी गुन्ह्यांची संख्या कमी होईल. जी पावले स्त्रीकडे वासनेच्या भावनेने चालतील ती नष्ट करावी; जी दृष्टी वाईट नजरेने स्त्रीकडे पाहिल ती दृष्टीच नष्ट करावी. जेव्हा स्त्री विश्वासाने समाजात अगदी स्वतंत्रपणे आणि सुरक्षित बागडू शकेल तेव्हा माणसात माणुसकी असल्याचा पुरावा मिळेल.

आज भारतातील कोणताही पुरुष आपल्या आईला, बहिणीला किंवा कन्येला रात्री रस्त्यावर एकटे जाऊ देत नाही. अशी परिस्थिती सध्या इथे आहे. हा आपल्या राष्ट्राला लागलेला कलंकच होय. जेव्हा एक वडील आपल्या मुलीला, एक पती आपल्या पत्नीला, एक

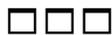
भाऊ आपल्या बहिणीला निर्भिडपणे प्रवासासाठी एकटे सोडेल आणि ती सुरक्षित पुन्हा घरी येईल तेव्हाच खरी क्रांती घडून येईल.

स्त्रीला विरोध पूर्वी ही होता आणि आजही आहे. फक्त त्यांचे स्वरूप बदलले आहे, तेव्हा स्त्रिया प्रतिकार करू शकत नव्हत्या, आता त्या लढतात शतकानुशतके उलटून गेली तरी स्त्री चा संघर्ष हा सुरूच आहे. इतका संघर्ष भाळी असूनही सध्याची स्त्री अगदी खंबीरपणे स्वतः सोबत आणि समाजातील इतर स्त्रियांसोबत उभी आहे. सारे विरोध डावलून ती घराबाहेर पडते (सात) च्या आत घरात नव्हे तर घरची सगळी जबाबदारी पार पाडून सकाळी (सात) ला घराबाहेर पडते. समाजात परिवर्तन ती स्वतः घडवू पाहते.

भारतातील प्रत्येक यशस्वी स्त्री ही समाजातील इतर स्त्री यांना प्रोत्साहन देते ती त्याच प्रतिनिधित्व करते. कधी राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांच्या माध्यमातून तर कधी अर्थमंत्री निर्मला सीतारामन यांच्या माध्यमातून, कधी आय.पी. एस. मीरा बोरवणकर, तर कधी पी. व्ही. सिंधू होऊन, मिताली राज, साक्षी मलिक तर कधी सुधा मूर्ती यांच्या माध्यमातून स्त्री हे समाजातील इतर स्त्रियांचे नेतृत्व करित आहेत.

आजच्या काळात भारतीय स्त्रिया प्रत्येक क्षेत्रात स्वतःचे वर्चस्व निर्माण करत आहेत. घर चालवण्यापासून ते देश चालविण्यापर्यंतचे सामर्थ्य आजच्या भारतीय आधुनिक नारीमध्ये आहे. संधी मिळाल्यास त्या कोणत्याही क्षेत्रात यशस्वी होऊ शकतात. त्यांची जिद्द आणि कष्ट सर्वांसाठी प्रेरणादायी आहेत.

स्वप्नं मोठी, उंच भरारी,
आधुनिक स्त्री जागरूक सारी.
घर-करिअर दोन्ही सांभाळते,
स्वाभिमानाने जग जिंकते.
जाणते हक्क, ओळखते रस्ता,
नाही ती आता अबला.
ज्ञान, शौर्य, आत्मसन्मान
तिच्या शिवाय अपूर्ण हे जहान!

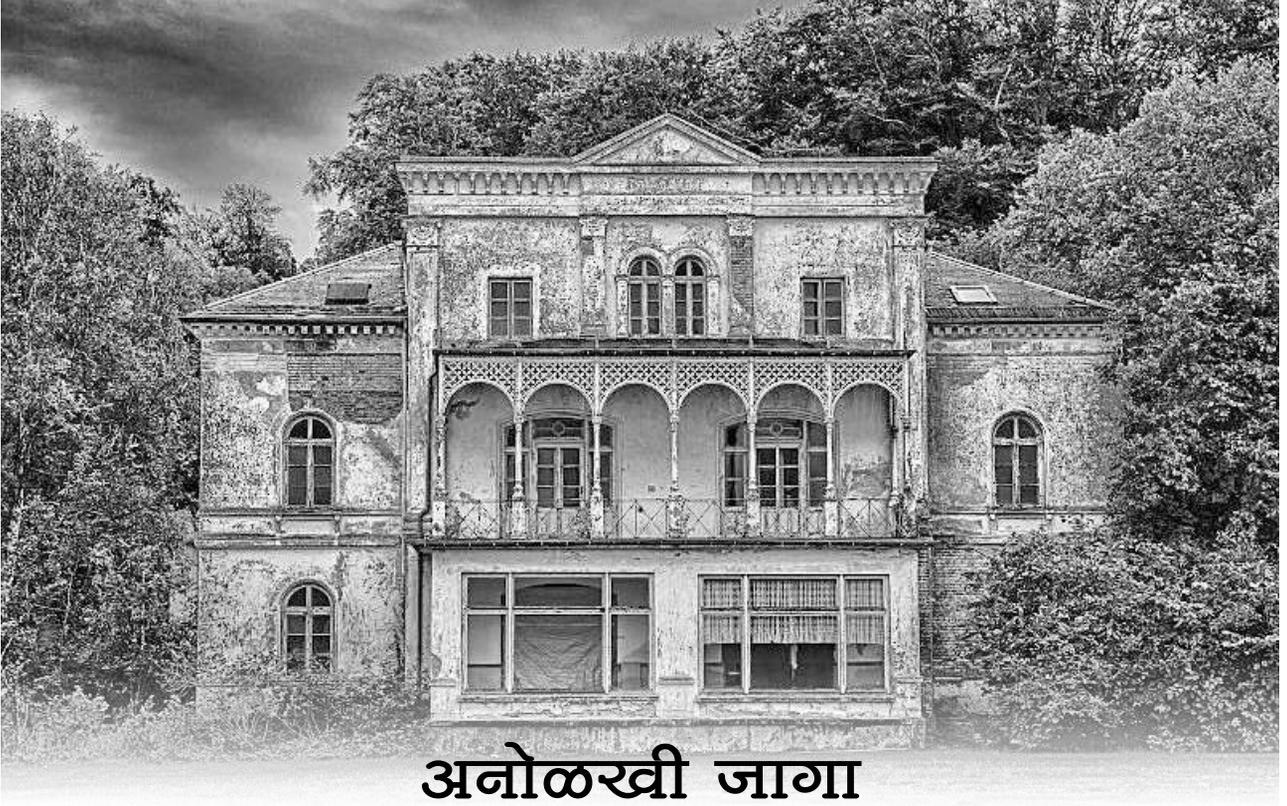

शिवराज माझं

चार अक्षरांचे शिवराज माझे
जणू शिक्षणाची पुण्यनगरीच न्हवे काय?
कधी परतलोच शिवराजच्या अंगणात
तरी आपलंस करील काय....
तीन वर्षांचा शिवराजचा प्रवास
कायम माझ्या आठवणीत पौर्णिमेच्या चंद्रासारखं
उमलेल तरी काय...
परत पाहिलोच त्या वाचनालयाकडे
तरी ती वाचकांची पंढरी
वाटेलचं तरी काय....
कधी हिंडलो प्रांगणात परत
तर तो आठवणींचा एक अश्रू
डोळ्यात कधी दाटलंच तरी काय....
पाय टाकलो कधी गेटच्या आत
तर ती सुपारीची झाडं स्वागत
करतीलच तरी काय....
कधी पाहिलं त्या कार्यालयाकडे
तर कधी ते तलावातल्या कमळासारखे
हसेलच तरी काय...
परत कधी बसायची संधी भेटली
त्या वर्गात तर माझं मन
त्या वसंतावाणी बहरलंच तरी काय...
जाता जाता कधी वाजली ती
घंटा तर देवळातल्या घंटेवाणी
मनमोहून टाकेल तरी काय...
चार अक्षरांचं शिवराज माझं
जणू शिक्षणाची पुण्यनगरीचं न्हवे काय..!

प्रभू कोगे

B.Sc-III-CS

अनोळखी जागा

सानिया शिवाजी पाटील (बी. ए.-२)

ऑस्ट्रेलियामध्ये अतिशय मोठी व नावारुपाला आलेली सुप्रसिध्द असणारी एक कंपनी आहे. त्या कंपनीचे नाव ऑस्ट्रेलियाज इंडस्ट्रीज असे आहे. त्या कंपनीमध्ये अनेक शिपाई वर्ग आहेत. शंभरहून अधिक इंजिनियर्स आहेत. आशा या मोठ्या कंपनीमध्ये अलेक्स नावाचा मोठ्या पदावर असणारा हुशार इंजिनियर आहे. त्याला सर्व कामांचा पुरेपूर अनुभव आहे.

एक दिवस अलेक्सला इजिप्तमध्ये कंपनीच्या कामानिमित्त बोलावून घेतले. त्यामुळे अलेक्स चार-पाच महिन्यांचा अंदाजाने मुक्कामासाठी जातो. अलेक्स हा अविवाहित आहे. त्याचे रूप, तेज पाहून कोणालाही भूळ पडेल असा हा अलेक्स आहे. त्याच्याकडे बोलण्याची शैली आहे. तो अवगत असलेल्या बोलण्याच्या शैलीद्वारे सर्व क्षेत्रामध्ये यश प्राप्त

करत होता. तो इजिप्तमध्ये पोहोचल्यावर तेथील प्राचीन काळीन पिरॅमिड पाहत होता. नंतर तो कंपनीने राहायला दिलेल्या स्थळावर जातो. पण तिथे पोहोचल्यावर त्याचा गोंधळ उडतो कारण तिथे एकसारखे दिसणारे अनेक वाडे होते. त्याला कळत नाही की आपण नेमकं कोणत्या वाड्यात जायला हवे. तेवढ्यात तिथे एक वयस्क माणूस येतो. अलेक्स त्यांची मदत घेण्यासाठी त्यांच्याकडे जातो आणि म्हणतो की, 'माझं नाव अलेक्स, ऑस्ट्रेलियामध्ये एका मोठ्या कंपनीत कार्यरत आहे. आमच्या कंपनीच्या कामानिमित्त इजिप्तमध्ये ह्या स्थळावर आलो आहे. पण मला कंपनीने राहायला दिलेल्या वाड्यापैकी नेमका कोणता वाडा आहे. हे समजत नाही.' त्यावेळी ती वयस्कर व्यक्ती म्हणते की, 'मी तुमचा हेल्पर आहे तुम्हाला त्या बाजूने उजव्या दिशेला दिसणारा वाडा राहायला दिला

आहे.' हे ऐकून अलेक्स घाबरतो.!

कारण तो वाडा दिसायला पडक्या वाड्यासारखा होता. दिसायला भूताच्या वाड्यासारखा होता. ह्यावर अलेक्स म्हणतो की, “किती भयानक दिसत आहे हा वाडा!” ह्यावर वयस्क माणूस म्हणतो की, हा वाडा प्राचीन आहे. त्यामुळे असा दिसत आहे. अलेक्स भयभीत होत-होत वाड्यात प्रवेश करत होता. नंतर पाहतो तर काय! वाडा आतून दिसायला सुंदर राजवाड्यासारखा होता. अलेक्स कंटाळला होता. (प्रवासामुळे) हे पाहून हेल्पर म्हणतो की, चला मी तुम्हाला तुमची खोली दाखवतो. नंतर अलेक्स खोलीमध्ये आराम करतो. प्रवासाचा कंटाळा आला असेल असे समजून झोपी जातो. पण त्याला झोप लागत नव्हती. त्याला वाटलं की कदाचित नवीन जागा असल्यामुळे झोप येत नसेल. थोड्या वेळाने त्याला गाढ झोप लागते. अचानक विचित्र आवाज ऐकू येऊ लागतात. आणि अलेक्स जागा होतो. तेव्हा रात्रीचे नऊ वाजले होते. तो थोडा घाबरतो, त्याला वाटतं की, एवढ्या रात्री कोण ओरडत असेल? तो दुर्लक्ष करतो आणि हेल्परला जेवण वाढण्यासाठी हाक देतो व तो तोंड धुवून जात होता. पाहतो तर काय! आधीपासून जेवणाचे दोन ताट वाढून ठेवले होते. हे पाहू अलेक्स म्हणतो की, काय झालं? तुम्ही पण बसा ना! तर वयस्क माणूस म्हणतो की, “तुम्ही आमचे अतिथी आहात; तुमचे जेवण आवरल्यावर मी जेवण करून घेईन असे सांगतो. अलेक्स खूप आग्रह करतो. पण शेवटी हेल्पर जेवत नाही. अलेक्स त्याचं जेवण आवरून आपल्या खोलीकडे जातो आणि शतपावली करण्यासाठी खोलीच्या समोर चालत असतो. तेवढ्यात वेगाने त्याच्या समोरच्या खोलीमध्ये काळी सावली गेल्याचे त्याला दिसलं. अलेक्स थोडा घाबरून भयभित होऊन खोलीमध्ये जातो. अलेक्सने आल्यावर झोप काढल्यामुळे त्याला झोप लागत नाही. मग तो हा विचार करतो की, वेळ वाया घालविण्याऐवजी आपण आपलं काम करूया. या कारणामुळे तो त्याचा लॅपटॉप काढतो. आणि काम करण्यास सुरुवात करतो. आणि थोड्याच वेळात त्याला झोप यायला लागते. त्यावेळी रात्रीचे बारा वाजले होते आणि तोंड धुण्यासाठी वॉशरूमकडे जातो. तो डोळे

बंद करून तोंड धुत होता आणि अचानक त्याला आपल्या बाजूला काळी सावली असल्याचा भास होता. तो पटकन बाजूला बघता त्यावेळी काहीच नसल्याचे त्याला दिसलं. मग तो समोर वळताना तीच काळी सावली भूताच्या रुपात बाजूला दिसते! आणि तो घाबरतो! तो लगेचच खोलीकडे जात होता तेवढ्यात त्याला आपल्या पाठीमागून कोणीतरी येत असल्याचा भास होतो. तो पाठीमागे वळून बघतो. त्यावेळी त्याच्या पाठीमागे कोणीही नव्हते आणि तो मागून पुढे वळत असताना आरशामधील दिसलेले भूत समोर दिसते. आणि तो घाबरतो व लगेचच खोलीमध्ये जातो आणि थोडे काम करून झोपी जातो. त्याला सुरुवातीची काही मिनिटे झोप लागत नाही. त्याला वेगवेगळी चित्रे दिसत होती. डोळे बंद केले की त्याला भूताचा भास होत होता. आपल्या बाजूला काळी सावली झोपल्याचा भास होतो आणि तो पटकन बाजूला बघतो! यावेळी तिथे काहीच नव्हते. त्याला थोड्या वेळाने गाढ झोप लागते. दुसऱ्या दिवशी सकाळी हेल्पर अलेक्सला नाष्टा करण्यासाठी हाक मारतो. अलेक्स हा गाढ झोपला होता. म्हणून हेल्पर त्याच्या खोलीकडे नाष्टा घेऊन गेला आणि अलेक्सला उठवून नाष्टा देतो. अलेक्स थोडा फ्रेश झाल्यावर नाष्टा करून घेतो. नंतर त्याला इजिप्तमधील पिरॅमिडचा इतिहास जाणून घेण्यासाठी तेथील जुन्या राजवाड्याची माहिती व अनेक पुरातनकालीन महाल आणि त्याचा इतिहास तेथील राहणाऱ्या व्यक्तींना विचारतो. सर्व समजून घेऊन वाड्यामध्ये परततो. त्यावेळी सूर्य मावळला होता. अलेक्सचे थोडे काम बाकी होते, म्हणून अलेक्स काम करायला सुरुवात करतो तेवढ्यात त्याला अनेक आवाज आणि विचित्र भास व्हायला सुरुवात होते. तो दुर्लक्ष करून आपल्या कामाकडे लक्ष देतो नंतर त्याला हेल्पर जेवणासाठी हाक मारतो. अलेक्स खोलीमधून बाहेर पडत असताना अचानक एका ख्रीचा बोलल्यासारखा आवाज येतो. म्हणून अलेक्स मागे वळून बघतो तर त्यावेळी तिथे कोणीही नव्हते. आणि अलेक्स जेवायला जातो हेल्पर काका अलेक्सला वाढून आपलं ताट वाढून दोघे जेवयाला बसतात. अलेक्स जेवण करून आपल्या खोलीकडे जातो. बाकी काम करतो आणि थोड्या वेळाने सर्व काम आटपून

झोपी जातो. काही वेळ झाल्यानंतर त्याला परत तसे भास होण्यास सुरुवात होते. अचानक त्याला मुलीचा आवाज येऊ लागतो. अलेक्स सारखा इकडून तिकडे वळत होता. अचानक त्याला जाग येते तो ओरडून उठतो. नंतर अलेक्सला थोड विचित्र वाटू लागत मग तो तोंड धुण्यासाठी वॉशरूमकडे जातो. अलेक्स तोंड धूत असताना त्यावेळी सारखा भास परत होतो. पण ह्यावेळी अलेक्सला आरशामध्ये त्याच्या बाजूला नाही तर, त्याच्या मध्ये भूत दिसले, अलेक्स घाबरून ओरडून आपले तोंड सारखे धुतो आणि नंतर त्याला त्याच्या तोंडामध्ये असलेली भूताची प्रतिमा नसलेली दिसते. अलेक्स आपल्या खोलीकडे जातो आणि झोपण्यासाठी आडवा पडतो. तितक्यात त्याला त्याच्या नावाने कोणीतरी हाक मारल्याचा भास होतो. आणि त्याला बेचैन झाल्यासारखं वाटतं. तो झोपी जातो. अशा प्रकारचे भास त्याला चार ते सहा दिवस होत होते. एक दिवस सकाळी अलेक्स झोपला होता. त्यावेळी कृसी नावाची मुलगी अलेक्स ची हेल्पर म्हणून आली. अलेक्स नेहमीप्रमाणे आवरून नाष्ट्यासाठी येतो त्यावेळी तो कृसी ला बघून विचारामध्ये पडतो आणि तो कृसीला न थांबता प्रश्न करत होता की कोण तू? आणि इथे कशी काय ? नाव काय तुझे? त्यावेळी कृसी म्हणते, हो -हो थांब! बस खाली, श्वास तरी घेशील ना! सांगते सर्व मी कृसी. तुझी नवीन हेल्पर आहे. असं समज त्यावेळी अलेक्स म्हणतो, की ते काका कुठे आहेत. आणि आमच्या दोघांच्या शिवाय ह्या वाड्यामध्ये कोणी नव्हते ना! त्यावेळी कृसी म्हणते की हो पण सध्या काका नसल्या कारणामुळे मी आली आहे. अलेक्स ठीक आहे म्हणतो, आणि सकाळी नाष्टा अलेक्सच्या आवडीचा बनवल्यामुळे अलेक्स आनंदी होतो. तो म्हणतो की वा! अगदी माझ्या आवडीचा नास्ता बनविला आहेस तू पण तुला कसे माहीत मला गार्लिक ब्रेड आणि पास्ता आवडतो ते. तर ह्यावर कृसी म्हणते, 'मला बनवाव असं वाटलं म्हणून मी बनवले.' मग अलेक्स आवडीने नाष्टा करतो. आलेक्स नास्ता करत असताना कृसीला विचारतो. की तू कुठे राहतेस? त्यावेळी कृसी म्हणते की, हे बघ माझी ओळख ही तुझ्या आणि माझ्या पर्यंतच ठेव आणि माझ्यावर दया करून

मला कोणताही प्रश्न विचारू नको. नंतर अलेक्सच्या मनामध्ये अजून एक शंका येते, की कृसी अचानक कशी काय ह्या भयानक वाड्यात आली. ते काका पण गायब झाले आहेत. आणि त्या भयानक वाड्यामध्ये एवढी तरुणी (सुंदर) कशी आली? कारण कृसी दिसायला गोरीपान, घारे डोळे, साक्षात कोणी अप्सराच जणू! अशी ही कृसी. अलेक्स आपले काम आवरण्यासाठी खोलीकडे जात असताना त्याला पूर्वीचा भास परत होतो आणि तो घाबरतो. तो दुर्लक्ष करून जातो आपलं काम आवरून निवांत बसलेला होता. त्यावेळी दुपारचे दोन वाजले होते. अलेक्सला जेवणासाठी कृसी आवज देते आणि अलेक्स जेवायला जातो. त्यावेळी कृसी अलेक्सच्या जेवणाच्या बेतामध्ये त्याच्या आवडीचे जेवण केले होते. हे पाहून अलेक्स ला आश्चर्य वाटलं. तो म्हणतो की, तुला कशी माहिती माझ्या आवडी-निवडी? ते पण इतकं अचूक! त्यावर कृसी म्हणते, असंच! असू दे. तुला आवडतं ना; खा ना मग गपचूप. तर ह्यावर अलेक्स म्हणतो की, हेल्पर आहेस आणि अशा पध्दतीने बोलतेस! तर ह्यावर कृसी म्हणते, हा, मी तर तुला माझा मित्र मानते. तू तुझं ठरव! त्यावर अलेक्स हा विचार करून फ्रेंडशीपचा हात पुढे करतो. अलेक्स कृसीमध्ये एक घट्ट मैत्रीचं नातं तयार होते. दुसऱ्या दिवशी सकाळी अलेक्स झोपला होता. त्याला रात्रभर झोप लागली नव्हती. कारण त्याला रात्रभर वेगवेगळे भास होत होते. त्याला स्वप्ने पडत होती. त्यावेळी कृसी त्याच्या खोलीमध्ये नाष्टा घेऊन येते आणि त्याच्या बाजूला खुर्ची ठेवून बसते आणि तो उठायची वाट बघते. त्यावेळी अलेक्सचे डोळे उघडताच तो घाबरून किंचाळतो आणि उठतो. त्यावेळी कृसी घाबरते आणि घाबरल्या आवाजात म्हणते की काय झाल तुला मी आहे. मग अलेक्स म्हणतो, 'तू होय, मला वाटलं माझ्या स्वप्नातील चेटकीणच की काय?' हे ऐकून कृसी म्हणते असो! तू फ्रेश हो आणि नाष्टा करून घे तो पर्यंत मी जेवणांची तयारी करते. त्यावेळी ती अलेक्ससाठी अंघोळीला पाणी काढून त्याची सर्व सोय करून जेवणाच्या आणि इतर कामाच्या तयारीला जाते. अलेक्स कृसी गेल्यावर तिच्याच विचारांमध्ये रमतो. जवळ-जवळ तिच्या प्रेमांमध्ये पडतो.

कारण त्याची एवढी काळजी घेणारी त्याच्या आईनंतर कृसीच होती. कृसीला तो आपल्या बायकोच्या नजरेने बघत होता. काही दिवसानंतर अलेक्स कृसीला प्रपोज करतो. लग्नासाठी मागणी घालतो. त्यावेळी कृसी कोणता विचार न करता होकार देते, कारण तिला सुध्दा अलेक्सची सवय झाली होती. जवळजवळ दोन महिने ते दोघे एकत्र होते. ह्या कालावधीमध्ये अलेक्सच्या मनात कृसीबद्दल आपुलकी वाटू लागली. त्या दोघांमध्ये आधी सारखं मैत्रीचे नाते नव्हते. तर नवरा-बायको सारखे ते वावरत होते. पण कृसीच्या आयुष्यात बदल आणि तिच्याबद्दल अलेक्सला काही माहीत नव्हतं. अलेक्स यांच्यामध्ये जास्तच जवळीक वाढत होती. आता तर त्यांच्या नात्याला एक महिना झाला होता.

दररोजच्या प्रमाणे कृसी कामावर येत नाही. अलेक्सला कृसी आली नसल्यामुळे करमत नव्हते. कृसीला गायब होऊन दोन दिवस पूर्ण होतात अलेक्स तिच्यामध्ये पूर्णपणे अडकला होता. त्याचा राहण्याचा कालावधी सुध्दा कमी झाला. कृसी गायब होऊन पूर्ण दोन महिने संपतात अलेक्स निराश होतो. त्याला कृसीपर्यंत पोहचायची फार इच्छा होती. पण त्याला कृसीबद्दल काहीही माहीत नसल्यामुळे तिला शोधणे सोपे काम नव्हते. तो तिला विसरण्याचा प्रयत्न करत होता. पण त्याला जमत नव्हते. कसंतरी करून आपलं काम करणे हे महत्त्वाचे आहे, असे समजून तो कामाला सुरुवात करताना त्याला आधीसारखे भास होत होते. आता तर अलेक्स वाड्यामध्ये एकटा आहे अस अलेक्सला समजत असून एक हेल्पर मिळतो का? हे पहायला अलेक्स वाड्याच्या बाहेर पडतो पण तो खूप शोधतो त्याला एक ही हेल्पर मिळत नाही. तो वाड्याकडे येताना वाड्याच्या दारावर हेल्पर काका होता. हे पाहून तो खूप खूश झाला. त्यांच्यासमोर गेला आणि तो म्हणला की, 'असे कसे तुम्ही मला न सांगता जाऊ शकता!' तर ह्यावर ते काका माफी मागतात व सांगतात की माझ्या घरी फायनांशीयल प्रॉब्लेम होता, म्हणून मला जायला लाग.

ह्यावर अलेक्स काकाला असं सांगतो, 'तुम्ही नसताना मी इथल्या एका नवीन हेल्परच्या प्रेमामध्ये पडलो होतो!'

मग काका तिच नाव विचारताच अलेक्स "कृसी" असे सांगतो. ह्यावर काका घाबरून म्हणतो की चल आधी आत! आणि अलेक्सला आत घेऊन आलेक्सला म्हणतो की, अरे बाबा अलेक्स, कृसी नावाची कोणतीच मुलगी इथे राहत नाही! ह्या पूर्ण भागामध्ये तुम्ही आणि मी सोडून कोणीच राहत नाही. त्यावर अलेक्स काकाला असे सांगतो की, तिन तर मला स्वतःचे नाव कृसी असेच सांगितले आहे. हेल्परकाका अलेक्सला कृसीचे वर्णन विचारतो. त्यावेळी अलेक्स म्हणतो, 'काय ते घारे डोळे! काय ते सुंदर रूप! काय ती देखनी स्त्री! जशीकी पृथ्वीवर अप्सराच अवतरली!' अलेक्स म्हणतो, खरंतरं मी प्रेमामध्ये पडलो, आणि तिला मी लग्नाबद्दल विचारलं देखील आणि ती हो म्हणाली, अमचं सगळं सुरळीत चाललं होते, जवळीक वाढली, मी खूप स्वप्न पाहत होतो पण अचानक ती गायब झाली अजून आलीच नाही परत! आता तर दोन महिने संपतील तिला जाऊन. हे ऐकून काका घाबरतो आणि अलेक्सला आपल्या खोलीत नेतो व म्हणतो की खरतरं ह्या कृसीवर सात-आठ जणांनी अत्याचार करून ह्या वाड्यातच तुम्ही ज्या खोलीत झोपताय तिथे पुरले आहे हा वाडा बळकावण्यासाठी अनेक प्रयत्न केले होते.

पण प्रत्येक प्रयत्न अयशस्वी ठरत होता. सर्व मार्ग संपल्यावर शेवटी तिच्यावर बलात्कार करून तिला संपवून हाच मार्ग आमच्या पुढे होता असे ऐकल्यावर आलेक्स म्हणतो, 'आमच्या पुढे म्हणजे नक्की काय ते यावर सांगा प्लीज!' असे ऐकून तो हेल्पर काका म्हणतो की, 'त्या मधला आठवा मीच होतो!' मला कृसी ची अदा आवडत होती आणि हा वाडा तिला संपवून मी बळकावला, पण तिचा आत्मा अजून मला छळत आहे! म्हणून मी इथे नव्हतो. जी मुलगी तुम्हाला आवडत होती ती अस्तित्वात नाही. हे ऐकून अलेक्स पूर्णपणे घाबरून जातो आणि आपली अर्धी सुट्टी सोडून ऑस्ट्रेलियाला त्याच दिवशी रिटर्न जातो.

□□□

शास्त्रीय व्यवस्थापनाचे जनक

एफ. डब्ल्यू टेलर

कोमल निवृत्ती पाटील (बी.कॉम. -३)

फेडरल विन्सलो टेलर यांना वैज्ञानिक व्यवस्थापनाचे जनक म्हणून ओळखले जाते. त्यांचे काम आणि वैज्ञानिक व्यवस्थापनात त्यांना अभिमान वाटायचा. त्यांनी स्टील प्रक्रिया सुधारणा घडवून आणल्या. वैज्ञानिक व्यवस्थापनाला कधीकधी टेलरिझम असे संबोधले जाते.

फ्रेडरिक डब्ल्यू. टेलर (जन्म २० मार्च १८५६, फिलाडेल्फिया, पेनसिल्व्हेनिया, अमेरिका - मृत्यू २१ मार्च १९१५ फिलाडेल्फिया) हे एक अमेरिकन संशोधक आणि अभियंता होते. ज्यांना जनक म्हणून ओळखले जाते. वैज्ञानिक व्यवस्थापन त्याचे टेलरवाद म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या औद्योगिक व्यवस्थापन प्रणालीने विकासावर मोठा प्रभाव पाडला. जगभरातील औद्योगिक अभियांत्रिकी आणि उत्पादन व्यवस्थापन सुधारले.

१८८१ मध्ये वयाच्या २५ व्या वर्षी त्यांनी सादर केले मिडवेल प्लॉटमध्ये वेळेचा अभ्यास या प्रकल्पाच्या यशावर वेळ अभ्यासाचा व्यवसाय स्थापन झाला. जो टेलरच्या व्यवस्थापन शास्त्राच्या त्या नंतरच्या सिध्दांताचा आधार बनला. मूलतः टेलरने असे सुचवले की, दुकान किंवा कारखान्यात उत्पादन कार्यक्षमता वैयक्तिक कामगारांचे बारकाईने निरीक्षण करून आणि त्यांच्या कामकाजात वेळ आणि हालचाल वाया घालवणे दूर करून मोठ्या प्रमाणात वाढवता येते. जरी टेलर प्रणालीने टोकापर्यंत नेले तेव्हा कामगारांकडून असंतोष आणि विरोध निर्माण केला, तरी उत्पादनाचे तर्कसंगतीकरण करण्यात त्याचे मूल्य निर्विवाद होते. त्याचा विकासावर परिणाम होतो.

रात्रीच्या वेळी शिक्षण घेत टेलरने १८८३ मध्ये स्टीव्हन्स इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजीमधून मेकॅनिकल इंजिनिअरिंगमध्ये पदवी मिळवली. पुढच्या वर्षी तो मिडवेल येथे मुख्य अभियंता झाला आणि एका नवीन मशीन शॉपचे डिझाइन आणि बांधकाम पूर्ण केले. टेलरने शोधक म्हणून एक उत्तम पूर्णवेळ कारकीर्द अनुभवली असेल. त्यांच्याकडून मेकॅनिकल इंजिनिअरिंगची पार्श्वभूमी असलेल्या टेलरला

कार्यक्षमतेत रूपांतर होतं. अमेरिकेतील एका स्टील उत्पादक कंपनीत कारकीर्द सुरू असताना, त्याने कामाच्या ठिकाणी इष्टतम कामगिरी पातळी निश्चित करण्यासाठी प्रयोग केले, एका प्रयोगात त्याने फावडे डिझाइनचा प्रयोग केला. जोपर्यंत त्याला अशी रचना मिळाली नाही जी कामगारांना सलग अनेक तास फावडे घालण्याची परवानगी देईल. विटांच्या थरांसह, त्याने आवश्यक असलेल्या विविध हालचालींवर प्रयोग केले आणि विटा घालण्याचा एक कार्यक्षम मार्ग विकसित केला आणि कोणत्याही प्रकारचे काम कसे करावे. यासाठी इष्टतम मार्गाचा अभ्यास करण्यासाठी त्याने वैज्ञानिक पध्दत लागू केली. अशा प्रकारे, त्यांना आढळले की, एखाद्या कामाच्या विविध घटकांसाठी लागणारा वेळ मोजून तो ते काम पूर्ण करण्याचा दृष्टिकोन करत.

टेलरची चार तत्वे खालीलप्रमाणे आहेत.

१) “नियम” किंवा साध्या सवयी आणि सामान्य ज्ञानाचे काम करण्याऐवजी कामाचा अभ्यास करण्यासाठी आणि विशिष्ट कामे करणाऱ्या सर्वात कार्यक्षम मार्ग निश्चित करण्यासाठी वैज्ञानिक पध्दतीचा वापर करा.

२) कामगारांना फक्त कोणत्याही कामावर नियुक्त करण्याऐवजी क्षमता आणि प्रेरणेनुसार कामगारांना त्यांच्या कामाशी जुळवा आणि त्यांना जास्तीत जास्त कार्यक्षमतेने काम करण्याचे प्रशिक्षण द्या.

३) कामगारांच्या कामगिरीचे निरीक्षण करा आणि ते काम करण्याचे सर्वात कार्यक्षम मार्ग वापरत आहेत याची खात्री करण्यासाठी सूचना आणि पर्यवेक्षण द्या.

४) व्यवस्थापक आणि कामगारांमध्ये कामाचे वाटप करा. जेणे करून व्यवस्थापक त्यांचा वेळ नियोजन आणि प्रशिक्षणात घालवतील, ज्यामुळे कामगारांना त्यांची कामे कार्यक्षमतेने करता येतील.

□□□

बेंचमार्क म्हणजे काय ?

सिमरन लक्ष्मण पाटील (बी. कॉम.-३)

बेंचमार्क हा एक निर्देशांक आहे जो म्युच्युअल फंडाच्या एकूण कामगिरीचे मोजमाप करण्यासाठी वापरला जातो. तो एखाद्याच्या गुंतवणूकीतून किती कमाई झाली पाहिजे. याचे सूचक मूल्य प्रदान करतो. ज्याची तुलना प्रत्यक्षात त्याने किती कमाई केली आहे. त्याच्याशी करता येते. म्युच्युअल फंडाचे लक्ष्य त्याच्या बेंचमार्क परताव्याशी जुळणारे असले पाहिजे.

सहसा एखाद्या विशिष्ट गुंतवणुकीचा बेंचमार्क निर्देशांक फंड हाऊसद्वारे निश्चित केला जातो. तो त्या योजनेच्या परताव्याचा आधार मानला जातो. भारतात अनेक वेगवेगळे फंड हाऊसेस आहेत. जे स्मॉलकॅप, मिडकॅप आणि लार्ज कॅप इक्विटी फंडासाठी बेंचमार्किंग डेटा देतात. ज्यामध्ये CNX मिडकॅप आणि स्मॉलकॅप BSE २००, NIFTY सेन्सेक्स इत्यादी निर्देशांकाचा समावेश आहे. भारतातील सर्व प्रकारच्या गुंतवणूक पर्यायांसाठी बेंचमार्क निर्देशांकाची घोषणा आवश्यक आहे. भारतीय सिक्युरिटील अँड एक्स्चेंज बोर्ड, सेबी, वित्तीय बाजारपेठेवर ते नियमन लागू करते.

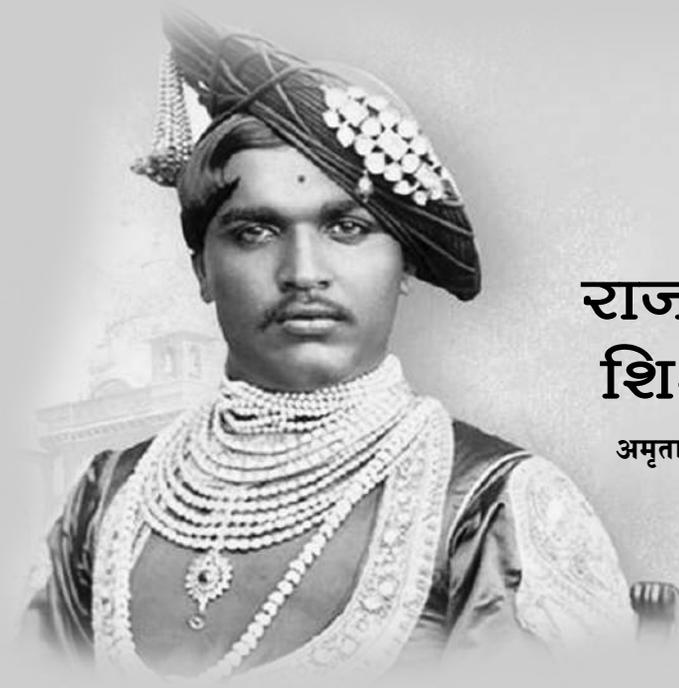
म्युच्युअल फंडची कामगिरी आर्थिक बाजारातील चढउतारावर अवलंबून असते. म्युच्युअल फंड्स मधील बेंचमार्क एखाद्याच्या परताव्याची तुलना करण्यासाठी एक स्थापित व्यासपीठ प्रदान करतो. उदा. जर एखाद्या इक्विटी फंडाचे सेन्सेक्सशी बेंचमार्क केले असेल तर त्याच्या परताव्याची तुलना सेन्सेक्सच्या कामगिरीशी करता येते.

चांगले काम करणारे फंड बेंचमार्किंग मूल्यपेक्षा चांगले परतावा देतात. तर कमी काम करणारे फंड त्याच्या बेंचमार्क मूल्यापेक्षा कमी परतावा देतात.

फंड हाऊसेस त्या विशिष्ट गुंतवणुकीच्या क्षेत्रीय किंवा थीमॅटिक स्ट्रॅटेजी किंवा अगदी त्याचे बाजार भांडवलीकरण यासारख्या अनेक घटकांवर आधारित बेंचमार्क निर्देशांक निवडतात. सहसा लार्ज-कॅप फंड कमी जोखीम घेण्याची क्षमता असलेल्या गुंतवणूकदारांना अनुकूल असतात. तर स्मॉल आणि मिड-कॅप फंड अनुभवी गुंतवणूकदार आणि जास्त जोखीम घेण्याची क्षमता असलेल्या व्यक्तींसाठी चांगले असतात. या वेगवेगळ्या फंडासाठी उपलब्ध असलेले बेंचमार्किंग निर्देशांक या फंडाच्या पोर्टफोलिओ आणि कामगिरीबद्दल स्पष्ट दृष्टिकोन देतात ज्यामुळे गुंतवणूकदार त्याच्या परताव्याच्या अपेक्षावर अवलंबून योग्य निर्णय घेऊ शकतो.

आदर्शपणे, गुंतवणुकीचा कालावधी कमीत कमी एक वर्षाचा असला पाहिजे आणि त्याची कामगिरी तपासली पाहिजे. स्टॉक होल्डिंगच्या प्रकारशी संबंधित जोखीम मोजण्यासाठी ते पुरेसा वेळ देते. ते बेंच मार्किंग, निधी वाटप, जोखीम प्रोफाईल आणि विशिष्ट पार्टफोलिओच्या परतावांचे मूल्यांकन करण्यास देखील अनुमती देते.

□ □ □

राजर्षी शाहू महाराज - शिक्षणविषयक विचार

अमृता पांडुरंग सागर (बी. एस.सी. फूड सायन्स - ३)

सर्व सामान्य समाजाला स्वाभिमानाची नवे जीवन देणारे राजे, अंधश्रद्धा, कर्मकांड यावर प्रहार करणारे राजे, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या घरी जाऊन त्यांचा सन्मान करणारे व त्यांच्या शिक्षणाला मदत करणारे राजे. जे पालक आपल्या मुलांना शाळेत घालणार नाही. त्यांना एक रुपया दंड ठोठवणारे राजे. भारतातील विद्यार्थी वसतिगृहाचे आद्यजनक म्हणून ओळखले जाणारे राजे. कला, संस्कृती, क्रीडा, शिक्षण यांना राजाश्रय देणारे राजे. सर्व क्षेत्रात आपला वेगळा ठसा उमटवणारे राजे. अशा छत्रपती शाहू यांचा सार्थ अभिमान वाटतो.

राजर्षी शाहू यांनी सार्वत्रिक आणि सक्तीचे शिक्षण प्रसार करण्याचा प्रयत्न केला. धर्म अथवा जात यांची कोणतीही बंधने न मानता सर्व समाजाला शिक्षणाच्या सुविधाची पूर्तता करणारे ते प्रथम होते. कोल्हापूर संस्थानामध्ये त्यांनी असंख्य अशी वसतिगृहे सर्व जातीच्या विद्यार्थ्यांकरिता सुरू केली. सामाजिक क्षेत्रामध्ये “बळी तो कानपिळी” या तत्वाच्या ते विरुद्ध होते. म्हणून त्याचे शैक्षणिक धोरण दुर्बलांची काळजी वाहणारे होते.

मुंबईचे नवे गव्हर्नर सर जॉर्ज लॉर्ड यांना राजर्षी शाहूंनी आपल्या शैक्षणिक धोरणाची सविस्तर माहिती सांगितली ते म्हणाले की, पद्धतित वर्गाना शिक्षणाच्या विशेष सुविधा देण्यासाठी ते अत्यंत परिश्रम करीत आहेत.

भिन्न भिन्न जातीकरिता त्यांचीच वसतिगृहे असावीत.’ ह्याचसाठी त्यांनी प्रोत्साहित केले. त्यांच्या मताप्रमाणे वेगवेगळ्या जातींना वेगवेगळी वसतिगृहे होती. कारण महसूल हा सर्वच वर्गाकडून जमा केला जात असे आणि तो सर्वच वर्गाच्या लाभाकरिता खर्च योग्य होणार होते. सक्तीचे आणि मोफत शिक्षण जनतेच्या प्रगती करिता तसेच औद्योगिक आणि व्यावसायिक जीवनाकरिता सुध्दा आवश्यक आहे असे त्यांनी स्पष्ट केले. त्यांनी प्राथमिक शिक्षण सर्व वर्गाकरिता सक्तीचे आणि मोफत केले. लॉर्ड लॉर्ड म्हणाले की, शाळेच्या शैक्षणिक कार्याचा त्यांच्यावर चांगला प्रभाव पडला एका वर्गाची मक्तेदारी असलेल्या खाजगी बाबीमधून विशाल अशा सार्वजनिक प्रवाहामध्ये त्यांनी शिक्षण नेऊन पोहोचविले आणि शिक्षणाकडे सामाजिक विकासाचे एक साधन म्हणून पाहिले.

राजर्षी शाहू अशा विचारांचे होते की अज्ञान, अंधश्रद्धा आणि दारिद्र्य हे समाजाच्या प्रगतीचे तीन अडसर होते. त्यांच्या मते शिक्षण हाच एकमात्र उपाय आहे. ज्याच्याद्वारे या तीन भयानक गोष्टी विरुद्ध एकाच वेळी लढणे शक्य होईल ते या मताचे होते की, मागासवर्गीयांच्या पुढारले पणासाठी शिक्षण ही एकच किल्ली आहे. त्यांचा असा विचार होता की, स्वातंत्र्य, समता, बंधुता या तत्वावर आधारलेली समाजरचनेची स्थापना करणे सर्व वर्गामध्ये शिक्षणाचा प्रसार केल्यामुळेच होईल.

ब्राह्मणांच्या बौद्धिक गुलामगिरीतून मागासवर्गीय जनता मुक्त होण्यासाठी त्यांनी मोफत आणि सक्तीच्या प्राथमिक शिक्षणाचा पुरस्कार केला. ते नेहमी म्हणत, 'निधर्मी शिक्षणाचा ब्रिटिश पध्दतीप्रमाणे विस्तार करण्याची गरज आहे.' शिक्षणाचे महत्त्व सांगत असताना ते म्हणाले, "इतिहासाने हे सिध्द केलेले आहे की, जगातील कोणताही देश ठोकबंद शैक्षणिक व्यवस्थेशिवाय प्रगती करू शकला नाही. ज्या देशांमध्ये अज्ञान आहे. अशा देशांमध्ये कोणीही महान मुत्सद्दी होणार नाही आणि शूर सैनिकसुध्दा निपजणार नाही. याचकरिता भारताला मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाची गरज आहे."

शिक्षण केवळ बौद्धिक विकासाकरिताच आवश्यक नाही तर कृषी विकास, सेनादले, उद्योगधंदे आणि आर्थिक विकास याकरिता पण गरजेचे आहे. शिक्षण हे जात, धर्म, भाषा यावर आधारलेले, भेद नाहीसे करण्याचे एक साधन होय. समाजामध्ये सामाजिक एकात्मता आणण्यासाठी आणि रियासतीमधील प्रशासनाची कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी शिक्षणाचा प्रसार आवश्यक आहे. त्यांच्या मते, जर सर्वच वर्गांना शैक्षणिक सुविधा पुरविल्या गेल्या तर सर्वांचाच विकास होईल. केवळ ब्राह्मणांसारखी एखादी विशिष्ट जात जर सुविधा घेत राहिली तर शैक्षणिक पध्दतीला काहीही अर्थ राहणार नाही. थोडक्यात काय तर शिक्षण हाच लोकशाही समाज स्थापण्याचा सर्वात महत्वाचा मार्ग आहे. सर्व पद्धतिलत वर्गांची मुक्तता करण्याचा मार्ग होता. जोपर्यंत भारतीय समाज जातीजातीच्या दलदलीमध्ये वावरतो तोपर्यंत स्वराज्याची फळे कधीसुध्दा त्यांच्या वाट्याला येऊ शकणार नाहीत. शिक्षण अशाप्रकारे समाजातील मोजक्याच व्यक्तीच्या हातामधील बाहुले बनून राहिल असे त्यांनी सांगितले.

राजर्षी शाहू यांनी माध्यमिक आणि उच्च शिक्षणापेक्षा प्राथमिक शिक्षणावर भर दिला. १८९४ मध्ये सिंहासन ग्रहण केले तेव्हा प्रत्येक क्षेत्र ब्राह्मण वर्चस्वाखाली होते. याकरिता राजर्षी शाहूंना ब्राह्मणांकडून अनेक संकटांना तोंड द्यावे लागले. १९०० साली वेदोक्त घटना ही तर सर्वात कळस ठरली. १९०० नंतर राजर्षी शाहू यांनी

शिक्षणाचा प्रसार करण्यासाठी आणि ब्राह्मणतेरांच्या प्रगतीसाठी मोठे परिश्रम घेतले.

४ मार्च १९१८ रोजी राजर्षी शाहू यांनी स्वतःच चिपरी या खेडेगावात पहिल्या मोफत आणि सक्तीच्या प्राथमिक शाळेचे उद्घाटन केले. ग्रामीण भागामध्ये शिक्षणाचा प्रसार करण्यासाठी त्यांनी ध्येयवादी प्रयत्नांतून शाळांचे जाळे उभे केले. राजर्षी शाहू यांनी मोफत आणि सक्तीचे प्राथमिक शिक्षण सुरू करण्याची शक्यता आजमावण्यासाठी एका समितीची स्थापना केली होती. अर्थातच पहिले महायुध्दच त्याच काळात सुरू झाल्यामुळे आणि आर्थिक अरिष्टांमुळे प्रागतिक पाऊल १९१७ ते १९१८ पर्यंत कार्यवाहीत येऊ शकले नाही. तथापि या धोरणांच्या यशाविषयी शिक्षण खाते अर्थातच शाळा साशंक होत्या.

राजर्षी शाहू यांनी स्त्री शिक्षणाचा पुरस्कार केला. ते या मताचे होते की, शिक्षण हे व्यक्तिमत्त्व विकासाचे विशेष करून वैज्ञानिक विचारधारेचे साधन आहे. विशेषतः त्यांनी विधवांच्या शिक्षणाच्या गरजेवर भर दिला.

सन १९२१ मध्ये राजर्षी शाहू यांनी लिहिलेल्या एका पत्रावरून त्यांच्या स्त्री शिक्षण विषयक विचारांवर प्रकाश पडतो. त्यांनी लिहिले की, "तुमच्या अभ्यासाकडे दुर्लक्ष करू नका. तुमचा विचार विज्ञानवादी आणि परिपूर्ण होत जाईल. कारण बुद्धिमत्ता अभ्यासामधून विकसित होते. शिक्षण एक नवी दृष्टी बहाल करते." स्त्रियांच्या समस्येकडे बघण्याचा राजर्षी शाहूंचा दृष्टिकोन उदारमतवादी आणि सहानुभूतीचा होता. ते आंतरजातीय विवाह, विधवा विवाह, पुर्नविवाह यांचे पुरस्कर्ते होते. त्यांनी आदेश काढून बालविवाहाला प्रतिबंध केला.

एखादा विद्यार्थी शाळेमध्ये येत नसेल तर शिक्षकांनी त्या मुलाच्या घरी जाऊन त्या बाबतची चौकशी करावी आणि आपल्या मुलाला दररोज शाळेत पाठवण्याबाबत तीत पालकांनीही जागरूक असले पाहिजे असे राजर्षी शाहू महाराजांचे म्हणणे होते. जनता सुशिक्षित झाली तरच सामाजिक आणि आर्थिक विकास होईल असे शाहूंना वाटत होते.

□□□

आधुनिक काळातील बदलते स्त्री जीवन

रोहिणी शिवाजी जाधव (बी. कॉम. २)

तुम्हीच सांगा आता कोठून सुरुवात करू. जिने तुम्हाला जन्म दिला. त्या मातेपासून सुरुवात करू की, या मनगटावर राखी बांधणाऱ्या भगिनीपासून सुरुवात करू. तुम्ही जिच्यावर प्रेम करता त्या प्रियेसीपासून सुरुवात करू की एकतर्फी प्रेमात पडलेल्या युवतीपासून सुरुवात करू की, पाश्चात्य संगीताच्या तालावर नाचणाऱ्या अभिनेत्रीपासून सुरुवात करू, की भारतीय संस्कृतीचा ठेवा जतन करूनही वेशा ठरवल्या गेलेल्या लोकनाट्य मंडळीतील नृत्यांगणांपासून सुरुवात करू, की, एकविसाव्या शतकातील भाषा बोलत असताना रोज अन्याय होणाऱ्या माय-भगिनींपासून सुरुवात करू की, 'हृदय अमृत नयनी पाणी, स्त्री जन्मा तुझी कहाणी' असं म्हणून धुण्याच्या ओट्यावर बसून आयुष्यभर बांगड्या फोडणाऱ्या मैत्रिणीपासून सुरुवात करू.

'जिच्या हाती पाळण्याची दोरी ती जगाला उध्दारी'

असे जिच्याबद्दल म्हटले जाते, ती माझी आई, बहीण, ज्यांचे स्मरण केल्याशिवाय पुढे जाता येणार नाही. त्या राजमाता जिजाऊ आणि क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले.... या सर्व महान स्त्रिया आहेत. अनादी काळापासून तर आजपर्यंत स्त्रियांवर अत्याचार झाले. पुरुषी अहंकाराने तिला परंपरेच्या बेड्यांमध्ये बंदिस्त केले असे असले तरी स्त्रियांनी आपलं कर्तृत्व सिध्द केले. सर्व क्षेत्रांमध्ये भरारी मारली. पुरुषांच्या बरोबरीने खांद्याला खांदा लावून प्रत्येक क्षेत्रांमध्ये त्यांनी स्वतःची प्रगती केली. आज प्रत्येक शाळेत पहिल्या दहा मध्ये येणाऱ्या सर्व मुली असतात. त्यामुळे आधुनिक स्त्री...२१ व्या युगातील स्त्री ही कुणा पेक्षाही कमी नाही. हे इथे नमूद करावेसे वाटते.

स्त्री आदिमाया असो, महाकाली असो, अर्धांगिनी असो प्रत्येक वेळी समाजाने तिचे अस्तित्व दुय्यम

ठरवले. “चूल आणि मूल ” या संकल्पनेत तिला मर्यादित करताना तिचे शोषण केले. समाजात पुरुषांच्या बरोबरीने तिचे स्थान नाकारण्यात आले.

रूढी परंपराचा पुरस्कार करणाऱ्या समाजाने हुंडा, सती, विधवांना मरण यातना यात तिला जखडून टाकले आणि मग सुरू झाला स्त्रीसमानतेचा संघर्ष... समानतेच्या संघर्षात स्त्रीला मुक्त करण्यात आले. ती घराबाहेर पडली. संविधानात स्त्री समानतेची तरतूद झाली. स्त्रियांना ५०% आरक्षण मिळाले. स्त्रिया निवडणुका लढवू लागल्या. परंतु समानतेच्या संघर्षात विजय मिळवून देविले स्त्रिया केवळ दुसऱ्याच्या हातचे बुजगावणे बनून राहिल्या. स्त्री घराबाहेर पडली. बस कंडक्टर झाली. अंतराळवीर बनली. सर्व परीक्षेच्या गुणवत्ता यादीत चमकू लागली. परंतु आजही स्त्रियांना अस्तित्वासाठी संघर्ष करावा लागतो. मोहिमा चालवाव्या लागतात. तिच्या या प्रयत्नांमध्ये तिचा उद्याचा प्रवास दडलेला आहे. करिअर, शिक्षण, कुटुंब यांच्या पलिकडे जाऊन तिला तिचे अस्तित्व ठरवायचे आहे.

पूर्वी स्त्रियांना शिक्षण मिळणे कठीण होते. परंतु आता त्या डॉक्टर, अभियंता, वैज्ञानिक, शिक्षक, प्रशासकीय अधिकारी अशा विविध क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात योगदान देत आहेत. शिक्षणामुळेच आजची स्त्री आत्मनिर्भर झाली आहे आणि स्वतःच्या पायावर उभी राहू लागली आहे. स्त्रिया केवळ घरातील जबाबदाऱ्या सांभाळत नाहीत, तर त्या व्यवसाय, उद्योग, राजकारण, कला, क्रीडा आणि संशोधनाच्या क्षेत्रातही अग्रेसर आहेत. अनेक महिलांनी मोठ्या कंपन्या स्थापन केल्या आहेत. जागतिक स्तरावर भारताचे नाव उज्वल केले आहे आणि समाजात आदराने पाहिले जात आहे. स्त्रियांना त्यांच्या हक्कांबद्दल जागरूक करण्यासाठी विविध कायदे आणि योजना अंमलात आणल्या जात आहेत. महिलांवरील अन्याय, अत्याचार आणि विषमतेविरुद्ध अनेक कायदे लागू करण्यात आले आहेत. महिलांना मतदानाचा हक्क, संपत्तीवरील हक्क, शिक्षणाचा अधिकार आणि सुरक्षिततेसाठी विविध योजना लागू करण्यात आल्या आहेत.

दैनिक सकाळच्या ८ मार्च २०२४ च्या पहिल्या पानावर

जागतिक महिला दिनाच्या निमित्ताने प्रकाशित झालेले छायाचित्र हे आधुनिक स्त्रीचे विलोभनीय रूप आहे. स्त्री स्कूटर चालवत आहे पुढे मुलगा उभा आहे. मागे आईला घट्ट धरून दुसरा मुलगा बसला आहे. आधुनिक ज्ञाशीच्या राणीला प्रपंचाचा गाडा चालविण्यासाठी नोकरीला जावे लागते. जीवनाच्या युद्धात ती प्रपंचाला, मुलांना विसरलेली नाही. तिचा चेहरा प्रसन्न आहे त्याच्यावर आत्मविश्वासाचे तेज आहे.

स्त्रीत्व हे एक वेगळेच सामर्थ्य आहे. तिने केलेली अभिव्यक्ती इतकी वैशिष्ट्यपूर्ण असेल की, तिला कुठेही तोड नसेल असेही घडू शकते. घडतेही स्त्री-पुरुष भेद आधुनिक काळात घालवायचा असेल तर नवजाणिवेची आवश्यकता आहे. शिरीष पै म्हणतात, “आजच्या समाजात स्त्री-पुरुष एकमेकांच्या खांद्याला खांद्या लावून काम करीत असताना आपल्या परस्पर संबंधापेक्षा आपल्यावरच्या कामाची जबाबदारी मोठी आहे ही जाणीव उभयतांच्या मनात जागृत राहिल तर स्त्री-पुरुष हा भेद कधीच राहणार नाही. पण असे होत नाही. स्त्री मुक्तीच्या संकल्पनेच्या बाबतीत आज जगात स्वीडनचा पहिला क्रमांक आहे. भारताच्या कल्पनेच्या बाहेर अतिदूर आहे, असे सुधा मूर्ती सांगतात. केवळ लग्न करणे, मुलांचा सांभाळ करणे हे एकमेव उद्दिष्ट असू शकत नाही. आधुनिक मुलींना आज खरी गरज आहे. शिक्षण, आर्थिक स्वावलंबन व आत्मविश्वास या तीन शस्त्रांची. आज शिक्षित महिलांना हक्कांची जाणीव आहे पण न्यायासाठी झगडण्यास ती घाबरतात. खरंतर लग्नानंतर स्वतःची नोकरी असणाऱ्या स्त्रियासुद्धा. एकंदर किती कुंचबणा आयुष्यभर सहन करतात हे पाहताना आश्चर्य वाटतं. जबरदस्त जोखड घेऊन आजही त्यांना जगावे लागते. पत्नीचे पटते पण समाज काय म्हणेल.

आजची प्रत्येक स्त्री वैचारिक, आर्थिक, मानसिकदृष्ट्या स्वतंत्र आहे. ती शिक्षणातही अव्वल स्थानी आहे. आज स्त्रीची कार्यक्षम क्षमता जाणून देशातील विविध क्षेत्रे तिच्यासाठी खुली झाली आहेत. आजच्या स्त्रीला आत्मभान आहे. स्वतःचा अभिमान आहे. स्वतःवर होणाऱ्या अन्यायाची जाणीवही तिला

आहे. त्याविरुद्ध लढण्याची ताकदही तिच्याकडे आहे. आज विश्वपातळीवर खास पुरुषांची मक्तेदारी समजली जाणारी अनेक क्षेत्रे स्त्रिया समर्थपणे आपल्या कर्तृत्वाने सांभाळताना दिसतात. शिक्षणाची सारी कवाडं स्त्रियांसाठी खुली झाल्याने त्यांच्या बुध्दीला, त्यांच्या कार्यशक्तीला, त्यांच्या कर्तृत्वाला वाव मिळाला आहे. आज डॉक्टर, इंजिनियर, वकील, शास्त्रज्ञ, अधिकारी, राजकीय नेता, न्यायमूर्ती म्हणून अनेक स्त्रिया कार्यरत आहेत. सानिया मिर्झा, सायना नेहवाल, गीता, बबिता फोगट, पी. टी. उषा अशा एक ना अनेक जर्णीनी क्रीडाक्षेत्रही काबीज केले आहे. अनेक वर्षे क्रीडाक्षेत्रामध्ये स्त्रियांची भरीव कामगिरी नव्हती. परंतु या स्त्रियांनी क्रीडाक्षेत्रामध्ये ही भरीव कामगिरी करून दाखविली आहे. कल्पना चावला, सुनिता विल्यम यांनी तर अंतराळातही झेप घेतली. आज महत्त्वाच्या समजल्या जाणाऱ्या प्रत्येक क्षेत्रातील जबाबदारीच्या पदांवर स्त्री कुशलपणे कार्य करत आहे. कुटुंबाची अन् कामाची संपूर्ण जबाबदारी ती अथकपणे पार पाडत आहे. म्हणून तिला म्हणावेसे वाटते.

“तुझ्या प्रयत्नांना मिळू दे, यशाची सोनेरी किनार,
लक्ष दिव्यांनी उजळू दे, तुझा संसार,
कर्तृत्व आणि सामर्थ्याची ओढून ये नवी झालर,
स्त्री शक्तीचा होऊ दे पुन्हा एकदा जागर ॥”

आजची स्त्री प्रगतीच्या शिखरावर असली तरीही अनेक ठिकाणी आजही कौटुंबिक अत्याचार, हुंडाबळी, सामाजिक हिंसाचार, लैंगिक शोषण, बलात्कार अशा हजारो समस्यांना तिला सामोरे जावे लागत आहे. आजही स्त्रीभूषण हत्येसारखे घातक प्रकार घडताना दिसते. “निर्भया” सारखी अनेक प्रकरणे सातत्याने घडताना दिसतात. विनयभंग, एकतर्फी प्रेमातून होणारे हल्ले हे विकृत पुरुषी मानसिकतेचा चेहरा आजही दाखवताना दिसतात. समाजात अशा घटना जरी घडत असल्या तरीही स्त्री लपून बसणाऱ्यातील नाही हे तिने दाखवून दिले आहे. आत्मसंरक्षणाचे धडे गिरवत आज स्त्री या नराधमांशी लढण्याची तयारी करत आहे. अधिक आत्मविश्वासाने ती प्रगतीपथावर चालत आहे. आपल्या कष्टाने तिने समाजात एक स्वतंत्र अस्तित्व तयार केले

आहे. आता ती सज्ज आहे आव्हानांसाठी.

“स्त्री म्हणजे वात्सल्य,
स्त्री म्हणजे मांगल्य,
स्त्री म्हणजे मातृत्व,
स्त्री म्हणजे कर्तृत्व.”

ज्या देशामध्ये एका स्त्रीला दुसऱ्या स्त्रीला जन्म देण्याचा अधिकार नाही, तिच्या कोणत्या आव्हानांबद्दल बोलावं हेच कळत नाही. छोट्या कुटुंबाचा आग्रह धरणारी स्त्री जेव्हा गर्भपात करण्यास तयार होते. तेव्हा मनात विचार येतो. तिच्यातील संवेदनशीलता कोठे हरवली आहे? स्त्री हृदय हे प्रेमाने ओथंबलेलं, कारूप्यानं भरलेलं पावित्र्याचा आणि शुध्दतेचा आनंद उपाय असं म्हटलं जातं. पण तिच आई आपल्या हाडामासाच्या मुलीची खाटीक होऊ शकते हे एकविसाव्या शतकात नव्याने सिध्द करून दाखवले आहे.

आजही मुलाची आई झालेल्या स्त्रीला सुरवावा वाटतो तर मुलीचा जन्म आजही कुटुंबात पाल चुकचुकण्याची परिस्थिती निर्माण करतो. म्हणूनच सरखे तुझ्या मानसिकतेत बदल होण्याची गरज आहे. २१ व्या शतकातील स्त्रियांपुढे सर्वात मोठे कोणतं आव्हान असेल तर स्वतःचा सन्मान करायचा, शिक्षण, स्वतःच्या स्त्रीत्वाचा आदर करणे आणि खंबीर होऊन या धकधकत्या युगाला सामोरे जाणे आणि या अत्याचारापासून स्वतःला सोडवून घेणे कारण जे भूतकाळात घडलं ते वर्तमानकाळातही घडत आहे. आजही द्रौपदीचं हरण चालू आहे. संपूर्ण समाज कौरवाने जिंकला आहे, पांडव माना खाली घालून बसले आहेत. म्हणजेच सरखे तुझी आत्मशक्ती जागृत कर तुझी आत्मशक्ती हाच तुझा खरा अलंकार आहे, कापून काढ त्या धारदार कासांनी अन्याय करणाऱ्यांचे मनगट कारण आजपर्यंत तुला फक्त सजवलय, अलंकार, सौंदर्य, देवता यात तुला बंदिस्त केलय. त्यातच तुझं दास्यत्व दडलय आई संस्कृतीच्या नावावर उतरवती सतीत्व जागीपणा याचे ओझे लादून तू त्या प्रतिमेला अडकताना दिसतेस.

लग्नाअगोदर कुमारी, लग्नानंतर सौभाग्यवती आणि विधवा असेल तर कदाचित श्रीमती असं लिहिलं जातं.

काय गरज आहे? समाजापुढे चारित्र्याची चिरफाड करण्याची स्वतः सापेक्ष अस्तित्व क्षणोक्षणी सिध्द करण्याची गुलामीचं लक्षण असणारे मंगळसूत्र गळ्यात का घालावं ही सर्व बंधनाची जोखड स्त्रियांसाठीच का? लग्नानंतर पाय वाकडा पडू नये म्हणून देखील पायात बेड्या स्त्रीनेच घालायच्या. एखाद्या शारीरिक बलात्कार आघातानंतर तशाच पध्दतीचा मानसिक आघात न्यायालयात सहन करावा लागतो.तेच तेच प्रश्न विचारले जातात, म्हणजे दुसरा बलात्कारच असतो. समोर बलात्कार होत असताना पाहणाऱ्या एकाच्याही रक्ताला उकळी फुटत नाही. म्हणून सखे दुसरा मदतीला येईल अशी ही आशा सोडून दे. अश्रू ढाळून उपयोग नाही. कारण लोकशाहीच्या युगात अश्रूचं मोल संपल आहे.

“ढाळू नको अश्रू ,
पुसणार नाही कोणी.
ही हाक यातनांची,
ऐकणार नाही कोणी..”

“जीवनात जगण्याचे मार्ग तरी कुठले गं.

याच तुझ्या देवतांनी तुलाच लुटले गं. ॥”

म्हणूनच स्त्री ही शक्ती आहे आणि समाजाचा आधारस्तंभ आहे. म्हणूनच तिचा सन्मान करणे आणि योग्य संधी देणे ही प्रत्येकाची जबाबदारी आहे. शेवटी एकच म्हणेन...

इतिहास सांगतो आमचा स्त्रीनेच शत्रू तुडवला ।

लक्ष्मीबाईने झाशीचा किल्ला लढवला ॥

जिजाऊने राजा शिवछत्रपती घडवला ।

महाराणी ताराबाईने महाराष्ट्र भूमीत औरंगजेब रडवला ॥

स्त्री म्हणजे जन्मदात्री ।

स्त्री म्हणजे संस्कृती ॥

स्त्री म्हणजे नाविन्याचा वसा ।

स्त्री म्हणजे घराचं घरपण ।

स्त्री म्हणजे महान कार्य,

अशा या स्त्री शक्तीला मानाचा मुजरा....

□□□

राधा-कृष्णा

प्रेमात विरह विरहात दडलेली ही प्रेमकथा
तो द्वारकेचा नाथ
ती एक प्रिय गोपिका
ते म्हणजे कृष्ण आणि राधा
राधेविना कृष्ण अपुरा
कृष्णाविना राधा अधुरी
ह्याच अपुऱ्या - अधुऱ्यापणामुळे
एक झाली दुनिया सारी
बासरीच्या सुरात गुंतलेली
ती एक प्रेमिका
तर तिच्या भाबडेपणात गुंतलेला
तो तिचा कृष्ण सखा
या प्रेमाच्या अखंड सागरात
या डोहात बुडालेले दोन जीव
विरहात बुडून ती होते एक जळता निखारा
विरह सहन करूनही तो असतो
निखळ पाण्याचा शांत झरा
या निखारा आणि झऱ्याच्या
संगमालाच तर म्हणतात
राधे-कृष्ण , कृष्ण-राधे
राधे-कृष्ण, कृष्ण -राधे
राधे राधे राधे....

देवयानी युवराज खोत

BA- II

सिक्स सिग्मा (Six Sigma)

पायल पुंडलीक मोहिते (बी. कॉम. -३)

‘सिक्स सिग्मा’ ही एक गुणवत्ता व्यवस्थापन पध्दत आहे. जी व्यवसायांमधील दोष शोधून ते दूर करून सध्याच्या प्रक्रिया, उत्पादने किंवा सेवा सुधारण्यास मदत करण्यासाठी वापरली जाते. उत्पादन किंवा व्यवसाय प्रक्रियांमध्ये गुणवत्ता नियंत्रण सुलभ करणे ही उद्दिष्ट्ये आहेत. जेणेकरून संपूर्ण प्रक्रियेत फारसा फरक राहणार नाही. सिक्स सिग्माची उत्पत्ती उत्पादनात गुणवत्ता नियंत्रणावर देखरेख करण्यासाठी झाली असली तरी, तंत्रज्ञान वित्त आणि आरोग्य सेवा यासारख्या उद्योगांमध्ये ती एक सामान्य व्यवसाय पध्दती म्हणून विकसित झाली आहे.

१९९३ मध्ये मोटोरोलाने सिक्स सिग्माचा ट्रेडमार्क केला होता. आणि हे नाव ग्रीक अक्षर सिग्माचा अर्थ संदर्भ देते, जे एक सांख्यिकीय चिन्ह जे अक्षर सिग्माचा जे मानक विचलन दर्शवते. मोटोरोलाने हा शब्द वापरला कारण सिक्स सिग्मा प्रक्रिया ९९.९९६६% वेळेस दोषमुक्त असण्याची आपेक्षा आहे. त्यामुळे प्रत्येक दशलक्ष संघीसाठी ३.४ दोषपूर्ण वैशिष्ट्ये मिळतात. सुरुवातीला मोटोरोलाने स्वतःच्या उत्पादन ऑपरेशनसाठी हे ध्येय ठेवले होते. परंतु ते लवकरच एक लोकप्रिया शब्द ठेवले होते. परंतु मोठ्या प्रमाणावरच स्वीकारले गेले.

सिक्स सिग्मा विशेष -

मोठ्या संस्थांना गुणवत्ता व्यवस्थापनात मदत करण्यासाठी डिझाइन केलेले आहे. १९९८ मध्ये जीईचे सीईओ जॅक वेलथ यांनी कंपनीला धन्यवाद म्हणून एक दशलक्ष डॉलर्सपेक्षा जास्त देणगी देऊन सिक्स सिग्माला प्रसिध्दी मिळवून दिली. सिक्स सिग्माचा जीईच्या काम

काजावर कसा सकारात्मक परिणाम झाला हे ओळखून आणि मोठ्या संस्थासाठी प्रक्रियेला प्रोत्साहन देऊन, त्यानंतर फॉर्च्युन ५०० कंपन्यांचे अनुकरण केले आणि तेव्हापासून सिक्स सिग्मा मोठ्या संस्थांमध्ये लोकप्रिय आहे. सिक्स सिग्मा ही एक लोकप्रिय मौल्यवान पध्दत राहिली असली तरी, त्यांच्या पार्श्वभूमीवर अँजाइल आणि लीनसारख्या इतर गुणवत्ता सुधारणा फ्रेमवर्क उदयास आल्या आहेत.

सिक्स सिग्मा म्हणजे काय-

सिक्स सिग्मा म्हणजे व्यवसाय प्रक्रियेतील दोष दूर करून ग्राहकांच्या अपेक्षित वैशिष्ट्यानुसार वस्तू व सेवा पुरवणारी पध्दत होय.

सिग्मा शिफ्ट -

सिक्स सिग्मा पध्दतीमध्ये १.५ सिग्मा शिफ्ट ही अशी कल्पना आहे की एखादी प्रक्रिया कालांतराने तिच्या लक्ष्यांपासून १.५ मानक विचलनांनी सरकते. हे मान्य केल्याने संस्थांना अशा प्रक्रिया डिझाइन करण्याची परवानगी मिळते. ज्या उत्पादन प्रक्रियेत होऊ शकणाऱ्या आणि घडणाऱ्या कोणत्याही किरकोळ अपेक्षित बदलांसाठी जबाबदार असतील. सिक्स सिग्मा पध्दती संस्थान अशा विकास प्रक्रिया डिझाइन करण्यास मदत करते ज्या सेवा आणि उत्पादने तयार करताना होणाऱ्या या नैसर्गिक बदलांसाठी जबाबदार असतील एकूण व्यवसाय उद्दिष्टांमध्ये काही प्रमाणात त्रुटी समाविष्ट करतात.

संस्थांनी १.५ सिग्मा शिफ्ट त्यांच्या दीर्घायुष्य आणि दीर्घकालीन क्षमतांचे अधिक वास्तववादी चित्र असलेल्या

प्रक्रिया तयार करण्यास मदत करते. ते संस्थांना सक्रिय सुधारणा, सुधारित दोष कमी करणे आणि सिक्स सिग्मा तत्वांशी चांगले संरेखन प्रदान करून अल्पकालीन डेटावर आधारित कामगिरीचे अतिरेकी मूल्यांकन टाळण्यास देखील मदत करते. सिक्स सिग्मा पध्दतीमध्ये चुका आणि दोष उद्भवण्यास अपेक्षा असते. म्हणून मजबूत प्रक्रिया तयार करण्यासाठी काही प्रमाणात फरक लक्षात घेणे आवश्यक आहे.

सिक्स सिग्मा तत्वे -

१) स्मॉलर इज बेटर हे वरच्या स्पेसिफिकेशन मर्यादा तयार करते, जसे की दोष किंवा नाकारलेल्या भांगासाठी शून्य लक्ष असणे.

२) लार्जर इज बेटर मध्ये कमी स्पेसिफिकेशन मर्यादा असते. जसे की चाचणी स्कोअर जिथे लक्ष १००% असते.

३) नॉमिनल इज बेटर हा मधला मार्ग शोधतो. ग्राहक सेवा प्रतिनिधीला समस्येचे निराकरण करण्यासाठी फोनवर पुरेसा वेळ घालवावा लागतो, परंतु इतका वेळ नाही की त्यांची उत्पादकता कमी होईल.

४) गुणवत्तेवर परिणाम करणाऱ्या चुका आणि दोषांचा वस्तू-निष्ठेवर ओळखण्यास मदत करण्यासाठी डेटा आणि आकडेवारी एकत्रित करणे हा या प्रक्रियेचा उद्देश आहे. हे विविध व्यावसायिक उद्दिष्टांना अनुसरून डिझाइन केलेले आहे. त्यामुळे संस्था विशिष्ट उद्योग गरजांभोवती उद्दिष्टे परिभाषित करू शकतात.

सिक्स सिग्मा मॅनेजमेंट वैशिष्ट्ये -

१) सिक्स सिग्मा मॅनेजमेंट अनुभवजन्य आणि सांख्यिकीय गुणवत्ता व्यवस्थापन पध्दती वापरल्या जातात.

२) सिक्स सिग्मा मॅनेजमेंट सिक्स सिग्मा तज्ञांना नियुक्त केले जाते.

३) सिक्स सिग्मा मॅनेजमेंट गुणवत्ता नियंत्रण भुव्यवस्थित केले जाते.

४) सिक्स सिग्मा मॅनेजमेंटमध्ये संसाधनांचा अपव्यय आणि प्रक्रिया उत्पादनातील दोष दूर केले जातात.

५) सिक्स सिग्मा मॅनेजमेंटमध्ये कर्मचारी आणि कंपनीची कामगिरी सुधारण्याचा प्रयत्न केला जातो.

सिक्स सिग्मा पध्दती -

सिक्स सिग्मा डीएमएआयसी प्रकल्प पध्दतीमध्ये पाच टप्पे समाविष्ट आहेत.

१) समस्या ग्राहक प्रकल्पाच्या आवश्यकता आणि ग्राहकांच्या अंतिम उद्दिष्ट्ये आणि अपेक्षा परिभाषित करा. या टप्प्यात प्रकल्प निवडले जातात. विविध संधी आणि प्रकल्पाच्या शक्यता निश्चित करण्यासाठी संशोधन केले जाते आणि प्रकल्पाची व्याप्ती स्थापित केली जाते.

२) दोष निश्चित करण्यासाठी आणि मेट्रिक्स गोळा करण्यासाठी डेटा संकलन योजना स्थापित करून सध्याच्या प्रक्रियेची कामगिरी मोजा. या टप्प्यावर काम गिरीची बेसलाईन, भविष्यातील उद्दिष्ट्ये आणि काम गिरी कशी मोजली जाईल हे स्थापित करणे महत्त्वाचे आहे.

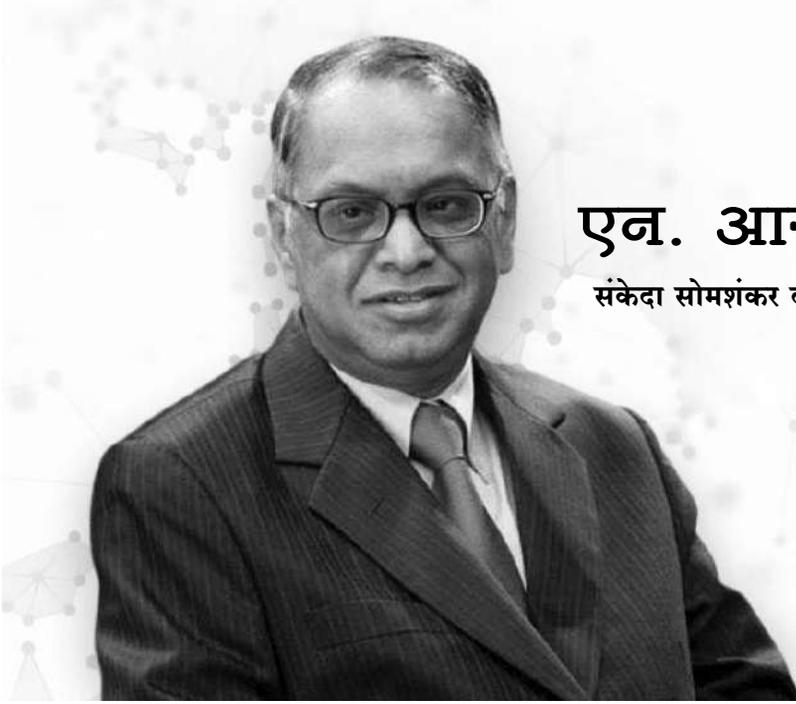
३) अंतिम ध्येयाच्या मार्गात येणाऱ्या सध्याच्या धोरणातील समस्या ओळखण्यासाठी आणि फरक आणि दोषांचे मूळ कारण स्थापित करण्यासाठी प्रक्रियेत विश्लेषण करा. विश्लेषण टप्प्यात अंतिम प्रक्रियेवर सर्वात लक्षणीय परिणाम करणारे पॅरामीटर्स आणि इनपुट ओळखण्यासाठी डेटा वापरणे महत्त्वाचे आहे.

४) नाविन्यपूर्ण उपायांद्वारे दोषांची मूळ कारणे दूर करून प्रक्रिया सुधारणा टप्प्यात आधीच्या टप्प्यात ओळखल्या गेलेल्या सर्वोत्तम संभाव्य उपायांची चाचणी करण्यावर लक्ष केंद्रित केले जाते. कामगिरी स्वर्च, अमंलबजावणीच्या मागण्या आणि उद्भवू शकणारे धोके किंवा व्यतयं यांचा विचार करणे महत्त्वाचे आहे.

५) जुन्या सवयींमध्ये अडकू नये, आणि ती योग्य मार्गावर राहावी यासाठी नवीन प्रक्रियेवर नियंत्रण ठेवा. या अंतिम टप्प्यात, प्रक्रियेत केलेले सर्व बदल दस्तऐवजीकरण केले जातात, प्रत्येक समस्येचे मूळ कारण स्पष्ट केले जाते. आणि सतत देखरेखीसाठी वेळापत्रक तयार केले जाते.

सिक्स सिग्मा डीएमएडीव्ही फ्रेमवर्क, ज्याला डिझाईन फॉर सिक्स सिग्मा (डीएफएसएस.) असेही म्हणतात.

□□□

एन. आर. नारायणमूर्ती

संकेदा सोमशंकर दळवी । बी. कॉम. ३ (मराठी मिडियम)

नागराव रामराव नारायणमूर्ती उर्फ एन. आर. नारायणमूर्ती (ऑगस्ट २१, इ. स. १९४६: मैसूर, कर्नाटक) हे भारतीय उद्योजक, सॉफ्टवेअर अभियंता व इन्फोसिस टेक्नॉलॉजीज कंपनीचे संस्थापक आहेत ते एक भारतीय अब्जाधीश व्यापारी आहेत. ते इन्फोसिस मधून निवृत्त होण्यापूर्वी कंपनीचे अध्यक्ष, मुख्य कार्यकारी अध्यक्ष आणि मुख्य मार्गदर्शक होते. ऑक्टोबर २०२२ पर्यंत, त्याची एकूण संपत्ती ४.५ अब्ज डॉलर इतकी असल्याचा अंदाज आहे. ज्यामुळे फोर्ब्सच्या मते २०२२ मध्ये तो जगातील ६५४ वा सर्वात श्रीमंत व्यक्ती बनले.

प्रारंभिक जीवन आणि शिक्षण -

एन. आर. नारायणमूर्ती यांचा जन्म २० ऑगस्ट १९४६ रोजी भारताच्या दक्षिण-पश्चिम कर्नाटक राज्यातील सिडलघट्टा येथे एका मध्यमवर्गीय कन्नड माधवा ब्राह्मण कुटुंबात झाला. शालेय शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर ते नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ इंजिनियरिंगमध्ये गेले आणि १९६७ मध्ये इलेक्ट्रिकल अभियांत्रिकीमध्ये पदवी प्राप्त केली.

१९६९ मध्ये त्यांनी इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी कानपूर येथून पदव्युत्तर पदवी प्राप्त केली.

कारकीर्द -

मूर्ती यांनी प्रथम आयआयएम अहमदाबाद येथील एका विद्याशाखेच्या अंतर्गत संशोधन सहयोगी म्हणून आणि नंतर मुख्य प्रणाली प्रोग्रामर म्हणून काम केले. तेथे त्यांनी भारतातील प्रथम वेळ, सामायिकरण संगणक प्रणालीवर काम केले आणि इलेक्ट्रॉनिक्स कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड साठी बेसिक इंटरप्रिटरची रचना आणि अंमलबजावणी केली. त्यांनी सॉफ्ट्ट्रॉनिक्स नावाची कंपनी सुरू केली. दीड वर्षांनंतर ती कंपनी अयशस्वी झाली तेव्हा ते पुण्यातील पटनी कॉम्प्युटर सिस्टीम्समध्ये रूजू झाले.

वैयक्तिक जीवन -

त्यांची पत्नी सुधा मूर्ती, एक उद्योगपती, शिक्षक, लेखिका आणि इन्फोसिस फाऊंडेशनच्या अध्यक्षता आहेत. मूर्ती यांना दोन मुले. मुलगा- रोहन मूर्ती आणि एक

मुलगी अक्षता मूर्ती. जून २००३ मध्ये रोहन आपल्या वडिलांचा कार्यकारी सहाय्यक म्हणून इन्फोसिसमध्ये रुजू झाला. जून २०१४ मध्ये त्यांनी इन्फोसिस सोडले. २००९ अक्षताने ऋषी सुनक यांच्याशी लग्न केले.जे नंतर रिचमंड, यॉर्कशायरचे खासदार आणि नंतर कॅम्ब्रिज टिव्ह पक्षाचे नेते आणि युनायटेड किंग्डमचे पंतप्रधान बनले. २०१६ मध्ये, मूर्ती हार्वर्ड बिझनेस रिव्ह्यू असेंड सोबत “हाऊ टू बी अ बेटर मॅनेजर” या विषयावर बोलले, २०१७ मध्ये, मूर्ती यांनी इन्फोसिसमधील कार्पोरेट गव्हर्नन्सच्या त्रुटींबद्दल चिंता व्यक्त केली तथापि कंपनीने हे दावे नाकारले.

पुस्तके -

१) ए बेटर इंडिया : ए बेटर वर्ल्ड, पेंग्विन बुक्स,

२००९

- २) अ क्लिअर ब्लू स्काय : स्टोरिज अँड पोम्स ऑन कॉन्फिक्ट अँड होप. पब्लिश बुक्स इंडिया २०१७.
- ३) द विट अँड विजडम ऑफ नारायणमूर्ती, हे हाऊस २०१६.

पुरस्कार -

- १) पद्मश्री पुरस्कार २०००
- २) पद्मभूषण पुरस्कार २००८
- ३) लीजन ऑफ ऑनरचे अधिकारी २००८
- ४) हुवर पदक २०१२.

आई

काय गं आई, हे गं आई, ते गं आई
करता करता कधी मोठी झाली
कळलंच नाही....
कधी हे जग कळू लागले
काही समजलंच नाही...
आई म्हणता म्हणता तुझ्या पदरातून
कधी बाहेर पडले, कुणास ठाऊक.
आईपासून लांब राहिली आणि
उन्हाचे झळे, भुकेने पडणारी
पोटाची आग समजू लागली...
आई मला भूक लागली म्हणणारी मी
आज स्वतः स्वयंपाक करून खाऊ लागली...
शेवटी आई पासून लांब राहिल्यावरच
'आई' काय हे कळू लागले...
आई समोर हट्ट करणारी मी
आता स्वतः समजूतदार झाली...
शेवटी आई शिवाय लांब राहिल्यावरच
आई काय हे कळू लागले.

सानिका वारके

B.Sc-III-CS

कितीदा नव्यानं तुला आठवावे...

लिहावे तुला कवितांमधुनी
व्यक्त व्हावे शब्दांतुनी,
चंद्र फक्त निमित्तच
पहावे तुला खिडकीमधुनी...
सुरांचे तरंग
फक्त निमित्तच,
गाण्यांच्या माध्यमातून
तुलाच गुणगुणावे...

वाटते दिवसभर
तुलाच पहावे,
स्वप्न नगरीतही,
तूच दिसावे...

विचारत असतो
प्रश्न स्वतःलाच,
तू नसताना कसे जगावे...

सुयोग संजय जाधव

B.Sc-III-CS

BYJU'S चा अंत

अनघा आनंदा जाधव। बी. कॉम. ३

BYJU'S भारतातील एक अग्रगण्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान कंपनी आहे. २०११ मध्ये बॅंगळूरूमध्ये स्थापन झाली होती. कंपनीने विविध शैक्षणिक कार्यक्रम, जसे की K-12 शिक्षण, JEE, NEET, UPSC आणि इतर स्पर्धात्मक परीक्षांसाठी ऑनलाईन अभ्यासक्रम सुरू केले आहेत.

तथापि २०२४ च्या अखेरीस मिडिया अहवालानुसार BYJU'S च्या मूल्यांकनामध्ये मोठी घट झाली आहे. एप्रिल २०२३ पर्यंत कंपनीचे १५० दशलक्षाहून अधिक नोंदणीकृत विद्यार्थ्यांना सेवा दिल्याचा दावा केला होता. जुलै २०२४ मध्ये राष्ट्रीय कंपनी विधी न्यायाधिकरणाने (NCLT) BYJU'Sच्या पालक कंपनीच्या दिवाळखोरीच्या कारवाईला मंजुरी दिली होती. परंतु नंतर NCALT च्या मदतीने ही कारवाई थांबवण्यात आली. आज BYJU'S भारतातील एक अग्रगण्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान कंपनी आहे. जी विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक शिक्षण आणि स्पर्धात्मक परीक्षांसाठी ऑनलाईन अभ्यासक्रम प्रदान करते.

BYJU'S चा शेवट अद्याप झालेला नाही कारण BYJU'S ची ऑनलाईन शिक्षण सेवा प्रदान करते व त्याची स्थापना २०११ मध्ये झाली आहे. तेव्हापासून ती सतत वाढत आहे. नवीन शिक्षण उत्पादने आणि सेवा सुरू करत आहे. त्यामुळे BYJU'S चा शेवट अद्याप झालेला नाही. ती आजही सक्रियपणे कार्यरत आहे. BYJU'S च्या मूल्यांकनात अलीकडे झालेली घट ही विविध कारणांमुळे आहे. कंपनीच्या व्यवसाय मॉडेल, वित्तीय व्यवस्थापन आणि बाजारातील स्पर्धा यासारख्या घटकांनी या घटकांवर प्रभाव पडला आहे.

BYJU'S मुळे पालकांचा राग वाढत चालला आहे. BYJU'S वर खूप आरोप केले जात आहेत. ते खालीलप्रमाणे आहेत.

१) आग्रही विक्रेते पालकांना महागडे कोर्स विकतात. २) रिफंड मिळताना अडचणी येतात. ३) ग्राहकांना सहाय्य सेवेचा अभाव.

भारतामध्ये ३ केसेस झाल्या आहेत. त्यामध्ये ग्राहक न्यायालयाने BYJU'S ला रिफंड आणि सेवांच्या कम तरते संदर्भातल्या प्रकरणामध्ये नुकसान भरपाई द्यायला लावली आहे. BYJU'S ने BBC ला सांगितले की या केसेसमध्ये सेटलमेंट झाली होती आणि त्यांचा तक्रार निवारण दर ९८% आहे.

BYJU'S सध्या एका महत्त्वपूर्ण परिवर्तनातून जात आहे. नॅशनल कंपनी लॉ ट्रिब्युनल (NCLT) ने BYJU'S ची मूळ कंपनी Think and Learn, १६ जुलै, रोजी दिवाळखोरी रिझोल्युशन प्रक्रियेत प्रवेश दिला. याचा अर्थ कंपनी तिच्या आर्थिक अडचणी सोडवण्यासाठी औपचारिक प्रक्रियेतून जात आहे.

आत्तापर्यंत BYJU'S कंपनी तीन पक्षीय धोरणावर काम करत आहे. यामध्ये तिची मोठी कर्जे सोडविणे, प्रलंबित न्यायालयीन कार्यवाही सोडविणे आणि गुंतवणूकदारांना विश्वासू परत मिळवण्यासाठी व्यावहारिक योजना राबविणे यांचा समावेश आहे. कंपनीची भाविष्यातील वाटचाल या समस्यांचे निराकरण करण्याच्या क्षमतेवर आणि त्यांच्या योजना कृतीत आणण्याच्या क्षमतेवर अवलंबून असेल.

हे लक्षात घेण्यासारखे आहे की, BYJU'S ची सध्याची स्थिती अजूनही विकसित होत नाही आणि तिचे भविष्य अनिश्चित आहे. तथापि, कंपनी तिच्या आव्हानांना सामोरे जाण्यासाठी पावले उचलत आहे.

□□□

वेळ व्यवस्थापन

वैष्णवी अर्जुन खैरे (बी. कॉम. - ३)

जगातील प्रत्येक व्यक्तीला दिवसातील २४ तास, आठवड्याचे १६८ तास तर वर्षाचे ८७६० तास उपलब्ध असतात. वेळेचे हस्तांतरण करता येत नाही. योग्य ती वेळ योग्य गोष्टीसाठी आणि कार्यासाठी वापरावी लागते. प्रसिध्द व्यवस्थापन तज्ज्ञ पीटर ड्रुकर म्हणतात. “वेळ ही सर्वात मौल्यवान व दुर्मिळ साधन संपत्ती आहे.” वेळ हा अखंड प्रवाह असतो. तो सतत सुरू असतो.

“वेळ व्यवस्थापन म्हणजे कार्याच्या ठिकाणी व्यक्तिगत कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी कार्यतास कसे खर्च करावेत व कोणत्या कार्यालया प्राधान्य द्यावे या विषयीचे विश्लेषण होय.”

वेळ व्यवस्थापन करताना ध्येय व उद्दिष्ट निश्चित, जबाबदारीची विभागणी, कार्यक्षम नियोजन, कार्याच्या महत्त्वानुसार प्राधान्य देणे, योग्य कार्यासाठी योग्य वेळ अवलंबित्व कमी करणे, योग्य संघटना व समन्वय साधणे इत्यादी घटक विचारात घ्यावे लागतात.

मानवी जीवनात व्यवसाय, नोकरी वा कोणत्याही

क्षेत्रात वेळ व्यवस्थापनाला अनन्य साधारण महत्त्व आहे. वेळ व्यवस्थापनामुळे कर्मचाऱ्यांच्या कार्यक्षमतेत वाढ होऊन उत्पादनात वाढ होते. कर्मचाऱ्यांवरील ताणतणाव कमी करण्याचा वेळ हा एक प्रमुख उपाय आहे. वेळ व्यवस्थापन अचूक केल्यास कर्मचाऱ्यांच्या आत्मविश्वासात वाढ होते. देशाच्या विकासाला चालना मिळते. उत्पादन रोजगार उत्पन्न व गुंतवणूक यामध्ये वाढ होते.

घटका गेली पळे गेली तास वाजे ठणाणा ।

आयुष्याचा नाश होतो राम का रे म्हणा ना ॥

वरील उक्तीप्रमाणे आपले आयुष्य जगण्यासाठी आहे. वाचविण्यासाठी नाही. वेळ हा चांगल्या प्रकारे व्यतीत करण्यासाठी आहे. विनाकारण वाया घालविण्यासाठी नाही. आयुष्यातील महत्त्वाचे काम ओळखणे व ते पूर्ण करण्याच्या मागे लागणे, मग वेळ तुमच्या मागे धावत येईल.

□ □ □

लक्षात नसलेला बाप...

साहिल सुरेश शेटके | बीसीए. ३

वडील - बाबा, पप्पा, डॅडी, पिता लिहायला, बोलायला खूप चांगले वाटते. पण आपण प्रत्येक जण सहजपणे नेहमी जाणून बुजून शब्द उच्चारतो तो म्हणजे बाप... होय.... होय... बाप! त्याच बापाविषयी थोडफार...

आई घराचे मांगल्य असते, तर बाप घराचं अस्तित्व. खरंच कधी आम्ही हे समजावून घेतले आहे का?

वडिलांना महत्त्व असूनही त्यांच्याविषयी बोलले जात नाही. लिहिले जात नाही. कोणताही व्याख्याता त्याच्या विषयी जास्त बोलत नाही. पण कोणताही व्याख्याता आई विषयी जास्त वेळ बोलत राहतो. संत महात्म्यांनी आईचे महत्त्व अधिक सांगितले आहे. देवादिकांनी आईचे तोंड भरून कौतुक केले आहे. चांगल्या गोष्टींना आईची उपमा दिली जाते, पण बापाच्या विषयी कुणीच फारसं बोलत नाही. काही लोकांनी बाप रेखाटला, तोही तापट, व्यसनी, मारझोड करणारा, समाजात एक दोन टक्के बाप असे असतीलही पण चांगल्या पित्याबद्दल काय?

चांगल्या वडिलांबद्दल काय?

आईकडे अश्रूचे पाठ असतात. पण बापाकडे संयमाचे घाट असतात. आई रडून मोकळी होते. पण सात्वतं वडिलांचे करावे लागतं. रडण्यापेक्षा सात्वतं करणाऱ्यावरच जास्त ताण पडतो. कारण ज्योतीपेक्षा समई जास्त वेळ तापते ना! पण श्रेय नेहमी ज्योतीलाच मिळते.

रोजच्या जेवणाची सोय करणारी आई आमच्या लक्षात येते. पण आयुष्याची शिदोरीची सोय करणारा बाप आम्ही किती सहज विसरून जातो.

आई रडते पण वडिलांना रडता येत नाही. कारण छोट्या भावंडांना जपायचं असते. आई गेली तरी रडता येत नाही. कारण बहिणीचा आधार व्हायचे असते. पत्नी अर्ध्यावरच साथ सोडून गेली तरी पोरंसाठी अश्रूंना आवर घालावा लागतो.

जिजाबाईंनी शिवाजी घडवला असं आवश्य म्हणावे पण त्यावेळी शहाजी राजांची ओढाताण सुध्दा लक्षात घ्यावी. देवकीचे, यशोदेचे कौतुक आवश्य करावे, पण

यमुनेच्या पुरातून डोक्यावरून पोराला घेऊन जाणारा वासुदेव सुधदा लक्षात घ्यावा. राम हा कौशल्येचा पुत्र आवश्यक असेल, पण वियोगात तडफडून मरण पावला तो पिता दशरथ होता.

वडिलांच्या चप्पलच्या टाचा झिजलेल्या पाहिल्या की त्याचे प्रेम कळतं त्याची फाटकी बनियन पाहिली की कळतं. आमच्या नशिबाची भोकं त्यांच्या बनियनला पडली आहेत. त्यांचा दाढी वाढलेला चेहरा त्यांची गरिबी दाखवतो. मुलीला गाऊन घेतील, मुलाला लुंगी घेतील, पण स्वतः मात्र जुनी पॅट वापरायला काढतील. मुलगा सलून मध्ये ५०-१०० रुपये खर्च करतो, मुलगी ब्युटी पार्लरमध्ये ५० एक रुपये खर्च करते. पण त्याच घरातला बाप दाढीचा साबण संपला म्हणून अंघोळीच्या साबणाने दाढी खरवडत असतो. अनेकदा तो नुसत पाणी लावून दाढी करतो. बाप आजारी पडला तर पटकन दवाखान्यात जात नाही. तो आजाराला मुळीच घाबरत नाहीत. डॉक्टर एखादा महिना आराम करायला लावतील याचीच त्याला भिती वाटते. कारण पोरीच लग्न, पोराच शिक्षण, आणखी बाकीचे काही असते. घरात उत्पन्नाचे दुसरे साधन नसते. ऐपत नसते. तरीही मुलाला मेडिकलला, इंजिनिअरिंगला प्रवेश मिळवून दिला जातो. ओढाताण सहन करून त्या मुलाला दर महिन्याला पैसे पाठवले जातात. पण सर्वच काही मुले सारखी नसतात. काही मुले अशी असतात की, ज्या तारखेला पैसे येताच मित्रांना परमिट रुममध्ये पाठ्या देतात. आणि ज्या बापांनी पैसे पाठवले आहेत. त्याच बापाची टिंगल करतात. बापावरून एकमेकांना हाका मारतात.

आई घराचे मांगल्य असते. तर बाप घराच अस्तित्व असतो. ज्या घरात बाप आहे. त्या घराकडे वार्ड नजरेने कोणीही बघत नाही. कारण घरातला कर्ता जिवंत असतो. तो जरी काही करीत नसला तरी तो त्या पदावर असतो.

आणि घराच्याच कर्म बघत असतो. कोणत्याही परीक्षेचा निकाल लागला की, आई जवळची वाटते, कारण ती जवळ घेते. कौतुक करते, कवटाळते पण गुपचूपपणे जाऊन पेढ्यांचा पुडा आणणारा बाप कोणाच्याच लक्षात येत नाही.

चटका बसला, फटका बसला ठेच लागली की आई गं! हा शब्द बाहेर पडतो. पण हायवेला रस्ता ओलांडताना एखादा ट्रक जवळ येऊन अचानक ब्रेक लावतो. तेव्हा बाप रे ! हाच शब्द बाहेर पडतो. का पटत ना? कारण छोट्या-छोट्या संकटांसाठी आई चालते, परंतु मोठी-मोठी वादळ पेलताना बापच आठवतो.

कोणत्याही मंगल प्रसंगी घरातील सर्व मंडळी जातात. पण मैतीच्या वेळी बापालाच जावं लागतं. कोणताही बाप श्रीमंत मुलीच्या घरी जास्त जात नाही. परंतु गरीब लेकीच्या घरी उभ्या उभ्या का होईना चक्कर मारतो. तरुण मुलगा उशीरा घरी येतो, तेव्हा त्याची आई नाही बाप जागा असतो.

मुलांच्या नोकरीसाठी साहेबांपुढे लाचार होणारा बाप, मुलीच्या स्थळांसाठी उंबरठे झिजवणारा बाप. घरच्यासाठी स्वतःच्या व्यथा दडपणारा बाप! खरंच किती ग्रेट असतो ना!

वडिलांचे महत्त्व कोणाला कळतं. लहानपणीच वडील गेल्यावर अनेक जबाबदाऱ्या खूप लवकर पेल्याव्या लागतात. त्यांना एका-एका वस्तूसाठी तरसावे लागते. वडिलांना खऱ्या अर्थानी समजावून घेते ती त्या घरातील मुलगी...

सुंदर निसर्ग

शर्वरी विलास शेठे (बी. कॉम. बी. ए. - १)

निसर्गाच्या विविध रंगांनी भरलेल्या या जगात, आपण एका अविस्मरणीय प्रवासावर निघालो आहोत. निसर्गाच्या साधेपणातून सौंदर्य आणि शांतीचा अनुभव घेण्यासाठी ही एक अनोखी संधी आहे.

निसर्ग म्हणजे केवळ झाडे, प्राणी, डोंगर आणि नद्या नसतो, तर ते एक अद्भूत आणि रहस्यमय विश्व आहे. जिथे प्रत्येक गोष्टीला स्वतःचे अस्तित्व आणि सौंदर्य आहे. निसर्गाच्या प्रत्येक घटकात एक वेगळीच जादू आहे, जी आपल्या मनाला शांतता आणि आनंद प्रदान करते.

निसर्गाच्या विविधप्रकारच्या वनस्पती आणि प्राण्यांची अद्भूत विविधता आहे. हिरवीगार झाडे, विविध रंगांची फुले आणि प्राणी आपल्या जीवनात एक वेगळा अर्थ भरतात. शांतपणे वाहणाऱ्या नद्या आणि उंच डोंगर निसर्गाची शांतता आणि सामर्थ्य दर्शवितात. उन्हाळ्यातील निळे आकाश आणि रात्रीच्या आकाशात चमकणारे तारे निसर्गाची एक वेगळीच जादू दर्शवितात. निसर्गात हवा आणि पाऊस यांचा खेळ आपल्या जीवनात आनंद आणि चैतन्य भरतो.

निसर्गाचे संरक्षण करणे हे आपले कर्तव्य आहे. झाडे लावून आणि प्रदूषण कमी करून आपण निसर्गाला म

दत करू शकतो. निसर्गातून आपण अनेक कला आणि प्रेरणा मिळवू शकतो. निसर्ग आपल्या जीवनासाठी अत्यंत आवश्यक आहे. तो आपल्याला शुध्द हवा, पाणी आणि अन्न पुरवतो. झाडे कार्बनडायऑक्साईड शोषून घेऊन ऑक्सिजन बाहेर टाकतात, त्यामुळे आपले जीवन टिकून राहते. प्राणी आणि वनस्पती एकमेकांवर अवलंबून असतात. ज्यामुळे परिसंस्थेचे संतुलन राखले जाते. निसर्गातील विविध घटक एकमेकांशी जोडलेले आहेत. ज्यामुळे एक सुंदर समतोलित विश्व निर्माण होते.

आजच्या धावपळीच्या जीवनात आपण निसर्गाला विसरून चाललो आहोत. प्रदूषण, औद्योगिकीकरण आणि बेसुमार विकासाने निसर्गाचे संतुलन बिघडले आहे. त्यामुळे आपल्या आजच्या पिढीला आणि येणाऱ्या पिढ्यांना एक सुरक्षित आणि सुंदर भविष्य देण्यासाठी निसर्गाचे रक्षण करणे अत्यंत आवश्यक आहे. यासाठी आपण जागतिक स्तरावर प्रयत्न करत आहोत. पण प्रत्येक व्यक्तीने आपल्या स्तरावर प्रयत्न करत निसर्गाचे रक्षण करण्यासाठी योगदान देणे आवश्यक आहे. निसर्गात जीवनचक्र सुरू असते, ज्यामुळे पृथ्वीवर जीवन टिकून राहते. निसर्गात विविध रंगाची उधळण होत असते, जी आपल्या डोळ्यांना आनंद

देते. विविध प्रकारच्या फुलांचे आणि वनस्पतींचे सुगंध असतात. जे आपल्या इंद्रियांना आनंदीत करतात. आपण आपल्या सभोवतालचे प्रदूषण टाळायला हवे. जास्तीत जास्त झाडे लावून आपण निसर्गाला मदत करू शकतो. पाण्याचा योग्य वापर करणे आवश्यक आहे. प्राण्यांना त्रास देऊ नका आणि त्यांच्यासाठी सुरक्षित जागा तयार करा.

निसर्ग आपल्या जीवनात खूप महत्त्वाचा आहे. त्याचे सौंदर्य आणि महत्त्व ओळखून आपण त्याचे रक्षण करण्यासाठी प्रयत्न केले पाहिजेत. निसर्गाच्या साधेपणातून आपण शांती आणि आनंद मिळवू शकतो. निसर्गाला जपून आपण आपल्या पृथ्वीला एक सुंदर आणि सुरक्षित घर देऊ शकतो.

निसर्ग म्हणजेच या पृथ्वीवरील सृष्टीला सर्व घटकांचा समतोल आणि सौंदर्य निसर्गाच्या गोष्टी आपल्याला केवळ सुंदरतेचं भान देत नाहीत, तर त्याचा मागोवा घेताना आपल्या जीवनाच्या गुढतेचं आणि साक्षात्काराचंही ज्ञान मिळतं. निसर्गात ज्या रचनांची निर्मिती झाली आहे, ती म्हणजे जीवनाचे प्रतीक, सौंदर्याचे मूर्त रूप आणि मानवाच्या अस्तित्वाचे आवश्यक घटक. निसर्गाशी आपला संबंध इतका गहिरा आहे की, त्याच्याशी एकात्म होऊनच आपण आपल्या जीवनाची खरी ओळख समजू शकतो.

निसर्गाच्या विविध रुपांमध्ये आपल्याला वेगवेगळ्या प्रकारांची सुंदरता दिसून येते. पर्वत, डोंगर, समुद्र, नदी, झरे, जंगले विविध प्रकारच्या वनस्पती आणि प्राणी, गाड्या यांचा समावेश या निसर्गात होतो. निसर्गाच्या या विविध रुपांचा एकत्रित सुंदरतेचा अनुभव घेणे हेच मानवाचं मुख्य कर्तव्य आहे. पर्वत आणि डोंगर ही निसर्गाची अत्यंत प्रभावी आणि भव्य रूपे आहेत. त्यांचे विशाल आकार, कठोर रचना आणि विविध रंगाच्या खेळामुळे ते आपल्या हृदयाला एकदम आकर्षित करतात. हिवाळ्यात बर्फाचे गडद पांढरे आवरण असलेले पर्वत किंवा पावसाळ्यात ताज्या पाण्याने भरलेले पर्वत यांचा देखावा मंत्रमुग्ध करणारा असतो, निसर्गामध्ये नदी आणि तलाव हे महत्त्वाचे घटक आहेत. नदी म्हणजे जीवन. प्रत्येक नदीचं अस्तित्त्व त्यातील पाण्याच्या धारा, त्यावर वाहणारी वाऱ्याचा गंध, नदीच्या काठावर उमलणारी वनस्पती आणि त्यात स्नान करणारे प्राणी यांच्यात एक

असं महत्त्वपूर्ण कनेक्शन असते. तलावदेखील निसर्गाच्या सौंदर्याचा एक सुंदर भाग असतो. शुध्द आणि निर्मळ पाणी तसेच आपसपासची वनस्पती आणि प्राणी यांचा देखावा निसर्गाच्या सुंदरतेला अजूनही वर्धित करतो. पाणी ही निसर्गाची एक अत्यंत महत्त्वाची आणि आकर्षक देणगी आहे. झरे आणि नद्यांचे पाणी निसर्गातून बाहेर पडून सुंदर आवाज करतात. त्यांचे शुध्द पाणी आणि झऱ्यांच्या धारेचा ध्वनी हे आपल्याला एक अद्वितीय आनंद आणि शांती प्रदान करतात. वृक्ष आणि वनस्पती निसर्गाच्या जीवनाचा मूळ आधार आहेत. शुध्द वायू, नितळ हवा, फुलांचे रंग, फळांचे स्वाद आणि त्यातील औषधी गुणधर्म यामुळे पृथ्वीवरील जीवन जिवंत राहू शकते. फुलांचा रंग, वास आणि रूप यामुळेच निसर्गाला अजूनही आकर्षक बनवले जाते. तसेच प्राणी व पक्षी यांचे विविध प्रकार, त्यांच्या आवाजात लपलेली गाणी आणि ते निसर्गाच्या चक्रात भाग घेणारे अस्तित्त्व निसर्गाला समृध्द करतात. जंगलातील सिंहाची गर्जना, पक्ष्यांचे गाणे आणि समृध्द विविधता हे निसर्गाच्या सौंदर्याचे संकेत आहेत.

निसर्ग आपल्या जीवनाचा अविभाज्य भाग आहे. त्याच्या आधारावरच आपले जीवन चालते. हवा, पाणी, सूर्य, पृथ्वी यांचे समतोल आणि परिपूर्ण असणे हे निसर्गाचे महत्त्व आहे. या सर्व घटकांच्या परस्पर संबंधामुळेच पृथ्वीवर जीवनाचे अस्तित्त्व टिकून आहे. निसर्गाची रचना एवढी उत्कृष्ट आहे. पण त्याला कोणत्याही प्रकारचा धोका असला, तर सर्व सृष्टीला त्याचा प्रतिकूल परिणाम होतो.

निसर्गाने आपल्या जीवनात अनेक गोष्टी दिल्या आहेत, त्यासाठी आपण त्याचा आदर आणि संरक्षण करणे अत्यंत आवश्यक आहे. निसर्गाच्या सुंदरतेचं आणि महत्त्वाचं मनाशी स्वीकारल्यावर आपण त्याचे रक्षण आणि संवर्धन करू शकतो. आपल्या कृतीमध्ये समतोल राखूनच आपण पृथ्वीवरचे जीवन सुरळीत आणि ताजेतवाने ठेवू शकतो. निसर्गाच्या सुसंवादाला पुढे चालवत, त्याचे रक्षण करणे ही आपल्या प्रत्येकाची जबाबदारी आहे.

□□□

विचारू तरी कोणाला

जाऊन विचारू तरी कोणाला
 प्रेम म्हणजे असतं तरी काय
 मुमताजच्या आठवणीत बांधलेल्या
 त्या संगमरवरच्या ताजमहालाला...
 की आई जिजाऊच्या प्रेमासाठी अन्
 प्रजेच्या हितासाठी घडवलेल्या त्या हिंदी
 स्वराज्याला...
 जाऊन विचारू तरी कोणाला
 घर म्हणजे असते तरी काय
 दिवसभर वणवण हिंडून घरी परतलेल्या
 त्या चिमणीच्या घरट्याला..
 की स्वतःचं घर बनविण्यासाठी
 घर सोडून बाहेर गेलेल्या मुलाला...
 जाऊन विचारू तरी कोणाला
 जगण्याचा अर्थ म्हणजे असतो तरी काय
 स्वतः एक जागी स्थिर उभा राहून
 दुसऱ्या पक्षांना घर देणाऱ्या झाडाला...
 की स्वतः कुठे न जाता दुसऱ्यांना
 मात्र त्यांच्या जाग्यावर पोहचवणाऱ्या रस्त्याला...
 जाऊन विचारू तरी कोणाला
 माया म्हणजे असते तरी काय

बाहेर गावी कामावर जाताना
 आईने आणलेल्या त्या साखर पाण्याला....
 की कधीच आपली माया न दाखवून दिलेल्या बापाला...
 जाऊन विचारू तरी कोणाला
 साथ म्हणजे असते तरी काय
 कधीच एकत्र न भेटून पण
 कायम सोबत असणाऱ्या त्या समांतर रेषांना...
 की काळोख्या अंधारात चंद्रासोबत असणाऱ्या चांदणीला...
 जाऊन विचारू तरी कोणाला
 निष्ठा म्हणजे असते तरी काय
 विठोबाच्या निष्ठेखातर रचलेल्या
 तुकोबांच्या त्या अभंगाला...
 की मृत्यूच्या दारात जाऊन युध्दात
 शंभूराजांचे गुणगान गाणाऱ्या
 त्या कवी कलशांच्या कवितेला...

प्रभू कोगे
 B.Sc-III-CS

खट्नातला तो...

तुझ्या नजरेशी माझ्या नजरेचा करार होता.
 समोर तू येता ठोका काळजाचा फरार होता.
 मला टाळण्याचा तुझा जीवघेणा विचार होता.
 डोळ्यांतून होकार अन् ओठांवर मात्र नकार होता...
 कसं सांगू तुला बघण्यात किती कष्ट जातो.
 नाही बघितलं तर पूर्ण दिवस अस्वस्थ जातो.
 कधी माझ्याकडे बघून हसत पण जा,
 आई शप्पथ सांगते,
 तुला बघितल्यावर पूर्ण दिवस मस्त जातो...

सानिका वारके
 B.Sc-III-CS

वाहतो श्रध्दांजली

ज्ञानवृध्दी ठायी तंत्रज्ञान जे जे निर्मिले
पाहतो त्याचा बळी माझ्याच प्रार्थनास्थळी
मृतदेहाच्या सामोरी, राहून आता उभा
तर्कवादी दृष्टिकोन वाहतो श्रध्दांजली
कोणते औदार्य आणि कोणत्या उत्कृष्टता
लोभ, मत्सर, भेद होती संस्कृतीच्या या खुणा
चालतो आता पुढे, तोडून आशेची कळी
तर्कवादी दृष्टिकोन वाहतो श्रध्दांजली
तर्कदोषांच्या कुशीशी कोणते औत्सुक्य हे
लागते या माणसांच्या मानसी मन ना कळे
होऊनी मग या पशूंमध्ये पुन्हा मिश्रीत की
तर्कवादी दृष्टिकोना वाहतो श्रध्दांजली
या अतार्किक जीवनाचे आवलोकन पाहता
ते पुरोगामित्व पुन्हा व्यास चित्ती पेरते
भासते वृक्षापरी मी तोडलेली ती कळी
तर्कवादी दृष्टिकोना वाहतो श्रध्दांजली
त्या अवास्तव कल्पना अन् ती अखंडित मूर्खता
ज्ञान वा विज्ञानवाद्याच्या अकल्पित आर्तता
सोडून सारे, पशूंना मानतो माणूस मी
तर्कवादी दृष्टिकोन वाहतो श्रध्दांजली

तुषार खोचारे

B.Sc-III-CS

चहा

कधी कोणाच्या भेटीचा बहाणा होतास तू
तर कोणाला आपल्या प्रेमात पाडतोस तू
कधी नात्यातला गोडवा वाढवतोस तू
तर कधी नात्यातला दूरावा कमी करतोस तू
कोणी नसेल सोबत
सुख-दुःखात असतोस तू
कोणाची सकाळ, दुपार तर कोणाची
संध्याकाळ असतोस तू
शहर असो वा गाव प्रत्येक घरात असतोस तू
तू कधी गोड तर कधी कमी गोड
प्रत्येकाला त्याच्या चवीनुसार हवा वाटतोस तू
सगळी म्हणतात तू आरोग्याला चांगला नाहीस
तरीपण प्रत्येक वेळी आम्हाला हवास तू...!!!

सानिका वारके

B.Sc-III-CS

श्राप आणि लेक..!

चल पोरी भर पिशवी
नेऊन तुला सोडतो गं
चार दिवसाची पाहुनी तू
घर माहेर झालं गं.....

बालपण गेल घरात पोरी
लहानाची मोठी झाली गं
हातानी घरून आणलं घरात
आज त्याच हाताने सासरी सोडतो गं...

डोळे येतात भरून आज
सुन सून वाटतं गं
तुझ्या विना ह्दर आता
भकास भकास दिसतं गं..

आता जवळ पोर नाही, पोरी नाही
अंगणात दोघच आम्ही बसतो गं
घालवलेल्या जीवनाची
रोज वजाबाकी करतो गं...

चल नको करू उशीर पोरी
एसटी यायची झाली वेळ गं
घे निरोप मायेचा आता
सुखी संसार कर गं...!

स्नेहल येजरे

-एम.ए.१ (मराठी)

माय...

आई म्हणजे जगण्याचा मार्ग आहे.
आयुष्य रूपी पुस्तकाचा सार आहे,
तुझ्याविना जगात मी एकटा आहे
तू सोबत तर जीवनाला आधार आहे ।
पडले कितीही कडाक्याचे उन्ह
सावलीसाठी आईचा पदर आहे
भिती का वाटावी मला कोणाची
माझ्या पाठी माझी आई उभी आहे।
किती ही आली कंटाळून कामातून
वेळ काढून डोक्यावर मायेचा हात मात्र ठेवते.
केवढं प्रेम तिचं लेकरांवर
न सांगता तिला सारे दुःख ओळखते ।
पाहिलेत खूप वाईट दिवस मी
साथ साऱ्यांनीच सोडली होती ।
करावं मी शिक्षण पूर्ण म्हणून
आईने तिची बोरमाळ मोडली होती ।
आई तूच आहेस विश्व माझे
हे जीवन तुझंच देणं आहे,
किती ही केलं तुझ्यासाठी मी
तुझं न फिटणार ऋण आहे ।

सुयोग संजय जाधव

B.Sc-III-CS

सखी

गर्भात असता उत्सुकता तुला बाहेर येण्याची
आपल्या इवल्याशा डोळ्यांनी जग पाहण्याची
पण...

तुला मारण्यास क्रूर सारे, वाट पाहती तुझ्या मरणाची
तरीही आई आणि लेक जिंकती पैज जगण्या-मरण्याची
कोमल कळीचा जन्म झाला. आले आईच्या डोळ्यात पाणी
आई पाहते मुलीकडे म्हणते; जिंकली माझी राणी !
संघर्षाचा पहिला टप्पा केलीस तू पार
इथून पुढे तूच आहेस तुझा आधार ॥
खेळण्या तुला देती बाहुली मांडण्या संसार
पण...

तुला ओढ त्या पुस्तकाची सांभाळण्या कारभार
शाळा शिकून घेण्या भरारी तू होशी आतूर
तुला अडवती समाज सारा संपवण्या तुझा विचार
पण...
नको घाबरू सखी, कारण तूच तुझा आधार ।
पुढे जाशील महाविद्यालयी ध्येय गाठण्या जीवनाची
तिथेही अडवतील क्रूर प्राणी ज्यांना
वासना तुझ्या शरीराची
भिऊ नको सखी,
आठव रणनीती तुझ्या स्व रक्षणाची
पायाखाली चिरडून त्या प्राण्या
रक्षणकर्ती हो स्वतःची
कर्तृत्व तुझे पाहुनी, दिपतील डोळे त्या क्रूरांचे
ज्यांनी प्रयत्न केला होता स्वप्न तुझे संपवण्याचे

संघर्षाचा हाही टप्पा केलीस तू पार
इथून पुढेही तूच आहेस तुझा आधार॥
जन्मा आली शाळा शिकली, भरारी घेतली आकाशी ।
आई-वडिलांचे कंठ दाटून आले आता घटिका लग्नाची ॥
बायको होऊन पार पाडशील सारी कर्तव्ये सहचारिणीची
सून होऊन घर जपशील होऊन जाशील साऱ्यांची ॥
आता खरी सुरुवात होईल, तुझी तारेवरची कसरत ।
नोकरी कुटुंब पाहता पाहता थकून जाशील पार
नको धीर सोडू सखी पहा समोर दर्पण
अन् विचार स्वतःला एक प्रश्न
संघर्ष तुझा कधी संपणार ?
दर्पण ही देईल उत्तर ।
नाही संपणार हे सारं
स्त्री जीवनच हे संघर्ष मिळेल तुला उत्तर ॥
पण धीर सोडू नको सखी
कारण,
तूच तुझा आधार
सखी
तूच तुझा आधार ॥

श्रावणी जगन्नाथ पाटील
B.A. (1st)

अनुभव माझा कॉलेजचा

मनात असंख्य विचार घेऊन,
अॅडमिशन करायला आली होती....
त्यादिवशी इतकं मोठं कॉलेज बघून,
गेटमधून आत जायचे कसं?
ह्या भीतीमुळे बाहेरचं उभी होती...
खरंतर कोणी नाही आपल्या सोबत,
ह्याचाच विचार करत होती,
मला तर सगळं नवीन आहे.
म्हणून फार अडखळत होती.
भीतभीतच का होईना मी,
कॉलेजमधून आत येत होती...
कितीतरी वेळ वाटलं आत येताना
की जावं इथूनचं माघारी
एवढं मोठं कॉलेज इथं कशी घेऊ

शकेल मी भरारी...
ठेवला मनावर विश्वास
अन् केले इथंच अॅडमिशन फिक्स...
नवीन नवीन होते कॉलेज म्हणून सर्व लेक्चरला बसत होती.
काहीच कसलं समजत नव्हते. तरी सगळं गप्प ऐकत होती.
नव्हते कोणीच फ्रेंड म्हणून गप्पचं एकटी बेंचवर बसत होती.
असंच करता करता फ्रेंडची घट्ट मैत्री झाली होती.
खरी कॉलेज लाईफ ची मज्जा आता कुठं समजत होती.
हळूहळू बांधिलकी गुपशी जरा जास्तच ओळख होती.
आणि हे सगळं घडता घडता कॉलेज संपायची वेळ मात्र
आली होती.
कॉलेज संपायची वेळ मात्र आली होती.

सानिका वारके

B.Sc-III-CS

निसर्ग

किती फुलांवर हक्क सांगतात त्यांना जन्म देणारी झाडं ?
अन् वाहता वारा वसूल करतो का दरमहिन्याचं भाडं ?
लिटरभर पाण्याचा काय भाव सांगते नदी ?
अन् किती अँडव्हान्स मागतात ढग पाऊस पाडण्याआधी ?

किती हत्ती दात पडल्यावर आपलाच हस्तीदंत विकतात ?
आणि चोचीत मावेल तेवढंच खावं हे पक्षी कुठून शिकतात ?
प्रकाश दिला म्हणून सूर्य लाईट बील धाडतो का ?
अन् कधी रविवारी सुट्टी टाकून जगात अंधार पाडतो का ?

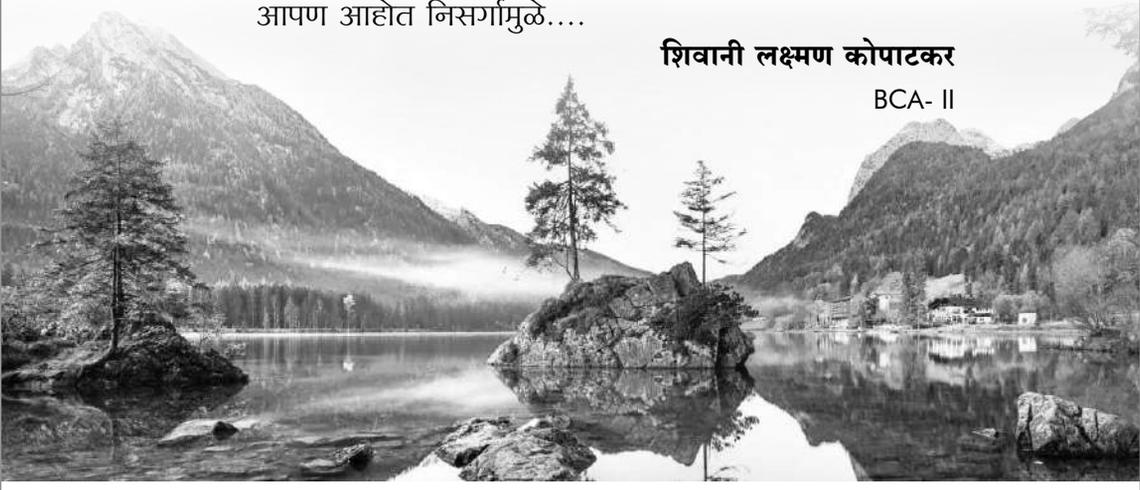
हलका वाघ भारी वाघ, हलका कोल्हा भारी कोल्हा
अशी त्यांच्यातही असतात का नाती
अन् एक बी उगवायचे किती चार्ज करते माती ?

किती हरीणी स्त्रीलिंगी गर्भ आहे म्हणून अँबॉर्शन करतात ?
अन् किती ससे शर्यत हरलो म्हणून गळफास घेऊन मरतात ?
अहो, अनादी काळापासून हा निसर्ग आम्हाला शिकवतोय
कसं जगावं कृतीतून दाखवतोय, पण आम्हीच येडे
ओरबाडून खातोय निसर्ग.

आम्हीच आहोत खुळे, कधी कळेल आपल्याला
आपल्यामुळे नाही निसर्ग
आपण आहोत निसर्गामुळे....

शिवानी लक्ष्मण कोपाटकर

BCA- II

क्रीडा विभाग

प्रफुल्ल जालिंदर थोरात
अश्वमेध स्पर्धा पदक विजेता - अॅथलेटिक्स
गोळाफेक, थाळीफेक (गडचिरोली)

सृष्टी गणपत हुलसार
विद्यापीठ सराव शिबिरात
निवड - फुटबॉल

शिवाजी विद्यापीठ आंतरविभागीय कयाकिंग स्पर्धेत
चॅम्पियनशिप पटकाविलेला महिला संघ

शिवाजी विद्यापीठ आंतरविभागीय मलखांब स्पर्धेत तृतीय
क्रमांक पटकाविलेला पुरुष संघ

शिवाजी विद्यापीठ आंतरविभागीय क्रॉसकंट्री स्पर्धेत
उपविजेता महिला संघ

शिवाजी विद्यापीठ आंतरविभागीय फेन्सिंग
स्पर्धेचे यशस्वी आयोजन

शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर विभागीय नेटबॉल
स्पर्धेचे यशस्वी आयोजन

क्रीडा विभाग

संभाजीराव माने कनिष्ठ महाविद्यालय

प्रा. जयवंत पाटील
शारीरिक शिक्षक

उर्वशी संजय घुगरे
राष्ट्रीय सुवर्ण पदक विजेती
-क्याकिंग (केरळ)

सुकन्या सुधीर शिवणे
राष्ट्रीय पदक विजेती
-अॅथलेटिक्स (झारखंड)

मेघना सोमनाथ मोहिते
राष्ट्रीय पदक विजेती
-अॅथलेटिक्स (झारखंड)

ऋतिककुमार रामकुमार वर्मा
राष्ट्रीय खेळाडू -क्रॉसकंट्री
(झारखंड)

गौसबी हुसेन पानारी
राज्य स्तरीय पदक
विजेती-वुशू

राज्यस्तरीय अॅथलेटिक्स स्पर्धेत सुवर्ण पदक पटकविणारा
महिला संघ (रत्नागिरी)

जिल्हा स्तरीय खो-खो स्पर्धेत सुवर्ण पदक
विजेता महिला संघ

जिल्हा स्तरीय कबड्डी स्पर्धेत
उपविजेता महिला संघ

मेजर डॉ. राहुल दिलीपकुमार मगदूम

राष्ट्रीय छात्र सेना (NCC)

कॅडेट वैष्णवी विजय भोईटे
सुवर्ण पदक, अखिल भारतीय
थल सैनिक कॅम्प (दिल्ली)

सिनिअर अंडर ऑफिसर
रिध्दी प्रसाद डवरी
'एक भारत श्रेष्ठ भारत' राष्ट्रीय कॅम्प
सहभाग (कामटी)

ज्युनिअर अंडर ऑफिसर
विशाल भिमराव राऊत
N.I.S. राष्ट्रीय कॅम्प सहभाग (केरळ)

ज्युनिअर अंडर ऑफिसर
आदित्य सुभाष सुतार

कॅडेट शुभम संजय धनवडे
आर्मी अॅटॅचमेंट राज्यस्तरीय कॅम्प
सहभाग (अहिल्यानगर)

कॅडेट सम्राट जयवंत देसाई
आर्मी अॅटॅचमेंट राज्यस्तरीय कॅम्प
सहभाग (पुणे)

कॅडेट संकेत सुरेश हिंडोळे
प्री-टीएसी कॅम्प (सिंधुदुर्ग)

रक्तदान शिबीर

वृक्षारोपण

राष्ट्रीय छात्र सेना (NCC)

योग दिवस

योग प्रशिक्षण शिबीर

शहीद दिन

क्रांतीदिनानिमित्त क्रांतीज्योत रॅली

शासकीय सेवेत निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या सत्कार समारंभात मार्गदर्शन करताना डॉ. राहुल मगदूम

तिरंगा रॅली

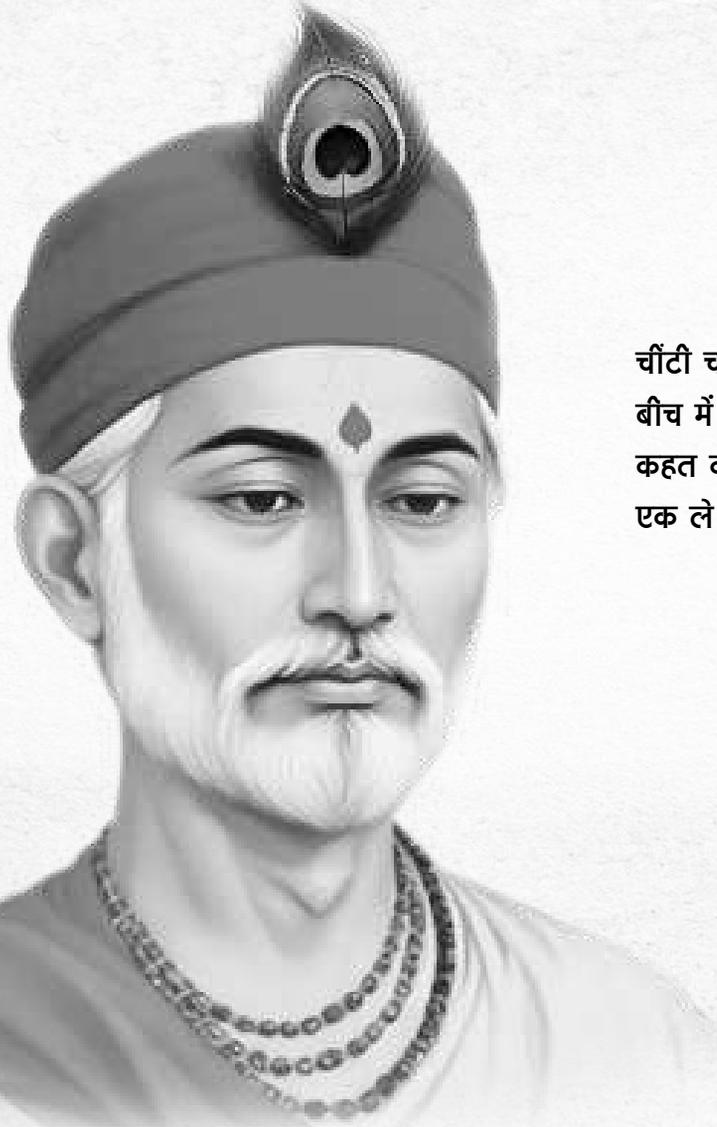

'स्वातंत्र्य लढ्यातील क्रांतिकारकांचे योगदान' या विषयावर मार्गदर्शन करताना बाबासाहेब नदाफ

भित्तीपत्रक उद्घाटन सोहळा

हिंदी विभाग

चींटी चावल ले चली
बीच में मिल गई दाल ।
कहत कबीर दो ना मिले,
एक ले दूजी डाल ॥

- संत कबीर

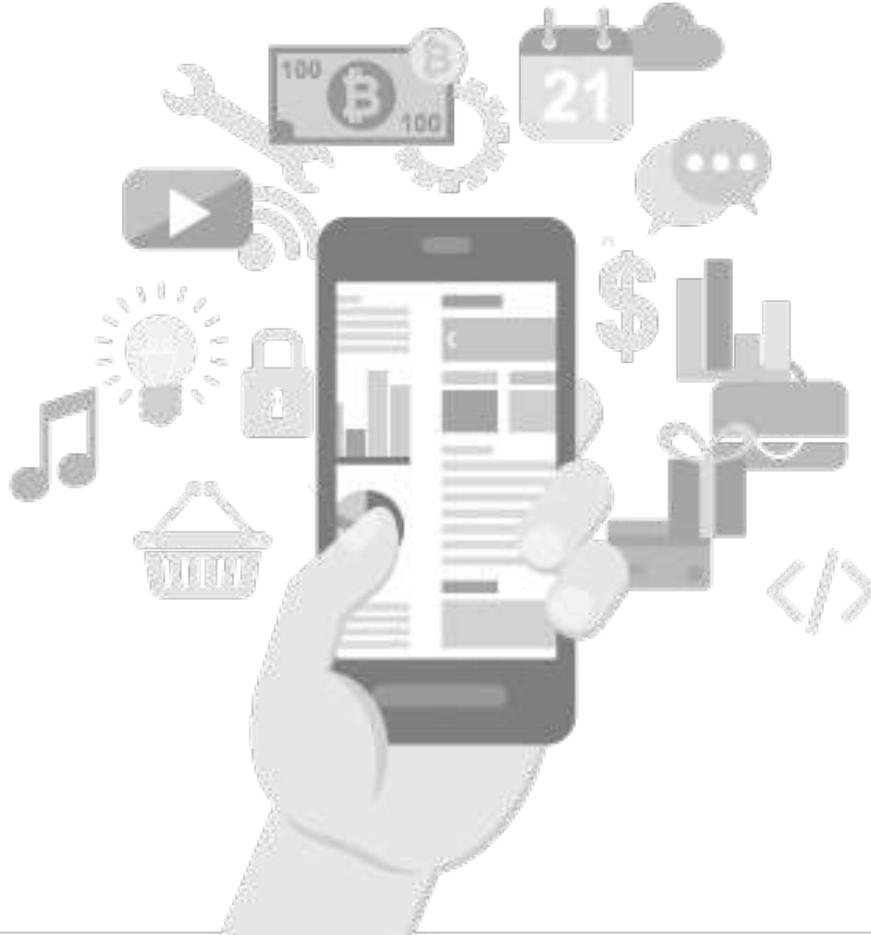
अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

मोबाईल	प्रगती बाळासाहेब गुरव (बी. कॉम. २)
“समय और समझ”	प्रणाली आनंदा सोलापूरे (बी. ए. १)
जीवन	दिक्षा देसाई (बी. ए. २)
आज की युवा पीढी	श्रेया संजय पाटील (बी. ए. २)
नारी शिक्षा का महत्व	शुक्राणी पाटील (बी. ए. १)
शिक्षा और संस्कार	प्रतिभा तिवारी (?????)

पद्य विभाग

आधुनिकता	प्रगती बाळासाहेब गुरव (बी. कॉम. (भाग १))	जिंदगी	दिक्षा देसाई (बी. ए. (भाग २))
मेरी माँ	देवयानी खोत (बी. ए. (भाग २))	जिंदगी	दिक्षा देसाई (बी. ए. (भाग २))
शिक्षक	तृप्ती बाळासाहेब कुंभार (बी. ए. (भाग २))	मंजिल	सलोनी बाळकृष्ण किल्लेदार (बी. ए. (भाग २))
किताबे	दिक्षा देसाई (बी. ए. (भाग २))	वाह रे इन्सान	दिक्षा देसाई (बी. ए. (भाग २))
भ्रष्टाचार	तृप्ती बाळासाहेब कुंभार (बी. ए. (भाग २))	किताबें	अमृता पांडुरंग सागर (बी. एस.सी. फूड सायन्स (भाग ३))
लोग है ना	दिक्षा देसाई (बी. ए. (भाग २))	फौजी	सलोनी बाळकृष्ण किल्लेदार (बी. ए. (भाग २))
मुश्किल	दिक्षा देसाई (बी. ए. (भाग २))		
आरमान	दिक्षा देसाई (बी. ए. (भाग २))		

मोबाईल

प्रगती बाळासाहेब गुरव (बी. कॉम.-२)

आज के समय में मोबाईल फोन बिलकुल आम हो गया है। पहले के लोग बटन का फोन चलाया करते थे और अब टच वाले फोन का जमाना आ गया है। लोगों के साथ मोबाईल फोन भी स्मार्ट फोन हो गया है। यह हमें हर सुविधा आसानी से प्राप्त कराता है। लोगों का जीवन इस पर पूरी तरह से निर्भर हो गया है। लेकिन क्या आप जानते है। पहली बार इसका आविष्कार किसने किया था? बता दे कि ३ अप्रैल, १९७३ में एक अमरिकी

इंजिनियर मार्टिन कूपर ने इसका आविष्कार किया था। इस आविष्कार से पूरी दुनिया में सनसनी मच गई थी। बाजार में सबसे पहले मोबाईल मोटोरोला नाम की कंपनी का लाया गया था, जिस कंपनी से कूपर, १९७० में जुड़े थे। उस दौरान मोटोरोला नाम की कंपनी वायरलेस फोन पर काम कर रही थी। कंपनी और कूपर की लगातार ३ साल मेहनत के बाद १९७३ में इसका आविष्कार किया गया। १० साल लगातार प्रयासों के बाद साल १९८३ में

इस फोन को बाजार में लाया गया। उस दौरान मोबाईल फोन का वजन करीब २ किलोग्राम था। इसे एक बार चार्ज करके आप आधे घंटे तक इस्तेमाल कर सकते थे। भारत में पहली बार इसे ३१ जुलाई १९९५ में लाया गया।

मोबाईल फोन का महत्त्व -

हम लोगों को मोबाईल फोन की अहमियत समझनी चाहिए कि उसका आविष्कार किसलिए किया गया है और उसका उपयोग जरूरत के हिसाब से करना चाहिए। जब हमें उससे काम हो या फिर हम जब खाली बैठे हो तो मोबाईल फोन का इस्तेमाल करें लेकिन हर वक्त उसे हात में लिए रहना और उसका उपयोग करना सही नहीं होता है। इस मामले में हमें अनुशासन का पालन करना चाहिए और इसकी अधिक लत से बचना चाहिए। यह बात सत्य है कि आज के समय में लोग अपने हर कार्य को लेकर मोबाईल पर पूरी तरह से निर्भर हो गए हैं और जो छोटे-छोटे काम की सुविधा भी फोन द्वारा आसानी से उपलब्ध हो जाती है। अब हर कोई अपना काम मोबाईल के जरिए ही करता है, जिसके कारण सबकी जेब में फोन आसानी से मिल जाएगा। मोबाईल फोन हमें कई अहम सुविधाओं जैसे कि नेट बैंकिंग, ऑनलाईन शॉपिंग, बातचीत, बिजनेस से संबंधित कामकाज आदि आसानी से उपलब्ध करवाता है।

मोबाईल के फायदे और नुकसान -

मोबाईल फोन बहुत काम की वस्तु है। लेकिन इसका अधिक इस्तेमाल लोगों पर अच्छा और बुरा प्रभाव दोनों ही डाल रहा है। इसका सबसे बड़ा शिकार छात्र हो रहे हैं, जिन्हें दिन प्रतिदिन इसकी लत लगती जा रही है।

फायदे -

- १) मोबाईल फोन और इंटरनेट की मदद से छात्रों को हर जानकारी प्राप्त होती है।
- २) बच्चे घर बैठे नए स्किल और विषयों को पढ़ सकते हैं।
- ३) आधुनिक समाज के साथ कदम से कदम मिलाने के लिए फोन बहुत फायदेमंद है।
- ४) वे अपने स्कूल और कॉलेज की फीस भी भर सकते हैं।

५) नई टेक्नोलॉजी को सीखने के लिए बच्चे वीडियो की मदद ले सकते हैं।

नुकसान -

- १) छात्रों को इसकी लत लगती जा रही है।
- २) बच्चे पढ़ाई में कम और गेम और अन्य एप चलाने में मग्न रहते हैं।
- ३) इसकी लत छात्रों को आलसी और अस्वस्थ बना रही है।
- ४) बच्चे मोबाईल की काल्पनिक दुनिया से बाहर आने में असमर्थ हैं।
- ५) छात्रों का दिमाग विकसित होना बंद हो जाता है।

मोबाईल फोन के प्रभाव -

इन दिनों मोबाईल फोन की जरूरत और प्रभाव तेजी से लोगों के बीच बढ़ती जा रही है। घर में बड़े-बुजुर्गों से बच्चों तक इसकी बुरी लत लग चुकी है। सुबह आरख खुलने के बाद लोग कुछ करे या नहीं करें लेकिन सबसे पहले अपना फोन ढूँढते हैं। जो कि लोगों पर बुरा असर हो रहा है। इन दिनों माता-पिता अपने १-२ साल के बच्चे को भी फोन पकड़ा देते हैं, ताकि वह शांति से बैठ सके, लेकिन इसका प्रभाव यह होता है की बच्चा कुछ नया सीखने या माता-पिता से बात करने के बजाय मोबाईल फोन को ढूँढता है और उसके लिए रोता है। वे दिन भर मोबाईल पर वीडियो देखते और गेम खेलते रहते हैं। जब बच्चे खाना नहीं खाते तो माँ उन्हें फोन में वीडियो दिखाकर खाना खिलाती हैं, जो कि एक बहुत बुरी आदत है। इसके प्रभाव से बच्चा जिद्दी हो जाता है। और बिना उसके एक लालन-पालन वह रह पाता है। वैसे ही बड़ों के साथ हो रहा है। मोबाईल उनकी जरूरत बन गया है। कुछ काम करना हो या फिर सोशल मीडिया पर ऐसे ही घंटो बिताना उनके लिए आम हो गया है। लोग मानसिक रूप से थक रहे हैं लेकिन अपने शरीर को एक जगह से हिलाने का बिलकुल भी प्रयास नहीं करते हैं। जिसके परिणामस्वरूप उनकी सेहत पर बुरा प्रभाव पड़ रहा है।

□□□

“समय और समझ”

प्रणाली आनंदा सोलापुरे (बी. ए.-१)

“समय और समझ, ये दोनों एक साथ बहुत किस्मत वाले लोगों को मिलते हैं, क्योंकि, समय रहते हमें समझ नहीं आती है और जब समझ आती है, तब तक समय निकल चुका होता है। इसलिए समझ जब किसी को समय पर मिल जाती है, तो उससे बड़ा किस्मतवाला कोई इंसान ही नहीं सकता है। टाइम रहते, चीजों को समझने की कोशिश कीजिये, क्योंकि एक बार समय निकल गया तो वो दोबारा हाथ नहीं आता है...”

समय, एक ऐसी, अनमोल वस्तु है, जिसे हम न तो

रोक सकते हैं और न पुनः प्राप्त कर सकते हैं। यह एक निरंतर बहने वाली धारा के समान है, जो बिना किसी रुके लगातार अपने रास्ते पर चलती रहती है। समय के साथ जुड़ी एक अन्य महत्वपूर्ण बात है “समझ”। जब व्यक्ति समय का सही उपयोग करता है और उसे समझ से अपनाता है, तब उसका जीवन सफल और सुसंगत बनता है। इस निबंध में हम समय और समझ के महत्व को समझने की कोशिश करेंगे, और यह भी देखेंगे कि कैसे समय का सही उपयोग हमारी सफलता की कुंजी हो सकता है।

समय सबसे मूल्यवान चीज है जिसे हम केवल एक बार प्राप्त करते हैं। यह न तो किसी के लिए रूकता है और न ही किसी लिए धीमा पड़ता है। हर दिन हमें एक नया अवसर प्राप्त होता है, लेकिन हम यह निर्णय लेते हैं कि हम उस समय का उपयोग किस तरह से करेंगे। कोई भी कार्य, चाहे वह व्यक्तिगत हो या पेशेवर, यदि समय के साथ सही तरीके से किया जाए, तो सफलता निश्चित रूप से प्राप्त होती है।

समय को आदान-प्रदान हर क्षेत्र में देखा जा सकता है। चाहे शिक्षा का क्षेत्र हो, खेल का क्षेत्र हो, या व्यवसाय का क्षेत्र, हर जगह समय का महत्त्व है। उदाहरण के लिए, एक विद्यार्थी यदि समय का सही उपयोग करता है तो वह बेहतर शिक्षा प्राप्त कर सकता है, वही एक खिलाड़ी यदि सही समय पर अभ्यास करता है तो वह उच्चतम स्तर तक पहुँच सकता है। समय का महत्व समझने के लिए हमें यह भी जानना चाहिए कि समय बीतता नहीं है, बल्कि हर पल कीमती होता है। जब समय बीत जाता है, तो हम उसे वापस नहीं ला सकते। इसीलिए समय के साथ समझ से काम करना बेहद महत्त्वपूर्ण है।

समय की कुछ विशेषताएँ हैं जो उसे अनमोल बनाती हैं। सबसे पहली बात यह है कि समय किसी के लिए भी नहीं रूकता। हर व्यक्ति को २४ घंटे मिलते हैं, लेकिन वह इसका कैसे उपयोग करता है, यह उस व्यक्ति की समझ और प्राथमिकताओं पर निर्भर करता है।

समझ एक मानसिक क्षमता है। जो हमें सही निर्णय लेके और अपने कार्यों को प्राथमिकता देने में मदद करती है। अगर हम समय के साथ समझ का सही उपयोग करते हैं, तो हम अपने जीवन में सफलता पा सकते हैं। समझ हमें यह बताता है कि हमें किस समय पर क्या कार्य करना चाहिए।

समझ का दूसरा पहलू यह है कि जब हम किसी कार्य को करते हैं, तो हमें उसके परिणाम को भी समझना चाहिए। इसका मतलब यह है कि हमें अपने कार्यों का विश्लेषण करना चाहिए ताकि हम अपने प्रयासों को सही दिशा में लगा सकें। समय और समझ का सबसे बड़ा संबंध संतुलन में है। जब समय और समझ का

संतुलन होता है, तब व्यक्ति अपने जीवन में समृद्धि और सफलता प्राप्त करता है।

समय का सही प्रबंधन करना किसी भी व्यक्ति के लिए सबसे महत्त्वपूर्ण कौशल है। आज के समय में, जब जीवन बहुत तेजी से भाग रहा है, हमें यह जानना जरूरी है कि हम अपने समय का कैसे प्रबंधन कर सकते हैं।

समय प्रबंधन के लिए सबसे पहले हमें अपने उद्देश्य की स्पष्ट रूप से जानना चाहिए। जब हमें यह पता होता है कि हमें क्या करना है, तो हम, समय को उसी उद्देश्य की ओर मोड़ सकते हैं। इसके बाद, हमें अपने कार्यों को प्राथमिकता के आधार पर विभाजित करना चाहिए।

दूसरी बात यह है कि समय के साथ योजना बनाना जरूरी है। यदि हम बिना किसी योजना के काम करते हैं, तो समय की बर्बादी होती है और परिणाम भी असंतोषजनक होता है। तीसरी बात यह है कि समय का, सही उपयोग करने के लिए हमें नियमितता और अनुशासन की आवश्यकता होती है। यदि हम हर कार्य को बिना विलंब किए करते हैं। जो हम समय का अधिकतम उपयोग कर सकते हैं।

समय और समझ का सही उपयोग केवल संतुलन से ही संभव है। जब हम समय का आदान-प्रदान समझदारी से करते हैं, तब हम अपने जीवन के सभी पहलुओं में सफलता प्राप्त कर सकते हैं। समझ हमें यह सिखाती है कि समय किमती है और हमें इसे किसी भी स्थिति में व्यर्थ नहीं गवाना चाहिए।

निष्कर्ष -

समय और समझ का सही संयोजन ही जीवन में सफलता का मूलमंत्र है। समय का सही उपयोग और समझ से काम करना हमारी सफलता की कुंजी है। यदी हम समय की कीमत समझते हैं और उसे सही दिशा में लगाते हैं, तो हम अपने जीवन को बेहतर बना सकते हैं। समय और समझ, दोनों ही एक दूसरे के पूरक हैं और इनका सही संयोजन हमें जीवन में ऊँचाइयों तक पहुँचाता है।

□□□

जीवन

दिक्षा देसाई (बी. ए.-२)

जीवन में हर व्यक्ति का एक उद्देश्य होता है, जो उसे प्रेरित करता है। और उसे अपने सपनों की ओर पढ़ने की दिशा दिखाता है। इस उद्देश्य को पहचानना और उसे पाने के लिए निरंतर प्रयास करना ही जीवन का असली अर्थ होता है। जब हम अपने जीवन के लक्ष्य को सही ढंग से समझते हैं और दिशा में कठिनाईयों के बावजूद कदम बढ़ाते हैं, तो हमें सफलता की ओर मार्गदर्शन मिलता है। पर मेरा जीवन जीने का एक अलग ही तरीका है। मैं जब भी कोई काम करती हूँ, तो उस काम को खुश होकर करती हूँ। मुझे मेरी सफलता मिले या ना मिले। मेरा एक ही उद्देश्य है, की मैं जो भी कार्य करूँ उससे लोगों को खुशीया ही मिले सब के चेहरे पर मुसकुराहट ही छाई रहें। और जो हमारा आने वाला जीवन है उस एक एक पल को हमें हस्ते हुए बिताना चाहिए। और हर एक प्रसंग में इन आने वाले पलों में खुशिया ही देखनी चाहिए। जब हम खुश होंगे तब हमारे आसपास के लोग है वो भी हमारी मुसकुराहट देख के वो भी मुसकुराट देंगे। मुझे मेरे जीवन में सबकी साह्यता करता बहुत ही अच्छा लगता है। लोगों की साह्यता

करने से मेरे मन को अच्छा मेहसूस होता है। जीवन में देखने के लिए बहुत कुछ है। पर हमें जो अच्छा लगता है वही हमें लेना चाहिए। हमें छोटी छोटी चिजों में खुशी देखनी चाहिए। इस छोटी छोटी चिजों का आनंद बहुतही अद्भूत होता है। पर ये छोटी चिजों का आनंद देखने के लिए हमारी सोच और देखने का नजरीया अच्छा होना चाहिए। हमारी आखें जीधर भी देखे वहा से हमें अच्छी चिजे दिखाई दे।

जीवन यांनी हर एक एक पलो का मिठा पिठारा है। बस इस जीवन को हमें सही ढग से जीना चाहिए। मेरा यही सपना है की मैं जबतक जिंदा हु, तब तक मुझे इस जग में जो जो सिखने को मिलता है मैं सिखुगी जादासे जादा ज्ञान प्राप्त करू, मेरे हातोसे सब की मदद हो, मेरी वजह से सब के चेहरे पर मुसकुराहट हो, मेरे सभी देशवासी और देश में रहनेवाले सब खुश रहे। जाने कब कहा हमें कुछ हो गया और हमारी जान चली गई तो हमें ऐसा नहीं लगना चाहिए की ऐ करना तो हम भुलही गए। हमें एक एक पल खुशी से बिताना चाहिए। हमारे जो भी सपने है वो पुरे करने चाहिए। इस

जिंदगी में हर किसी से दोस्ती करो। हर एक एक को समझने की कोशीश करो, उनकी सोच, उनके सपने, उनकी आदते, उनका मन, उनके बोलने का तरीका उनसे हम क्या सिख सकते हैं, वो सब जानलो ये सब करते वक्त आपके चेहरे पर एक हलकीसे मुसकान होगी। इस जीवन के मजे लेने है तो इस पुरी दुनिया को करिबसे देखो। ये लोग पंछी, जानवर, फुल, पत्ते, बादल, पानी, जमीन, हवा, पहाड, नदीया, समुदर इन सब की कैसी हलचल होती है वो हमारे जीवन के लिए कितने आवश्यक है। उस नदी की सुंदरता, उन पंछीयो का आपस में बोलना, बादलो का गरजना, फुलो की खुशबू पत्तीयोका हिलना, हवा का ऐहसास इन सबको देखतेही दिल उच्छलने लगता है। ये जीवन जो है ये सबको ऐसे मोके नही देता। इन सबको जानने के लिए। जिसका मन शांत हो उसी को ही ये सारी सुंदरता दिखाई देती है। इस जीवन को जीनेके बहुत सारे तरीखे है। बस जीने की चाह होनी चाहिए। हमारे जीवन में कुछ बार बुरा होता है। हमे उसे भुल कर आगे की ओर बढ़ना चाहिए। और अपनी आगे की जिंदगी अच्छेसे बितानी चाहिए। मुनष्य को अपना जीवन ऐसे जीना चाहिए जैसे वह एक यात्री हो। हर पल को महसूस करते हुए, हर अनुभव से सिखते हुए जीना चाहिए। सादगी में ही सुंदरता है ये हमको मालुम होना चाहिए। स्वयं को जानो। दुसरे टोकते है तो उनकी तरफ मत देखो, खुद को सही और अच्छा लगता है वही करो। भविष्य की चिंता और अतीत के पछतावे में न उलझो। हर क्षण को पूरी जागरूकता से जियो। जीवन का असली सार खुद को और इस ब्रह्मांड को समझने में है। ज्ञान ही आत्मा की पूंजी है। अपने भीतर झांको, अपने विचारो और कमजोरियों को समझो। आत्मा से साक्षात्कार ही जीवन की पराकाष्ठा है। जीवन का सार यह नही कि कितना जिया, बल्कि यह है कि कैसे जिया। अर्थपूर्ण और जागरूक जीवन ही सच्चा जीवन है। सब के लिए अच्छा सोचो, अच्छा करो इससे ही हमारा जीवन अच्छा चलता जायेगा।

आधुनिकता

ऑनलाईन हो गया है रे जमाना,
कितना गजब का है यह अफसाना,
बच्चों की पढाई भी हो गई गजब,
गूगल से देखकर उत्तर देते है अजब।
सोशल मीडिया है हर तरफ छा गया,
इंसान भी बेचारा इसके काबू में आ गया,
संताने भी पाश्चात्य सभ्यता के गई करीब,
इंस्टा में वीडियो बना रहे अजीब।
आलू, गोबी, दाल, न किसी को आप,
पिज्जा, बर्गर बच्चों के चेहरे की रौनक बढाएँ,
लस्सी और चाय कहाँ पसंद आ रही है,
एनर्जी ड्रिंक तबाही मचा रही है।
मोबाईल पर उत्सव मनाए जा रहे है,
भावनाएँ भी वीडियो कॉलिंग पर दिखाई जा रही है,
सफेद बालों के बादल मंडरा रहे है,
औरते बच्चे बूढे सब छिपा रहे है।
तीसरी लहर का इंतजार हो रहा है,
वैक्सीनेशन का हर तरफ, बवाल हो रहा है,
मेरा वक्तव्य सुनकर हैरान मत होना,
सच लगे बातें तो परेशान मत होना।

प्रगती बाळासाहेब गुरव

बी. कॉम. (भाग १)

आज की युवा पीढ़ी

श्रेया संजय पाटील (बी. ए.-२)

अलीशान कारे, पाँव में महँगे जूते, कानों से चिपका मोबाइल फोन, शरीर पर अंतरंग कपड़े यह सब अपने आप में ही आज की युवा पीढ़ी को बयान करते हैं। आज का युवा मात्र अपने लिए भौतिक सुख-साधन ढूँढने तक ही सिमित रह गया है। अपने चारों ओर अगर हम दृष्टी डालें तो क्या आज हमें वह श्रावण कुमार मिलेगा? क्या हमें पितृ और मातृ भक्त की परकाष्ठा वह राम मिलेगा? क्या हमें कोई युवक एकलव्य जैसा मिलेगा? मेरा दावा है कि इसका उत्तर आएगा नहीं। क्या हम आज उन्हीं जीवन मूल्यों को देख सकते हैं जो इन दो हाथ दो पैरों वाले मानव को इंसान बनाता है- कदापि नहीं।

आज युवा पीढ़ी ने इन सब जीवन मूल्यों को ताक पर रख दिया है। भौतिक सुख सुविधाएँ चाहे वह कोई नई मशीन हो, महँगे जूते हो, दुर्लभ कपड़े हो या कारें हो उन्हें सर्वोपरि रख वह सिर्फ भौतिक सफलता की ही होड़ में लगा हुआ है। आज हमें नाम मात्र के ही ऐसे युवक

मिलेंगे जिन्होंने भौतिकवाद की ओर झुकते हुए भी अपने जीवन मूल्यों का त्याग नहीं किया।

मैं यह नहीं कहता कि भौतिक सभ्यता को अपना हानिकारक है। मगर जीवन मूल्यों की नैतिकता को भुला कर अगर हम भौतिक सुख-साधन जुटाते हैं। तो वह गलत है। जो लोग भौतिकवादी जीवन के कक्ष में हैं उनका मानना है कि हमें समय के साथ अपने आप में परिवर्तन लाना चाहिए और बदलते समय के साथ चलना चाहिए मगर क्या ऐसा हम सिर्फ धरती माँ की गोद से दूर जाकर और जीवन मूल्यों एवं नैतिकता को भुलाकर ही कर सकते हैं? जो लोग बुजुर्ग हो गए हैं या चालीस वर्ष की आयु पार कर चुके हैं उन्होंने तो अपना जीवन जी लिया मगर अब यह युवा पीढ़ी ही है जिसे जीवन को सही मायने में जीना है।

क्या इन सुख सुविधाओं के बिना मनुष्यने प्रगती नहीं की? क्या --- सभ्यता का विकास भौतिकवाद को

अपनाकर हुआ था- नहीं बल्कि वहाँ लोगों ने कठिन एवं कठोर परिश्रम किया, अपने जीवन मूल्यों का त्याग करके नहीं बल्कि उन्हीं का सहारा लेकर साथ में परिश्रम कर विकास किया। फिर क्या “रामचन्द्र जी” ने सफलता नहीं प्राप्त की जबकि उनके पास युद्ध लड़ने लायक शायद ही कुछ था। लेकिन उनके भीतर था उन जीवन मूल्यों, चारित्रिक विशेषताओं का विश्वास तभी उन्होंने मायावी रावण का संहार किया। अतः समय की पुकार है जिसे युवा पीढ़ी को सुनना चाहिए और उसीके अनुसार आपना जीवन व्यतीत करना चाहिए।

आज अगर बड़े या छोटे कॉलेजों को भी देखा जाए तो क्या ऐसा कोई विद्यार्थी दिखेगा, जिसने मोबाईल न रखवा हो. पैरों में महंगे जूते न पहने हों। ये तो अब फैशन

बन गया है। आज समय की गुहार है की युवा जो देश के कर्णधार है। उन्हे भौतिक जीवन की बाँहो को छोड सर्वप्रथम अपने चरित्र का विकास करना चाहिए, नैतिक मूल्यों को अपनाना चाहिए और धरती माँ की कोख में वापस लौटना चाहिए।

आज आवश्यकता है उन “भारत” उन “एकलव्य” उन “राम ” की जो भौतिकता का ही सहारा न लें बल्कि जीवन मूल्यों और चारित्रिक विशेषताओं का विकास करना सीखें ।

“युवा देश के, इन कन्धों पर देश का भार उठाना है, चाहे सिर भी कट जाए इस देश को हमें बचाना है ।।”

□□□

मेरी माँ

प्यारी जग से न्यारी माँ
दुनियाँ में हमे लाती माँ
चलना हमे सिखाती माँ
लोरी गाकर सुलाती माँ
प्यार हमे सिखलाती माँ
खुशियाँ हमे देती माँ
खाना हमे बनाकर खिलाती माँ
खुद भुकी रहती माँ
हमारे आसु थमाती माँ
खुद के आसु छुपाती माँ
हसना हमे सिखाती माँ
मंजिल हमे दिखाती माँ
हमे धिरे-धिरे बडा करती माँ
माँ का प्यार जेसे गगन कि छाया
अनोखा और प्यारा रिक्ता है
मेरा और मेरी माँ का
मेरी माँ से प्यारी माँ
वह दुनिया हे मेरी माँ

देवयानी खोत
बी. ए. (भाग २)

शिक्षक

जीवन में जो राह दिखाए,
सही तरह चलना सिखाए।
माता-पिता से पहले आता,
जीवन में सदा आदर पाता ।
सबको मान प्रतिष्ठा जिससे
सीखी कर्तव्यनिष्ठा जिससे ।
कभी रहा न दूर मैं जिससे,
वह मेरा पथदर्शक है जो ।
मेरे मन को भाता ।
वह मेरा शिक्षक कहलाता ।
कभी है शांत, कभी है धीर,
स्वभाव में सदा गंभीर,
मन में दबी रहे ये इच्छा,
काश मैं उस जैसा बन पाता,
जो मेरा शिक्षक कहलता.

तृप्ती बाळासाहेब कुंभार
बी. ए. (भाग २)

नारी शिक्षा का महत्व

शुक्राणी पाटील (बी. ए.-१)

प्राचीन काल में शासको, योद्धा अर्थात पुरुष प्रधान के कारण स्त्री शिक्षा का महत्व नहीं था। किन्तु एक शताब्दी पहले राजा राममोहन रॉय और ईश्वरचंद्र विद्यासागर ने नारी शिक्षा का प्रचलन किया। इन्हें कई विरोध एवं हिंसा का सामना करना पड़ा परंतु लोगों में स्त्री शिक्षा के महत्व को लेकर परिवर्तन आया। जैसे समय बढ़ता चला गया और नारी शिक्षा में बदलाव और विकास होने लगा। जिस प्रकार पुरुष को इस देश के प्रगति विकास एवं उन्नति के लिए विद्या मिल रही है। तो नारी भी इस देश की नागरिक है और उसे भी शिक्षा प्राप्ति का पुरा हक है। जब दोनों को संविधान में समान अधिकार मिला है तो शिक्षा के क्षेत्र में भी समान अधिकार हो। तो आइये पढ़ते हैं कि स्त्री शिक्षा का महत्व प्राचीनकाल से वर्तमान तक कैसा उतार-चढ़ाव रहा है।

मैं नारी हूँ गर्व मुझे
ना चाहिए कोई पर्व मुझे ।
संकल्प करो कुछ ऐसा कि
अब सम्मान मिले हर नारी को,
बंदिश और जूलम से मुक्त हो
अपनी वो खुद अधिकारी हो ॥

सिखने की क्रिया को शिक्षा कहते हैं। शिक्षा के जरिए मनुष्य के ज्ञान एवं कला कौशल में वृद्धि करके उसके अनुवांशिक गुणों को निरवारा जा सकता है और उसके व्यवहार को आर्जित किया जा सकता है। शिक्षा व्यक्ति की बुद्धि, बल और विवेक को उत्कृष्ट बनाती है वही एक अशिक्षित व्यक्ति जानवर के समान है। प्राचीन काल में स्त्रियों को केवल घर और विवाहित जीवन गुजारने की सलाह दी जाती थी। परन्तु समाज के विकास के साथ-

साथ नारी शिक्षा को भी अलग आकार और पद प्राप्त हुआ है। पुरुष प्रधान समाज से ही स्त्री अपने काम को लोहा मानती रही है। कहते हैं की एक अशिक्षित नारी गृहस्थी की भी देखभाल अच्छे से नहीं कर सकती है।

पुरुष और स्त्री इस समाज के सिक्के के दो पहलु हैं तो फिर शिक्षा भी एक समान प्राप्त होनी चाहिए। जिस तरह पुरुष का शैक्षिक जीवन इस समाज के, विकास के लिए महत्वपूर्ण है उसी प्रकार नारी शिक्षा भी देश के हित के लिए आवश्यक है। किसी भी तरह की नकारात्मक सोच इस समाज के विकास में बाधा बन सकती है। आज के इस युग में स्त्री-पुरुषों से कंधे से कंधा मिलाकर काम कर रही है। हर एक क्षेत्र में नारी आज कुशल है, वह घर की देखभाल के साथ साथ अपने लक्ष्य की प्राप्त करने के लिए अग्रणी है।

नारी तेरे रूप अनेक, सभी युगों और कालों में
तेरी शक्ति का उल्लेख ।

ना पुरुषों के जैसी तू है ना पुरुषों से तू कम है ॥
स्नेह, प्रेम, करुणा का सागर शक्ति और ममता का
गागर।

तुझ में सिमटे कितने गम है ॥
कथा तेरी रोचक है। तो तेरी व्यथा से आँखे नम है।
मिट-मिट हर बार संवरती है।

खुद की साख बचाने को हर बार तू खुद से लडती है ।
आँखो ने जितनी शर्म लिए हर कार्य में उतनी ही
दृढता॥

नारी का सम्मान करो ना, आंको उनकी क्षमता ।
खास तौर पर पुरुषों को क्यों बार बार कहना पडता॥
हे नारी तुझे ना बतलाया कोई तुझे ना सिखलाया।
पुरुषों को तूने जो मान दिया हालत कभी भी कैसे हों॥
तुम पुरुषो का सम्मान करो नारी का धर्म बताकर ये।

नारी का कर्म भी मान किया और सृष्टि जसे है॥
सृष्टी की तू ही निर्माता हर रूप में देखा है तुझको ।
हर युग की कथनी करनी है, युगो युगों से नारी को ॥
बलिदान बताकर रखा है तू कोमल है कमजोर नहीं।
पर तेरा ही तुझ पर जोर नहीं तू अबला और नादान
नहीं॥

कोई दबी हुई पहचान नहीं है। तेरी अपनी अमिटछापा।
अब कभी ना करना तू विलाप चुना है वर्ष का एक दिन ॥
नारी को सम्मान दिलाने का अभियान चलाकर रखा है।

बॅनर और भाषण एक दिन का जलसा और
तोहफा एक दिन का॥

हम शोर मचाकर बता रहे हम भीड जमाकर जाता रहे ।

ये नारी तेरा एक दिन का सम्मान बचाकर रखा ॥

मैं नारी हूँ है गर्व मुझे ना चाहिए कोई पर्व मुझे ।
संकल्प करो कुछ ऐसा कि अब सम्मान मिले हर नारी
को,

बंदिश और जुल्म से मुक्त हो वो अपनी वो खुद
अधिकारी हो।

शिक्षा के बिना संस्कार का कोई स्थान नहीं है और
एक शिक्षित माँ ही संस्कार का उपचार है। संस्कृत में
एक उक्ति प्रसिद्ध है -

“नास्ति विधासमं चक्षुर्नास्ती मातृ समोगुरु ”

इसका मतलब है की इस दुनिया में विद्या के समान
कोई क्षेत्र नहीं है और माता के समान कोई गुरु नहीं
है । देखा जाए तो कई जमाने से नारी के प्रति हमारा
देश बढा ही श्रद्धापूर्ण और सम्मानजनक रहा है । परन्तु
समय काल से शोषद नारी को क्षति पहुँचाता रहा है।
स्त्री शिक्षा के महत्व ने ऐसी लडाइयों पर विजय पाई है।
आजकल समाज के ये दोनो पहलू स्त्री शिक्षा के महत्व
के समझकर एक विकसित देश की नींव दे रहे है।

एक स्त्री शिक्षित होती है तो वह अपनी शिक्षा का
उपयोग समाज और परिवार के हित के लिए करती है ।
एक शिक्षित स्त्री के कारण देश कि आर्थिकस्थिति और
घरेलु उत्पादन में बढोत्तरी होती है। शिक्षित नारी घरेलु
हिंसा और अन्य अत्याचारों से सक्षमता से निजाद पा
सकती है । संक्षेप में हम यह कह सकते हैं कि स्त्री शिक्षा
का प्रभाव परिवार, समाज और देश के हर क्षेत्र में अहम
योगदान देता है। देश के हर उच्च पद पर आज महिलाओं
ने महत्त्वपूर्ण फर्ज निभाया है।

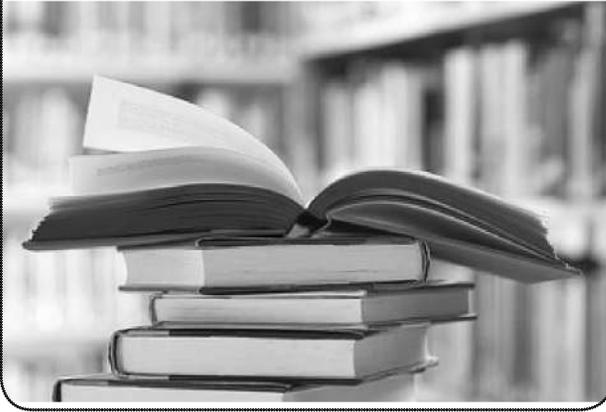
□□□

किताबें

अगर आप वही किताबे पढते हैं
जो हर कोई पढ रहा है तो
आप सिर्फ वही सोच सकते हो
जो हर कोई सोचता है ।

दिक्षा देसाई
बी. ए. - २

मुश्किल

हर एक शीशा पत्थर से टूट जात है,
ऐसा शीशा तलाश कर जो पत्थर को तोड दे।
मुश्किल के घडियों में खुद को संभाल इतना,
हौसला देखकर तेरा, मुश्किल आना ही छोड दे ॥

दिक्षा देसाई
बी. ए. (भाग २)

भ्रष्टाचार

एक- दो, एक दो,
भ्रष्टाचार को फेक दो ।

जब से आया ये दुनियाँ में भ्रष्टाचार,
तब से लोग कर रहे हैं खूब दुराचार।
इसकी छाया बन रही है सर्वव्यापी ।
पर परमात्मा के प्रति यह है पापी ।

है नेता भ्रष्टाचारी, तो है दुनियाँ दुराचारी,
हे भगवान पकडो बैया और पार करो बैया ।
लोगो भ्रष्टाचार को बाहर लाना है,
ताकि हर बच्चा सिर्फ यही बोले;
कि...

एक-दो ... एक-दो;
भ्रष्टाचार को फेंक दो ।

तृप्ती बाळासाहेब कुंभार
बी. ए. (भाग २)

लोग है ना

तु अपनी खुबीया ढूढ
खामीया निकाल ने के लिए लोग है ना
अगर रखना है कदम तो आगे रख
पिछे खिचने के लिए लोग है ना
सपना देखना है तो उँचा देख
नीचा दिखाने के लिए लोग है ना
तू अपने अंदर जुनुन कि चिंगारी जला
जलने के लीय लोग है ना
प्यार करना है तो खुद से कर
नफरत करने के लीए लोग है ना
तू अपनी अलग पहचान बना
भीड में चलने के लिए लोक है ना
तु कुछ कर के दिखा दुनिया को
तालीया बजाने के लिए लोग है ना

दिक्षा देसाई

बी. ए. (भाग २)

जिंदगी

काम करो ऐस कि एक पहचान बन जाए,
हर कदम ऐसा चलो कि निशान बन जाए,
जहाँ जिंदगी तो हर कोई काट लेता है,
जिंदगी जियो इस कदर कि मिसाल बन जादा ।
कोई रोके तो कभी रुकता नहीं
जिंदगी में किसी के आगे झुकना नहीं
नींदे पुरी हो ना हो
मेहनत करने से मुंह मोडना नहीं

दिक्षा देसाई

बी. ए. (भाग २)

मंजिल

तुमने जो रास्ते चुने है
वो लम्बे हो सकते है।
उन रास्तो की मंजिल शायद पता
न हो क्योंकि उनपर कोई नहीं चला
मगर मेरा यकीन करो
तुम अब भी सही हो
जिंदगी सिर्फ सही फैसलो और
ज्ञात परिणामों का नाम नहीं है।
जिंदगी नाम है अज्ञान रास्तों पर
अपनी जिंदादिली और होसलों की
खुशबू छोड कर जाने का
रुको, अभी वापस मत लौटना

सलोनी बाळकृष्ण किल्लेदार

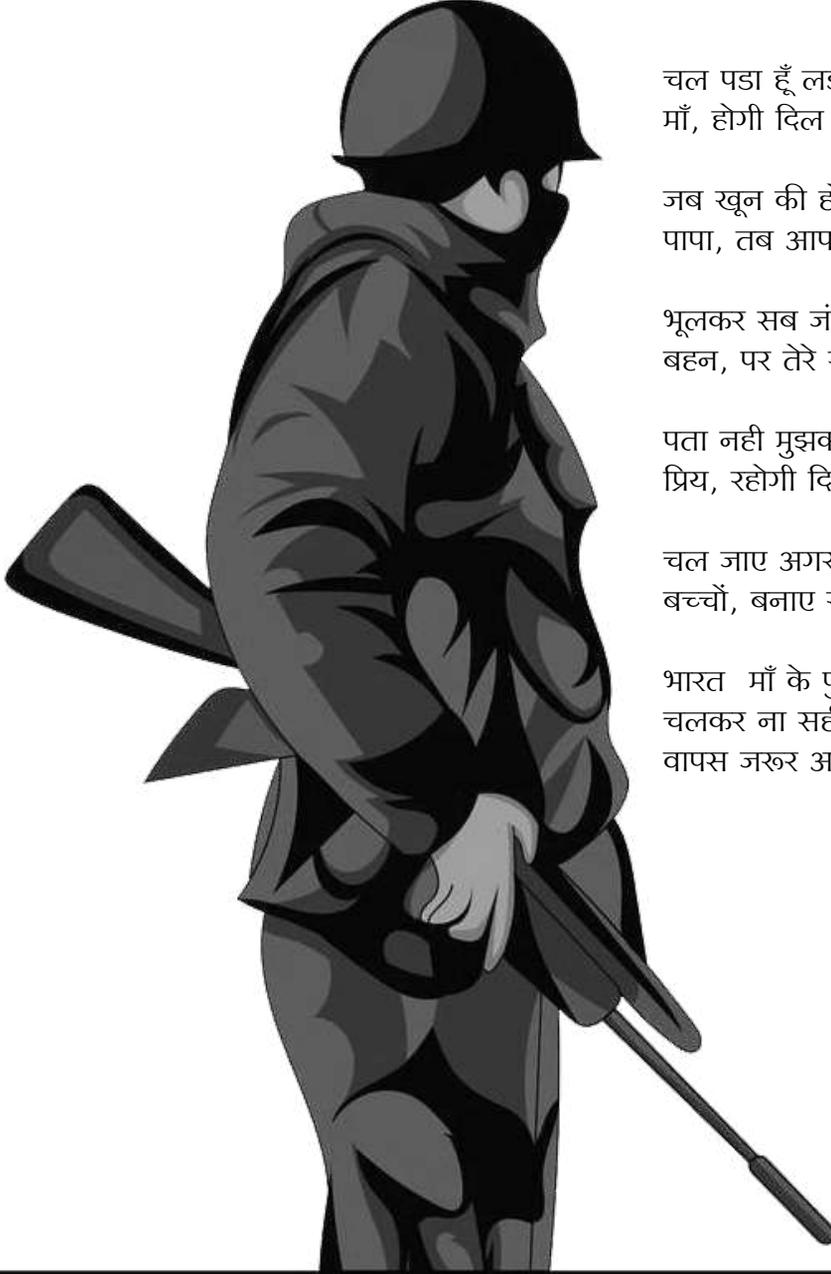
बी. ए. (भाग २)

अरमान

जब आँखो में अरमान लिया
मंजिल को अपना मान लिया
फिर मुश्किल क्या और आसान क्या
बस ठान लिया तो ठान लिया ।

दिक्षा देसाई

बी. ए. (भाग २)

फौजी

चल पडा हूँ लडने देश के लिए मैं जंग,
माँ, होगी दिल में तू हर पल मेरे संग,

जब खून की होली सरहद पर खेली जाएगी,
पापा, तब आपकी प्यार वाली डाँट याद आएगी,

भूलकर सब जंग के लिए मैं तैयार हो जाऊँगा,
बहन, पर तेरे से किया हर वादा मैं निभाऊँगा,

पता नही मुझको कि क्या लिखा है जिंदगी में कल,
प्रिय, रहोगी दिल में मेरे तुम हर पल,

चल जाए अगर वहाँ वतन के लिए मेरी जान,
बच्चों, बनाए रखना तुम सदैव घर का मान,

भारत माँ के पुत्र होने का फर्ज बेखूबी निभाऊँगा,
चलकर ना सही तो तिरंगे में लिपटकर
वापस जरूर आऊँगा

सलोनी बाळकृष्ण किल्लेदार
बी. ए. (भाग २)

वरिष्ठ विभाग राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS)

डॉ. जी. जी. गायकवाड
कार्यक्रम अधिकारी

प्रा. (डॉ.) एस.डी. सावंत
कार्यक्रम अधिकारी

प्रा. डी.यू. जाधव
कार्यक्रम अधिकारी

डॉ. डी. पी. खेडकर
कार्यक्रम अधिकारी

श्रमसंस्कार शिबीर इंचनाळ येथे मार्गदर्शन करताना संस्था
अध्यक्ष मा. प्रा. किसनराव कुराडे आणि मान्यवर

श्रमसंस्कार शिबीर इंचनाळ येथे मार्गदर्शन करताना प्राचार्य
डॉ. एस. एम. कदम आणि मान्यवर

इंचनाळ येथील शिबिरात 'स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील महिलांचे
योगदान' या विषयावर मार्गदर्शन करताना सौ. राणी पाटील

श्रमदानाचा शुभारंभ

श्रमसंस्कार शिबिरात योग साधना करताना स्वयंसेवक

श्रमदान करताना स्वयंसेवक

संभाजीराव माने कनिष्ठ महाविद्यालय

उपक्रम

पालक उद्बोधन कार्यशाळेत पालकांना मार्गदर्शन करताना
संस्था सचिव, डॉ. अनिलराव कुराडे

गुणवंत विद्यार्थ्यांच्या सत्कार समारंभात मार्गदर्शन करताना
गडहिंगलजचे तहसीलदार मा. श्री. ऋषिकेत शेळके

राष्ट्रीय सेवा योजना १०+२ स्तर (NSS)

प्रा. एम. एस. घस्ती
प्रमुख-राष्ट्रीय सेवा योजना

प्रा. एस. ए. कांबळे
सहाय्यक-राष्ट्रीय सेवा योजना

प्रा. जी. आय. देसाई
सहाय्यक-राष्ट्रीय सेवा योजना

संस्कार श्रमदानाचे

विविध गुणदर्शन

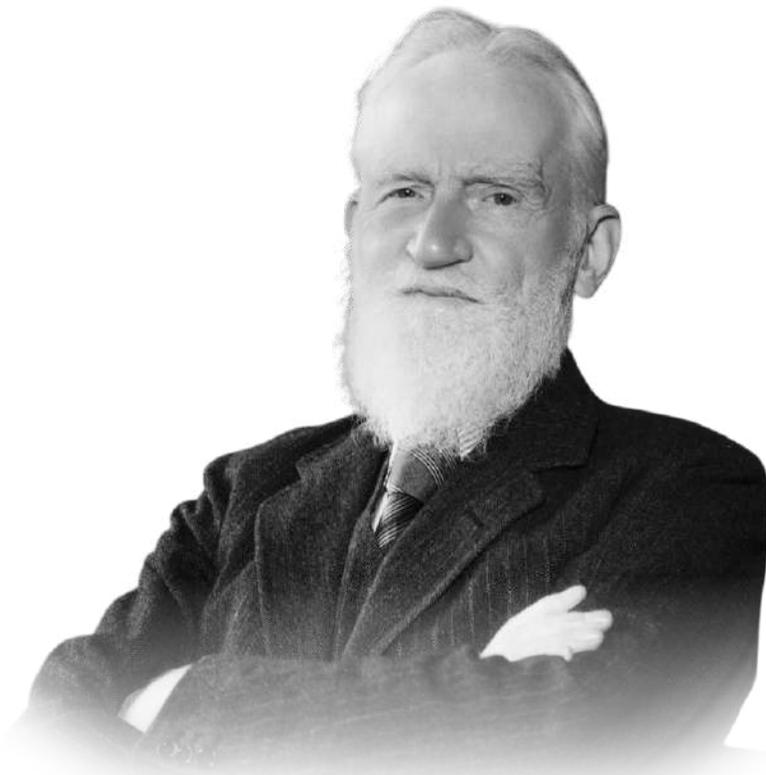

विविध गुणदर्शन

English Section

A **life** spent making **mistakes**
is not only more **honorable**,
but more **useful** than a life
spent doing nothing.

- George Bernard Shaw

Articles

Women's Psychology After 40: A Deeper Understanding	Rakshita Chaugule (BBA 1st)
College Life of Outside Students	Samiksha Dinesh Degvekar (BBA [F.Y.])
Global Warming: A Threat To Our Planet	Rohan Kumbhar, Tejas Gurav, Pankaj Kamble, Nitikesh Bagadi (Department Of Zoology)
Praise The Fool	Durvankur D. Domane (B.A. 3rd Year, English Dept)
The Weaver Bird's Nest and Human Life	Minal Makandar (B.Sc. II- Zoology)
Are Reels Killing Our Attention Span and Creativity?	Rakshita Ramesh Chougule (BBA 1st Year)
The Role of Women in Society: Past, Present, and Future	Jyoti Raut (BBA-I Year)
Beauty & Importance of Natural World	Vedanti Dattaray Palkar (12th Arts)
" A Lost Soul"	Akshata Appasaheb Aiwale (B.Com. II (Eng.)
Behavior In Society Understanding Social Conduct And Its Impact	Tanushri Sanjay Gurav (B. B. A. (I)
Sunita Williams : A Trailblazing Astronaut and physicist	Bhosale Saurabh chandrakant (BSc. - III Physics)

Poems

College Life	Miss. Sakshi Mohite (B.A. 3)	"The Power of a Smile"	Thervat Dhiraj Eknath ((BSc. - III Physics)
TIME	Srushiti Amol Shete (11th (B))	Thank You Mother and Father	Sukanya Jitendra Patil (B. A. (I)
Learning to Let Go	Rakshita Ramesh Chougule (BBA-I Year)	A Teacher For All Season	Tanvi Ghorpade (11th Commerce)
Swami Vivekananda's 7 Little Truths	Shweta Aiwale (11th commerce)	Chhatrapati Shivaji Maharaj	Sanskriti Annasaheb Adarkar (11th Science (A)
The Student's Journey	Komal Suresh Dandavate (MSc - II (Organic Chemistry)	"YOU CAN "	Anagha A. Kale (M.Sc. II (Organic Chem)
You Will Succeed Sure	Srushiti Amol Shete (11th (B)	THINKING	Soudarya T. Kapase (11th (C)
Celestial Connection	Akshata Appasaheb Aiwale (B.Com. (II) (Eng.)	We can never know ourselves!	Rutika Chougule (BBA-I)
Mother And Father Cannot Be Compared	Miss. Sakshi Mohite (B.A. 3)	Life Gives What We Need	Rutika Chougule (BBA-I)
Tension	Asmita Patil (11th Commerce)	Women Empowerment	Rakshita Chougule (BBA-I)
"One Day I will become a Teacher"	Shreyash S. Shiudkar (B.Sc. III (Physics))		

Women's Psychology After 40: A Deeper Understanding

Rakshita Chaugule (BBA 1st)

Women experience significant psychological and emotional changes after the age of 40, influenced by biological, social, and personal factors. One of the most prominent shifts is due to perimenopause and menopause, which lead to hormonal fluctuations affecting mood, energy levels, and overall well-being. Many women experience mood swings, anxiety, and occasional bouts of depression, primarily linked to declining estrogen levels.

Alongside these physiological changes, women often experience a shift in priorities, focusing more on self-reflection, personal growth, and fulfillment. By this stage, many women feel a stronger sense of identity and confidence, having navigated the challenges

of career, relationships, and family. However, they may also grapple with the "empty nest syndrome" as children grow and leave home, which can lead to feelings of loneliness or a loss of purpose. Socially, women may reassess their relationships, often seeking deeper connections or redefining their roles within their families and communities. Professionally, they may explore new opportunities or shift their focus toward passion projects and endeavors that provide meaning. Overall, women in their 40s experience a phase of emotional recalibration, marked by increased self-awareness, resilience, and a desire to prioritize their emotional and physical health.

College Life of Outside Students

Samiksha Dinesh Degvekar (BBA [F.Y.]

Navigating a New World

For many students, the transition from high school to college is a pivotal moment in life, filled with excitement, challenges, and opportunities. For students coming from outside the city or even from a different country, the experience of adjusting to college life can be uniquely complex. These "outside students" face particular hurdles and enjoy specific advantages that shape their college journey in profound ways.

In this article, we'll explore what it's like to be an outside student in college-what challenges they face, the benefits they gain, and how they can make the most of this transformative experience.

The Challenge of Homesickness and Loneliness

One of the first and most significant challenges that outside students face is homesickness. Moving away from the comfort and familiarity of home can be emotionally taxing, especially when students find themselves in a new, unfamiliar environment. The absence of family, old friends, and established routines can create feelings of loneliness and isolation.

As opposite, while many students from the local area may have the opportunity to visit home on weekends or even on short breaks, outside students may find themselves far from home, unable to visit as frequently. This distance can increase feelings of homesickness, making the college environment feel even more foreign. However, many students find ways to cope with this, through building new friendships, finding campus communities, and participating in student organizations or events that help bridge the gap between the familiar and the new.

Building Independence

Living away from home for the first time is a defining experience for outside students. They must manage everything independently-cooking, cleaning, budgeting, and managing their time. This newfound responsibility fosters personal growth and self-

reliance, crucial life skills that extend beyond college years.

For some, this challenge is daunting at first, but over time, students learn how to balance the demands of academics, social life, and self-care. Many students develop practical skills, such as budgeting their finances, learning how to cook, and mastering time management. These skills not only help students thrive during their college years but also prepare them for the post-college world.

Adjusting to a New Social Environment

Outside students often find themselves in a new social environment, where they are the "outsiders" in the sense of not being familiar with the local community. It can take time to build new friendships, especially when other students have lived in the area for years and have long-established social circles.

However, this challenge can also be an advantage. Outside students bring fresh perspectives to their new social networks and often connect with other students who are also from different backgrounds or locations. This can result in a vibrant, diverse set of friendships that broaden their worldview. Many colleges and universities have resources, such as international student organizations or events for out-of-town students, which can help newcomers find their place in the community.

Navigating Financial Strain

For many outside students, one of the major challenges is the financial burden. The cost of living away from home can be significant, especially for students who live in rent apartments near the campus. In addition to tuition fees, outside students must manage their daily expenses-food, transportation, books, and other essentials-which may require them to take on part-time jobs or manage budgets more carefully than their local peers.

Financial strain can sometimes result in outside

students feeling stressed or overwhelmed, but it can also teach them valuable lessons in financial responsibility. Many students learn to live frugally and prioritize their spending, gaining a deeper understanding of managing personal finances that will benefit them in their careers.

Gaining New Perspectives

One of the most enriching aspects of being an outside student is the opportunity to experience life in a new place. Whether a student has come from a different state or another country, they gain the benefit of seeing the world from a fresh perspective. They encounter different cultural norms, regional attitudes, and, often, a wider variety of social experiences.

For international students, this may include the challenge of adapting to a new language or a different academic system, but it also offers the chance to expand one's knowledge of the world. These outside students often take advantage of opportunities to share their own cultures and learn from others, enriching their educational experience.

The Importance of Support Networks

As an outside student, it is crucial to seek out support networks on campus. Many colleges and universities provide counseling services, academic advising, and peer mentoring programs that can be particularly helpful for students who are feeling overwhelmed. There are also social organizations designed to help students from various backgrounds meet others, share experiences, and adjust to college life.

Building a strong support network-whether it's made up of fellow students, faculty, or on-campus organizations-can make a huge difference. These support systems provide emotional support, practical advice, and encouragement during tough times. They help outside students feel more integrated into campus life and remind them that they are not alone in navigating this challenging yet exciting chapter of life.

College Life

We came here hiding
dreams behind the smile,
But, we are leaving hiding
tears behind the same smile.

We came here with a bunch of queries,
But we are leaving with a bunch of memories.

We came here and shifted
to friends from strangers,
But, we are leaving and shifting
again from friends to strangers.

We came here and wanted marks in exams
which will eventually fade away,
But, we are leaving with marks/ footprints
of memories which will never fade away.

We came here and wanted to express everything
we felt about the people we care,
But we are leaving by hiding everything
we felt because we couldn't dare.

We came here saying we will live
without creating new bonds,
But we are leaving and now we can't live without
these bonds..

Collection
Miss. Sakshi Mohite
B.A. 3

Global Warming: A Threat To Our Planet

Rohan Kumbhar, Tejas Gurav, Pankaj Kamble, Nitikesh Bagadi (Department Of Zoology)

Global warming is an urgent Environmental Crisis that has far-reaching effects on the planet and humanity. It refers to the gradual increase in Earth's Average Temperature due to human activities, mainly the burning of Fossil Fuels, Deforestation and Industrial Emissions. This rise in temperature Disrupts Ecosystems, Melts Glaciers, Raises Sea Levels and intensifies extreme weather conditions.

Despite continuous warnings from scientists and environmentalists, global temperatures continue to rise at an alarming rate. If left unaddressed, global warming will lead to catastrophic consequences, affecting food production, water availability, human health, and biodiversity. It is, therefore, crucial that governments, businesses and individuals work together to combat this threat before it becomes irreversible.

CAUSES OF GLOBAL WARMING

Global warming is primarily caused by the

Greenhouse Effect, where gases such as Carbon Dioxide (CO_2), Methane (CH_4) and Nitrous Oxide (N_2O) trap heat in the Earth's atmosphere. This effect is necessary to maintain a habitable temperature on Earth, but human activities have intensified it, causing excessive heat retention.

1. Burning of Fossil Fuels

The burning of coal, oil and natural gas for electricity, transportation and industrial production releases large amounts of carbon dioxide into the atmosphere. Power plants, automobiles, airplanes and factories are the biggest contributors to CO_2 emissions. The increased reliance on fossil fuels for energy production is one of the leading causes of global warming.

2. Deforestation

Forests play a vital role in absorbing carbon dioxide from the atmosphere. However, large-scale deforestation for agriculture, urban expansion, and

commercial purposes has significantly reduced this natural carbon absorption process. When trees are cut down and burned, they release stored carbon, further contributing to greenhouse gas accumulation.

3. Industrial and Agricultural Activities

Industries release various pollutants into the air, including carbon dioxide and methane. The manufacturing sector, including cement production and chemical processing, is responsible for a significant share of emissions.

Agricultural practices also contribute to global warming, particularly livestock farming. Cows and other ruminants produce methane, a greenhouse gas that is over 25 times more potent than carbon dioxide in trapping heat. Excessive use of chemical fertilizers releases nitrous oxide, another harmful greenhouse gas.

4. Waste and Pollution

The improper disposal of waste in landfills leads to the production of methane gas as organic matter decomposes. Plastic waste, when burned, releases toxic chemicals into the air. Pollution from industries and vehicles further depletes the air quality and exacerbates global warming.

EFFECTS OF GLOBAL WARMING

The impact of global warming is visible worldwide, affecting both natural ecosystems and human societies.

1. Rising Temperatures

The Earth's average temperature has increased by approximately 1.1°C since pre-industrial times. This may seem small, but even a slight rise can disrupt weather patterns. Heatwaves have become more frequent and intense, leading to health problems such as dehydration, heatstroke, and cardiovascular diseases.

2. Melting Glaciers and Rising Sea Levels

One of the most alarming consequences of global warming is the melting of polar ice caps and glaciers. The Arctic and Antarctic regions are losing ice at an unprecedented rate, causing a rise in global sea levels. Coastal cities and island nations are particularly vulnerable to flooding, leading to displacement of millions of people and loss of land.

3. Extreme Weather Conditions

As global temperatures rise, weather patterns become more unpredictable. Hurricanes, typhoons, and cyclones have become more frequent and powerful, causing destruction and loss of life. Droughts and wildfires have increased, devastating forests, homes, and agricultural lands. Unseasonal rainfall and prolonged dry spells disrupt crop production, leading to food shortages.

4. Threat to Biodiversity

Many species are struggling to adapt to changing climatic conditions. Coral reefs, which provide habitat for marine life, are experiencing bleaching due to rising ocean temperatures. Birds, insects, and mammals that rely on specific temperature ranges for survival are facing extinction. The loss of biodiversity affects entire ecosystems, disrupting the balance of nature.

5. Impact on Human Life

Global warming directly affects human societies in various ways:

- **Food and Water Scarcity:** Changes in rainfall patterns and prolonged droughts lead to reduced crop yields and food shortages. Water sources are drying up, affecting drinking water supply and irrigation.
- **Health Issues:** Rising temperatures contribute to the spread of infectious diseases such as malaria and dengue, as warmer climates allow disease-carrying insects to thrive.
- **Economic Losses:** Natural disasters caused by global warming lead to billions of dollars in damages every year. Infrastructure, homes and businesses are destroyed, leading to economic instability.

GLOBAL EFFORTS TO COMBAT GLOBAL WARMING

Recognizing the dangers of global warming, governments and organizations worldwide have taken steps to reduce greenhouse gas emissions and promote sustainability.

1. International Agreements

- **Paris Agreement (2015):** This landmark agreement brought nations together to combat climate change and reduce global warming. The goal is to limit the rise in global temperature to well below 2°C, preferably 1.5°C. Countries committed to reducing carbon emissions and increasing the use of

renewable energy sources.

- Kyoto Protocol (1997): This treaty set binding targets for industrialized nations to reduce their greenhouse gas emissions.

2. Transition to Renewable Energy

Shifting from fossil fuels to renewable energy sources like solar, wind, and hydroelectric power is crucial in the fight against global warming. Many countries are investing in green energy projects to reduce their dependence on coal and oil.

3. Reforestation and Conservation

Planting trees and protecting existing forests help absorb carbon dioxide from the atmosphere. Several reforestation programs have been launched to restore lost forests and promote sustainable land use.

4. Sustainable Agriculture and Waste Management

Farmers are encouraged to adopt eco-friendly practices such as organic farming, reduced pesticide use, and efficient irrigation systems. Recycling and composting waste can significantly reduce methane emissions from landfills.

HOW INDIVIDUALS CAN HELP REDUCE GLOBAL WARMING

While governments and industries play a major role, individuals can also contribute to the fight against global warming through small yet impactful actions.

1. Reduce Carbon Footprint

- Use public transport, bicycles, or electric vehicles instead of fossil fuel-powered cars.
- Reduce energy consumption by using energy-efficient appliances and switching off unused electronics.

2. Save Energy and Water

- Turn off lights, fans, and air conditioners when not needed.
- Fix water leaks and use water-efficient fixtures to conserve water.

3. Support Sustainable Practices

- Buy locally produced goods to reduce carbon emissions from transportation.
- Reduce meat consumption, as livestock farming contributes to methane emissions.

4. Plant Trees and Support Green Initiatives

- Participate in tree-planting campaigns in local

communities.

- Advocate for policies that support reforestation and sustainable urban development.

5. Spread Awareness

- Educate family, friends and peers about the dangers of global warming and how to reduce it.
- Use social media to promote environmental conservation efforts.

Global warming is a critical challenge that demands immediate action from all sectors of society. The continued rise in global temperatures poses significant threats to ecosystems, human health, and economic stability. However, by embracing sustainable practices, investing in renewable energy, and raising awareness, we can mitigate the impact of climate change.

The responsibility lies not just with governments and industries, but also with individuals. Every small step towards conserving energy, planting trees or supporting eco-friendly products contributes to a healthier planet. The time to act is now. Together, we can slow down global warming and ensure a sustainable future for generations to come.

Success

Success is counted sweeted
By those who ne'er succeed
To comprehend a Nectar
Requires the sorest need.
Not one of all the purple Host.
who took the flag to-day.
can tell the definition.
So plain, of victory.
As he defeated, dying,
on Whose forbidden ear
The distant strains of triumph.
Break, agonizing clear.

Srushti Amol Shete

11th (B)

Praise The Fool

Durvankur D. Domane (B.A. 3rd Year, English Dept)

Silence! In a vast auditorium hall, there were students as far as your eyes can see. However, to the boy who held the mic, there was no one. This wasn't a speech to inspire or motivate people, nor a formality that he was subjected to. This was a message to his past self. He held mic in one hand and his heart in another, finished his speech and he said those words, "-----!" And the crowd erupted in clapping while he stood on the stage looking at audience; all he could see was his past self.

Now you are probably wondering what I am even talking about, right? So let's move the hands of clock backwards. The boy was born in middle class family, not too wealthy, nor too poor. He was told that he was great at grasping things, although he wondered if it was good thing or not. He was taken granted for anything; he was forced by his parent's expectations and was unable to express his thoughts on situations as Indian Society gets offended really quickly even if you are just pointing out their mistakes.

Indian education systems have been really an oppressive and stressful part of our society. It is purely based on our cultural beliefs and conventional thoughts of people from thousand years ago. We still have to study all subjects, including those which we don't even need in our carrier path. We still have to listen to our parents before choosing our path. How Ironical!! The one who has to study, clear exam and be successful in future is you, who can't even decide his/her path own their own! You must go to school for 6 hours a day for 6 days in week, must score above 75% in every subject, must clear every exam in one go, or else you get deserted by society and your own parents.

I know that we should always consult with our parents about carriers and choices, but Indian society does not know the difference between "giving advice"

and "forcing against their will". By that I mean there is still great number of parents who wants their son/daughters to be doctors, engineers and lawyers, etc. And if their child says that they want to be singer or an artist or a businessman, they are heavily criticized. Why every Doctor and Engineer wants to see their children become one like them? Are we really progressing towards developed India or going backwards to Stone Age? Can a student not have right to learn whatever he wants for his/her dream carrier? It is one thing if that occupation is not physically or economically suitable for that student, but if that is the case, then we need more conversation between students and their parents. Talking can save many things!

We Indians are told that always listen to elders but never taught that we should talk with them. But are the parents or teachers are the only problems in this situation? Definitely not. The biggest obstacle in your ways if often yourself! Indian youth has become lazy, self centered, sensitive and narrow minded. And the root cause of this is the rise of Social media. Every Single Student at the age of 16 and above has a mobile with them. But very few use it for its actual purpose. Most of the boys are consumed by the games like PUB-G and some others, while girls can't get enough of Instagram or Tiktok. Even after the ban of these apps by Indian govt. (which was good thing they have done, surprisingly that is!) the youth are adapted to other parallel apps which provide same level of entertainment for them.

When Pub-g was banned other 3 came to surface, TikTok was banned and everyone started using Instagram and Snapchat. When a movie comes to theater, many have already downloaded it on their mobile using pirated websites. If only Indian youth have shown this level of hard work, consistency, and dedication towards their own life, India could have

been a developed nation long ago.

I could talk about Ethics and moral values, but we have already learnt same things over and over for hundreds of years. But still we are far from that of 'so-called developing nation'. We have largest number of youth at our disposal, second largest amount of population and tons of scholars who were acknowledged by whole world, but we can't even solve basic problems like Unemployment, Illiteracy and lack of healthy environment.

Let's take a quick look around biggest spectacle of this year, Kumbh Mela!! Now, I really don't want to demean any religion, but this has to be an expensive joke towards our society. A woman was found sitting beneath tree unsure whether to cry because her husband died in stampede in the premises of Kumbh, or to cry because her two children got lost and she will probably never see both them again. 28 people died in this stampede and over 200 were injured. And our govt. helpline couldn't do anything because some people from this so-called developing nation were damaging the trains for not letting them to board on!! And that is not all, as a video reached more than million views of showcasing some little kids drowning in water due to garbage mixed in by tourists!! The very day another post become hot topic as a student touched a part of bridge from bellow accidently while passing, and literally everyone behind him started mimicking him without even knowing what they are touching!! Really someone needs to draw a line between faith and superstitions. But if we did that how will politicians loot our country like they did from last 200 years, right? Well there are enough religions in our country for politicians to eat on for at least hundred years ahead, because I, for one, have not a shred of hope remaining from my country.

While we are talking about trending topics, we can't forget reality of our nation, with Atul Subhash case, Pune-Porsche case, Kolkata murder case and also Manipur atrocity, and many more! Our country has less number of days than number of atrocities happen in a year. But what have our people done? Spent tons of money and time worshipping 'trending Guru' such as Anirudhacharya Aka 'Pookie Baba' and Abhinav Arora, Big boss fame Elvish Yadav and Influencers like

Samay Raina and Ranvir Alahabadiya. But thankfully there are still people who are representing our country in bright light such as world chess champion D.Gukesh, Manu Bhaskar and many more. But the view that world has on us is never going to change soon because the issues like unemployed youth, wasted nature resources, misuse of social media, decreasing value of rupee in the international market and most importantly dirty politics.

While the half of the nation is being scorched in the yearly budget presented by Finance minister, half of the nation is drowning in the debt because of inflation. The corporate side is slowly implementing the treatment of Infosys as Narayan Murthy declared how 'work 70 hours a week' is beneficial for our country! Is this the right path we are heading to? or moving in circle, only to meet and repeat our past mistakes?

If you ask me, is there anything we can do? Then I will say, yes! There are three things I would like to address to -

One, be creative. Find your hidden talents and follow your passion, only if it is within your physical and family's financial limits. There will be plenty of voices to give you advice, but listen to no one. Only you have to live your life, spend it as you truly want. There are many unbelievable new occupation ideas people are coming with, so you will definitely find something for you as well.

Two, don't be afraid of hard work. There are many people wasting their life because either they are too anxious towards society or just plain lazy to anything! Make decisions that you won't have to regret in future. There is no point in muddling later with, 'I should have done this, done that, etc'. Do it today!

Our Ex-PM APJ Abdul Kalam once said, 'decide your goal in a minute; spend rest of the life to achieve it'. To be honest, I don't believe in this thing at all! What? Did you think I will just play along with whatever great people told in history? No way. Today's modern age is as unstable as air, and not even I know that what will happen to this world in few years. So, take your own time and make your decision with utmost seriousness. Here I remembered a quote from my favorite novel; it says "The most important thing humans can learn

from history is that humans can never learn anything from history".

And lastly three, be positive. Instead of crying for what you lost, think about what you can gain from now on. I once read somewhere, a boy who fought with antagonist who almost lost everything. But then his master sweeps in and told him that, "Those who are hunted, possess something valuable; you, for one, are safest now". What he actually wanted to tell him that, no matter how much life goes down, once it reaches bottom, the only way is up! So always have faith in yourself and give your 100% to whatever you are doing!

Oh! Look how much time has passed, and now the hands of clock are in place now. Let's return to the boy on stage, who was giving speech in the hall. This was not a speech for fellow students. This was just a message to his past self that he saw in the audience. The boy remembered what he read long ago,

('Praise the fool, who acts smart; Fear the smart, who acts fool')

Realizing the situation his nation is in, he knew why he remembered it at this exact moment. He slowly picked up the mic, finished his speech, smiled, and finally said those words, "Thank you!"

TIME

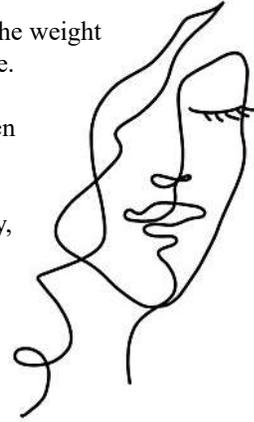
Time is slow
When you wait
Time is fast
When you're late.
Time is short
When you're happy
Time is endless
When you're in pain
Time is a currency
Be careful How
you spent it.

Srushti Amol Shete
11th (B)

Learning to Let Go

There comes a time
when you must stop carrying the weight
of all the people you used to be.

The girl who stayed silent when
she should have spoken,
the one who held on too tight
to things already slipping away,
the version of you that still
is in old conversations,
waiting to say the right words.

Let them rest.

Guilt is an old coat that no longer fits,
yet you wear it out of habit.
Regret is a locked door you keep knocking on,
even though no one lives there anymore.
Sadness is a room with no windows,
but you are not meant to live in the dark.

You are meant to grow.

Peel off the past like old paint,
shed the sorrow like autumn leaves.
Break yourself open
like a seed splitting to touch the sun.
Reinvent.
Rebuild.
Rise.
You are not who you were yesterday,
and that is the most beautiful thing about you.

Rakshita Ramesh Chougule
BBA-I Year

The Weaver Bird's Nest and Human Life

Minal Makandar (B.Sc. II- Zoology)

Nature is a constant teacher, offering us lessons in resilience, dedication, and beauty. The nests of birds, the flowing rivers, and the soaring creatures in the sky all have something to convey. Among them, the weaver bird's nest is not just a shelter; it is a masterpiece of nature's brilliance and perseverance. Human life, too, is built upon the same principles hard work, dedication, beauty, and security. The wisdom of nature surrounds us, waiting to be embraced and applied in our own lives.

Hard Work and Perseverance – The Key to Success

A weaver bird spends days tirelessly crafting its nest. With unwavering focus, it selects the perfect branch and carefully intertwines twigs, grass, and fibers to weave a secure home. Even if the initial attempts fail, it never gives up. Similarly, in human life, success is never handed to us on a platter; it demands relentless

effort and determination. Failure is merely a stepping stone for those who refuse to quit.

Stability and Security – Lessons in Planning

The weaver bird strategically builds its nest in locations that offer maximum safety for its young. It considers wind direction, chooses thorny trees to deter predators, and ensures that its nest is strong enough to withstand the elements. This teaches us the importance of planning for stability and security in life. Just as the bird protects its family, we must make thoughtful decisions to safeguard our loved ones and build a future of certainty and comfort.

Skill and Creativity – The Art of a Beautiful Life

A weaver bird's nest is not just a structure; it is a marvel of craftsmanship. Every fiber is intricately woven with precision and grace. Likewise, life becomes more meaningful when we cultivate our skills and creativity. Artistic expression is not limited to

painting or sculpture—it is reflected in every task we perform with passion and dedication. True beauty lies in the mastery of one's craft, whether in art, work, or daily life.

Patience and Determination – Overcoming Challenges

Strong winds may tear down the weaver bird's nest, or the construction may remain incomplete due to unforeseen circumstances. Yet, the bird never surrenders; it starts afresh, with renewed effort and patience. In human life, too, we encounter setbacks, failures, and hardships. But with perseverance and a resilient spirit, we can rise again, rebuild, and achieve our dreams.

Nature and Humanity – An Unbreakable Bond

The weaver bird's nest stands as a testament to nature's genius. It reminds us to respect and stay connected with the natural world. In today's fast-paced modern era, humans are drifting away from

nature, forgetting the lessons it offers. The weaver bird's nest serves as a gentle nudge reminding us that nature is our greatest mentor. Only by staying in harmony with it can we lead a truly enriched and fulfilling life.

Conclusion

The weaver bird's nest is more than just an architectural wonder; it is a mirror reflecting the essence of human life. Through its dedication, patience, and skill, the bird teaches us valuable lessons on perseverance, planning, and artistry. If we too can weave our dreams with diligence and shape our struggles into a masterpiece, our lives will become truly meaningful. Just as the weaver bird transforms its efforts into a magnificent home, we too can turn our aspirations into a life of beauty, purpose, and success.

Swami Vivekananda's 7 Little Truths

1st

Don't let someone become a priority in your life. When you are just an option in their life. Relationships work best when they are balanced.

2nd

Never explain yourself to anyone. Because the person who likes you doesn't need it and the person who doesn't like you won't believe you.

3rd

When you keep saying you are busy, then you never free when you keep saying you have no time, then you will never come back.

4th

When we wake up in the morning we have two simple choices: Go back to sleep & dream or wake up and chase those dreams. Choice is yours.

5th

We make them cry who care for us. We cry for those who never care for us, and we cry for those who will never cry for us. This is the truth of life, it's strange but there, once realize this it's never too late to change.

6th

Don't make promises when you are in joy. Don't reply when you are sad, don't take decisions when you are angry. Twinkle twice, act once.

7th

Time is like a river. You can't touch the same water twice because the flow that has passed will never pass again.

Shweta Aiwale
11th Commerce

Are Reels Killing Our Attention Span and Creativity?

Rakshita Ramesh Chougule (BBA 1st Year)

Have you ever found yourself endlessly scrolling through Reels or Shorts on Instagram or YouTube? One minute, you are watching a dog doing a cute trick, and the next, you're laughing at a relatable "day in my life" video.

It feels fun and harmless, but have you ever stopped to wonder how this is affecting your brain?

Short-form content has taken over our lives. Everything is now packaged into bite-sized clips that last a few seconds to a minute. While they're entertaining, the constant scrolling is quietly rewiring our minds and not in a good way.

The Trap of Instant Gratification

Reels, Shorts, and Tik Toks are designed to give us quick hits of dopamine, the feel-good chemical in our brains. Every time you watch a video, like it, or see something funny, your brain rewards you with a little rush of happiness. This is why it's so easy to lose track of time while scrolling. According to studies, the average person spends over 2 hours a day scrolling on social media, and we swipe through more than 300 posts in just one hour.

For students, the numbers are even more worrying. A study found that teens spend an average of 7 hours

and 22 minutes on their phones daily and that doesn't even include schoolwork!

How It's Changing Our Brains

Here's the problem: Our brains are naturally wired to focus deeply on one thing at a time. But when we scroll through short content, our attention gets fragmented. Psychologists say this reduces our ability to focus on longer tasks, like studying or reading.

In fact, research from Microsoft shows that the average human attention span has dropped from 12 seconds in 2000 to just 8 seconds today shorter than a goldfish's attention span.

This constant stimulation also kills creativity. Creativity often comes from boredom or deep thinking, but when we're endlessly entertained, we don't give our minds the space to wander or come up with original ideas.

What About Authenticity?

There's another side to this. Reels often turn everyday life into content. From OOTDS (Outfits of the Day) to perfectly curated "day in my life" videos, everything is staged to look flawless. This can make us feel like our own lives aren't "good enough" to be real.

Philosopher Jean Baudrillard once said that society has replaced reality with simulations. His theory has never been more true. What we see online is so polished and idealized that it feels "more real" than real life itself.

Why Is This a Problem for Students?

For growing students, this can be particularly harmful. Constant scrolling reduces their ability to focus in class or study for exams. It also makes them more anxious and self-critical, as they compare their real lives to the seemingly perfect ones on social media.

One study found that students who spend too much time on social media have lower grades and struggle more with anxiety and sleep. When their minds are filled with short, fast-paced videos, sitting down to read a textbook or work on a creative project feels impossible.

What Can We Do?

It's not all bad news. We can take back control of our attention spans and creativity by:

Setting Limits: Use apps to limit your screen time or designate specific times for social media use.

Practicing Mindful Scrolling: Be intentional about what you consume. Follow accounts that inspire and educate you.

Taking Breaks: Spend time offline. Go for a walk, read a book, or just let yourself be bored.

Focusing on Long-Form Content: Challenge yourself to read articles, watch documentaries, or work on projects that require more focus.

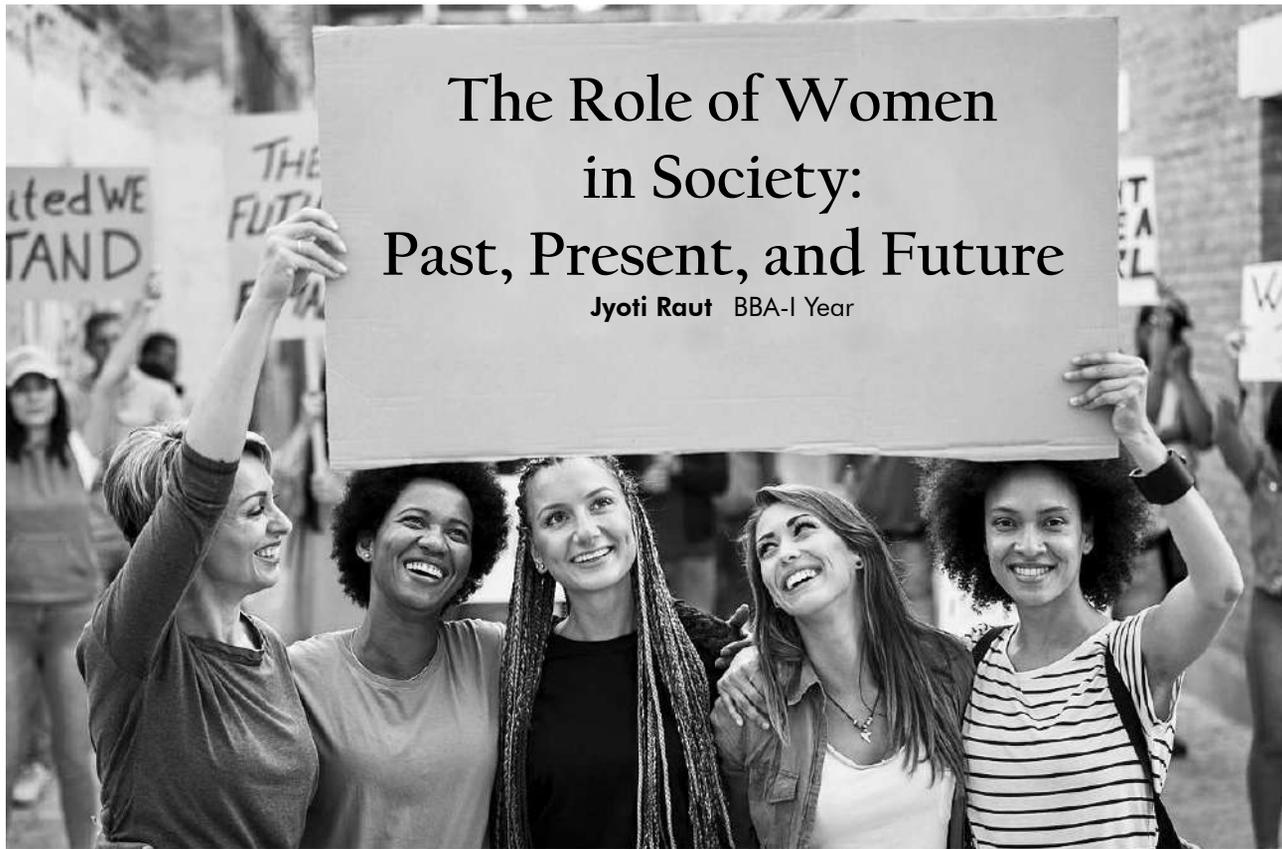
Short content is fun, but it's important to remember that it's not always good for us. By being mindful of how much we scroll, we can protect our brains, nurture our creativity, and truly enjoy life beyond the screen.

The Student's Journey

Stepping into the halls of learning.
A world of knowledge, ever-churning.
Minds a light with eager curiosity.
Seeking wisdom, truth and lucidity.
Textbook in hand, pen to paper.
Scribbling notes, understanding caper.
Lectures grand discussions keen.
Expanding horizons, ever-green.
Late nights spent, poring o'er texts,
Caffeine fueling, synapses flexed.
Exams loom, stress mounts high.
pushing through, determined to fly.
Friendships forged, memories made.
Campus life, a vibrant shade.
Clubs and sports, extracurricular fare.
Balancing it all, with zealous care.
Through triumph and trial, lessons learned,
The student's path, ever-discerned.
Emerging transformed, ready to thrive.
The student's life, a grand odyssey to arrive.

Komal Suresh Dandavate
MSc - II (Organic Chemistry)

Women have played an integral role in shaping societies throughout history. From the traditional roles they held in the past to their increasing participation in modern economic and political spheres, the journey toward gender equality has been long and transformative. As we look toward the future, the role of women is expected to continue evolving, bringing new challenges and opportunities.

Women in the Past

Historically, women's roles were largely confined to domestic duties, including child-rearing, cooking, and household management. In many ancient societies, women had limited rights, with restrictions on education, employment, and political participation.

However, despite these limitations, women contributed significantly to society in ways that were often overlooked. They played crucial roles in agriculture, medicine, and craftsmanship. In some

cultures, such as ancient Egypt and parts of Africa and Asia, women held positions of power as queens, priestesses, and warriors.

The fight for women's rights gained momentum in the 19th and 20th centuries, with movements advocating for suffrage, education, and workplace equality. Women such as Emmeline Pankhurst, Sojourner Truth, and Rosa Parks were instrumental in challenging societal norms and advocating for justice.

Women in the Present

Today, women are active participants in every sector of society, including politics, business, science, and education. Legal reforms have expanded women's rights, leading to greater access to education, employment, and leadership positions.

Despite this progress, challenges remain. Women continue to face gender pay gaps, workplace discrimination, and under representation in

leadership roles. In some regions, cultural barriers still limit women's freedom and access to basic rights. Movements such as #MeToo and campaigns for reproductive rights highlight ongoing struggles for equality and justice.

Women in the Future

The future promises even greater opportunities for women, driven by technological advancements, social awareness, and policy reforms. As gender equality becomes a global priority, the following trends are expected to shape the future role of women in society:

1. Greater Representation in Leadership – More women are expected to take on leadership roles in politics, business, and technology.
2. Advancements in STEM Fields – Encouraging women in science, technology, engineering, and mathematics (STEM) will lead to innovation and progress.
3. Equal Pay and Workplace Rights – Efforts to close the gender pay gap and eliminate workplace

discrimination will create fairer opportunities.

4. Empowerment Through Education – Access to education for women and girls worldwide will continue to be a priority.
5. Breaking Societal Barriers – Shifting cultural mindsets and promoting gender inclusivity will further empower women.

Conclusion

The role of women in society has transformed significantly, from restricted roles in the past to increasing leadership and influence today. While progress has been made, challenges remain, and the fight for full gender equality continues. The future holds great potential for women to break further barriers and shape a more inclusive and progressive society.

As we move forward, ensuring equal opportunities for women across all fields will be essential in building a just and equitable world.

You Will Succeed Sure

Read but write more,
Talk but think more
Play but study more
I promise you will succeed sure.
Eat but chew more.
Weep but lough more.
Sleep but work more
I promise you will succeed sure.
Punish but pardon more.
spened but save more
Consume but produce more.
I promise you will succeed sure.
Hate but love more.
order but obey more.
Quarrel but love more.
I promise you will succed sure.

Srushti Amol Shete
11th (B)

Celestial Connection

Sometimes when i gaze up at the sky.
the moon illaminates your gentle smile.
Our eyes meet in the celestial Sea.
and yours shine bright like stars for me.
When brown eyes look in tender sight.
My beart soars high, lost in delight.
your sparkle ignites My Soul's plame.
Together we shine a love proclaimed name.
In this fantasy our love shines true.
A celestial connection beating only for you,
holding hands dancing in moonlight.
fireple's sing serenade, just for us tonight.
Sometimes gazing at the sea.
I see your shadow sparking free.
But, then i wonder, is it real?
or just my imagination's gentle feel.

Akshata Appasaheb Aiwale
B.Com. (II) (Eng.)

Mother And Father Cannot Be Compared

MOTHER

One who loves till you close
your eyes, is a "Mother".
Introduces you to the world.
Gives you life
Makes sure you are not starving.
Personifies Care
Protects you from a fall
Teaches you walking.
Teaches from her own experiences.
Reflects Ideology
Mother's love is known to you since birth.

FATHER

One who loves without an expression in the eyes, is
a "Father"
Introduces the world to you.
Gives you living
Makes sure you know the value of starving
Personifies Responsibility
Teaches you to get up from a fall.
Teaches you walk of life
Teaches you to learn from your own experiences.
Reflects Reality
Father's love is known when you become a Father.

Enjoy what your father says.
Keep loving your mother.

Collection
Sakshi Mohite
B.A. -III

Tension

The Moment you are In Tension
You will lose loose attention.
This will put you in confusion
And you feel the irritation.
Which might spoil your personal relation.
Ultimately, you cause complication.
Then you will need to check
Your BP with caution
And You might have to do meditation
Instead... of Understanding situation.
Try to think of a solution & So
Many Problems are
Solved by Discussion
Which will work out
Batter in you profession
This is not my true suggestion
it is only for prevention
If you understand this intention
You will never come again in tension....

Asmita Patil
11th Commerce

Beauty & Importance of Natural World

Vedanti Dattaray Palkar (12th Arts)

A HARMONY OF GREEN : NATURE'S

EDURING BEAUTY AND OUR RESPONSIBILITY :

Nature, in its Myriad forms, is a breathtaking tapestry Woven with the threads of life. From the towering peaks of the Himalays of the vibrant coral reefs teeming with life, the natural world captivates our Senses and nourishes our Souls. It's a place where we find solace, inspiration, and a profound sense of wonder.

THE BEAUTY OF NATURE :

A Visual Feast :

Nature offers a feast for the eyes, with landscapes that range from the serenc beauty of a Sun-drenched beach to the rugged grandeur of a mountain range. The changing Seasons point the world in Vibrant hues, from the Verdant greens of spring to the fiery reds and golds of autumn.

A Symphony of Sounds :

The natural world is also a Symphony of Sound, with the gentle rustling of leaves, the chirping of birds, and the roar of the Ocean Waves. These Sounds create a Sense of peace and tranquility, helping us to reconnect with Ourselves and the world around us.

A Source of Wonder :

Nature is a Constant Source of Wonder and awe, with the intricate patterns of Snowlakes, the Complex ecosystem of the rainforest and the vastness of the night

sky. It reminds us of the power and beauty of the natural world & the Importance of our Nature.

THE IMPORTANCE OF NATURE :

Our Eco Systems :

Nature provides us with the essential resources we need to Survive, including clean Air, Water and Food. It also plays a vital role in regulating our climate and maintaining the delicate balance of our ecosystems.

Our Well-being :

Spending time in nature has been shown to have numerous benefit's for our physical and mental health. It can reduce stress, improve our mood, and boost our immune system.

Our Responsibility :

As Stewords of the planet, we have a responsibility to protect and preserve nature for future generations. We must reduce our carbon foot print, conserve our resources, & protect our Eco-Systems from the threats of pollution and climate change.

CONCLUSION :

Nature is more than just a back ----- to our lives, it is an integral part of who we are. By appreciating it's beauty, understanding its importance. Let us Work together to create a world where nature thrives & where humans & nature can Coexist in harmony.

" A Lost Soul"

Akshata Appasaheb Aiwale (B.Com. II (Eng.))

A lost Soul is often misunderstood as someone who is struggling or broken. However, a lost soul can also be someone who is on a journey of self discovery searching for peace and tranquility in every aspect of life. This individual is not lost in the classical sense. But rather they are on a path of exploration, seeking to understand themselves and the world around them. The lost soul is not defined by their struggles but by their ability to find peace in the midst of chaos. They are the one who can find peace in the nature. The kindness of strangers or the simplicity of a quiet moment. They are the one who can turn adversity into opportunity and find the lesson in every experience.

The lost is not someone who is flawed or imperfect. Rather, they are someone who is brave enough to embark on a journey of self-discovery and to confront the unknown with an open heart and mind. They are the ones who are willing to take risks, to challenge themselves and to push beyond their comfort zones. In a world that often values productivity and efficiency, the lost soul is a reminder that peace and happiness are not always found in external accomplishments. Rather they are found in the quiet moments, the stillness of the mind and the beauty of the present moment.

The lost Soul a Symbol of hope and resilience.

They are reminder that no matter where we have been through, we all have the capacity to find peace and happiness. They are a testament to human spirit, and its ability to overcome adversity and to find light in the darkness. In a world that can often be overwhelming and chaotic, the lost Soul is reminder of the importance of slowing down, and finding peace in the present moment.

The lost soul is a journey not a destination. It is a path that winds and turns with twists and surprises along the way. It is a journey that requires courage, resilience and determination but one that ultimately leads to a deeper understanding of ourselves and the world around us. The lost Soul is reminder that we all on a journey of self-discovery and that peace and happiness are always within reach. They are a symbol of hope, resilience and the human spirit, and a reminder that no matter where we are in life, we always have the capacity of find peace and happiness.

In the end, the lost Soul is not someone who is lost, but rather someone who is found. They are someone who has discovered their own inner peace and who is living a life that is authentic, meaningful and fulfilling.

□ □ □

Behavior In Society Understanding Social Conduct And Its Impact

Tanushri Sanjay Gurav (B. B. A. (I))

INTRODUCTION :

Behavior in society plays a crucial role in maintaining order, harmony, and positive interactions among individuals. Social behavior is shaped by cultural norms ethical values, psychological influences, and societal expectations. Understanding human behavior in different Social contexts helps us navigate, relationships, institutions and communities effectively.

1) Social Norms and Etiquette :

Social Norms are unwritten rules that dictate acceptable behavior within a society. They vary by culture and context but generally include :

- Manners and Politeness : Saying "Please" and "thank you" holding doors for other, and respecting elders.
- Personal space : Varies by culture; in some countries, close contact in normal while in others, maintaining distance is expected.
- Dress code and Appearance : Social Settings often dictate appropriate, attire, from formal business wear to casual clothing in public spaces.
- Respect for other's Time : Being punctual and valuing other's schedules is a sign of good social behavior.

Ignoring social norms can lead to misunderstandings, social rejection, or even legal consequences in certain cases.

2) Ethics and Morality in social Behavior Ethics refers to principles that govern right and wrong behavior, Morality often aligns with cultural and

religious beliefs but generally includes :

- Honesty and Integrity : Telling the truth, being transparent, and keeping promises.
- Fairness and Justice : Treating others with equality and ensuring justice is served.
- Compassion and Empathy : Understanding other's feeling and responding with kindness.
- Accountability : Taking responsibility for one's actions and their consequences. Unethical behavior, such as lying, cheating or exploitation, damages trust and social cohesion.

3) Social Influence and peer pressure Human behavior is often shaped by the people around us this includes :

- Conformity : Adjusting behavior to fit societal norms or expectations.
- Peer pressure : Influence from friends family or colleagues to act in a certain way, which can be positive (e.g. - encouragement to study) or negative pressure to engage in harmful activities.)
- Social Media Impact : online platforms shape opinions, trends and even self-esteem through likes, comments, and validation from others.

Understanding these influences helps individuals make independent ethical choices.

4) Conflict Resolution and communication conflicts are inevitable in society, but they can be managed through effective communication :

- Active Listening : Paying attention and responding thoughtfully rather than interrupting.

- Nonviolent communication : Expressing concerns without aggression or hostility.
- Compromise and Negotiation : Finding middle ground to resolve disputes.
- Apologizing and Forgiving : Essential for maintaining healthy relationships.

Poor communication can escalate conflicts, leading to division and tension in communities.

5) Respect and Tolerance Respecting diversity is essential for peaceful coexistence :

- Cultural Sensitivity : Understanding and accepting different customs and traditions.
- Gender Equality : Recognizing and promoting equal rights for all genders.
- Religious Tolerance : Allowing People to practice their faith without discrimination.

A lack of respect and tolerance can lead to social divisions, discrimination, and conflict.

6) Responsibility and Accountability in Society. Every individual has a role in shaping society through responsible actions :

- Obeying Laws and Rules : Ensuring social order and justice.
- Civic Engagement : Voting, Participating in community activities and advocating for positive change.
- Environmental Responsibility : Reducing waste, conserving resources and protecting nature.

A responsible society is built on individual who hold themselves accountable for their actions.

7) Public Vs private Behaviour often changes depending on the setting :

- Professional Vs. consual Conduct : work place etiquette differs from personal life interactions.
- Social Media presence : Online actions can have real-life. consqueness, affecting reputation.
- Privacy and Boundaries : Respecting other's personal space, information and confidentiality.

Being mindful of these distinctions helps individuals navigate different social contexts effectively.

8) Influence of Technology on Social Behavior Technology has trans formed the way people interact and behave in society.

- Online Etiquette : Using respectful language and avoiding cyberbullying.

- Misinformation and fake News : Being critical of online content and verifying facts.
- Digital Addication : Balanceing screen time with real-life interactions.

While technology offers many bebefits, misuse can lend to social isolation and ethical concerns.

9) Psychological Aspects of social Behaviar several psychological factors influence human behavior in society.

- Group think : When people conform to a group's opinion to avoid conflict, even if it's incarrect.
- Altruism : Selfless behavior for the benefit of other.
- Social Anxiety : Fear of social interactions that may hinder participation in society.

understading these psychological dynamics can help improve social well- being.

10) Law and Social Order. Laws Play a crucial role in regulating behavior :

- Legal Consequences : Laws exist to deter harmful behaviors such as the violence and fraud.
- Role of Law Enforcement : Police and judicial systems ensure laws are up held.
- Civil Disabedience : peaceful protests and advacacy movement challenge unjust laws and promote social change.

Respecting laws while advacating for fairness is key to a balanced society.

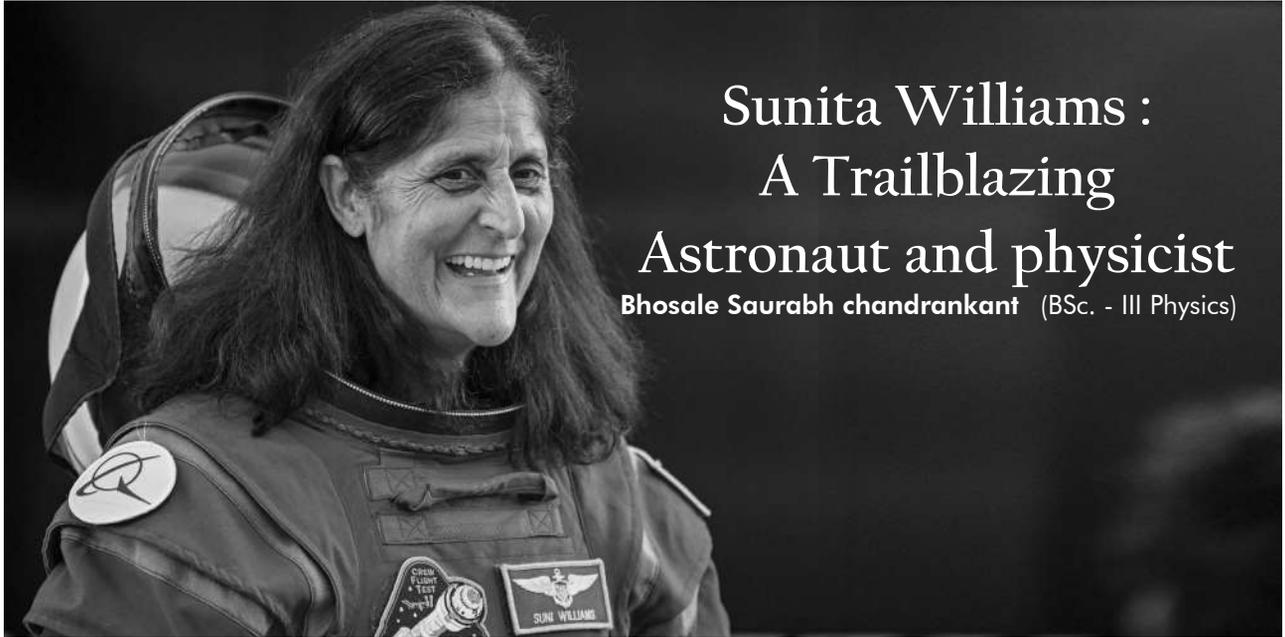
CONCLUSION :

Behaviar in society is shaped by a combination of cultural expectations, ethical values, social influences, and psychological factors. Understanding and practicing positive social behavior leads to harmonious in teractions, stranger relationships and a more inclusive, responsible society.

By fostering respect, empathy, responsibility and ethical conduct, individuals contribute to a more cohesive and progressive world.

would you like a more detailed discussion on any specific section?

Sunita Williams : A Trailblazing Astronaut and physicist

Bhosale Saurabh chandrakant (BSc. - III Physics)

Sunita Williams, an American astronaut and a former NASA flight engineer, has made remarkable contributions to space exploration and science. As a physics student, her journey provides an inspiring example of how physics can intersead with real world applications, particularly in the challenging and ever-expanding field of space exploration.

Born on september 19, 1965 in Onio, she joined NASA's astronout corps in 1998 after a career as a Navy officer and test pilot. Her first spaceflight was in 2006 as a flight engineer or Expedition 14 aboard the Intemational space station (ISS), where she spent 195 days in orbit, setting a record for the longest spaceflight by a woment at that time. she also become renowned for conducting seven spacewalks, contributing significantly to the maintenance and construction of the ISS.

From a physics perspective, William's work is fascinating due to the complex principles of physics involved in her spacewalks and time aboard the ISS. Spacewalks, where astronauts perform tasks outside the spacecraft, directly demonstrate Newton's Low

of motion, especially the third law of action and reaction. The microgravity environment of the ISS also provides a unique opportunity to study.

Fluid dynamics and thermodynamics in space, offering crucial insights into how systems behave when Earth's gravity in no longer a factor, which is essential for long-duration space missions, like those planned for Mars.

William's achievements highlight not just her technical expertise but also her resilience and leadership in the face of the psychological challenges that come with space exploration. The isolation and confinement of space affect astronaut's mental and emotional well-being, making psychological endurance as important as physical endurance. As a Physics student, her work exemplifies how fundamental physics principles are applied to solve real-world problems in space, and her legacy continues to inspire future generations of scientists and astronauts.

"One Day I will become a Teacher"

One day I will become a Teacher,
A guide to help minds grow,
with knowledge as my latern,
I will light the path they will go,
Through books and lessons shared,
I'll spark the fire and curiosity,
Installing hope and wisdom,
creating endless possibilities
One day, I'll stand before them,
A becon of strength and care,
For every question they ask,
I'll be ready to share.
And in their eyes, I'll see the truth,
The power of a dream so bright,
for one-day, I'll be the teacher,
who helps them take flight.

Shreyash S. Shiudkar
B.Sc. III (Physics)

"The Power of a Smile"

A smile is a ray of sunshine bright,
Turning dark days into light.
And makes the weary feel whole.
A smile can heal a heart in pain.
Like soothing drops in a gentle rain.
It's a gift you can freely share,
A sign of kindness, a love to care.
Through trials and storms, a smile will show,
That even in hardship, hope can grow.
It's the language that everyone understands,
A bridge to peace across all lands.
So, wear your smile with joy and pride,
Let it be your strength, your guide,
For in this life, through joy or strife.
A simple smile can light your life.

Thervat Dhiraj Eknath
(BSc. - III Physics)

Thank You Mother and Father

Have you noticed lately
thing slipping away from you,
and how life's not quit going.
the way you like it to !

I know you've got a problem
the solution are quite clear.
For when was the last time
you spoken in your Mother's ear!

Your Mother will always keep,
your secrets locked up tight,
and when you find divulge to her.
she will make thing right.

For Mother's now are sent,
to listen to your pain,
and them father God will hear you.
to understand, is gain.

It is written, Honour thy Mother,
A commandment you should do,
For all that she has given,
For your Love, from her to you.

And if you Mother's passed
and you no longer have her ear.
Then turn you words to Jesus,
and allow him, your life to clear!

And also Honour thy Father,
Listen and obey.
although you call him Dad.
God Listens anyway.

And if your Dad has passed
as they do one day.
then turn again to Jesus.
and He will guide on your way.

Miss. Sukanya Jitendra Patil
B. A. (I)

A Teacher For All Season

A teacher is like spring
who nature's have green sparrows
encourages and leads them
Whatever they have doubts

A teacher is like winter
while it is showing hard outside
keeping studying comfortable
as a warm and helpful guide.

A teacher is like summer
whose sunny temperament
makes studying a pleasure
preventing discontent.

A teacher is like fall
with method crisp and clear
lessons of bring colour
and a happy atmosphere.

Teacher you will do all these things
with a pleasant attitude
you're a teacher for all season
and you have my gratitude.

Tanvi Ghorpade
11th Commerce

Chhatrapati Shivaji Maharaj

In the land of the Marathas bold,
A hero was born, Whose story is told.
With a spirit that could never be tamed.
Chhatrapati Shivaji Maharaj was named..!
From the hills of the sahyadris high,
To the seas Where the wares crash by
His name rang out, strang and free
A true warrior, he was meant to be !
His valor and wisdom. a guiding light.
In the hearts of his people barning bright.
An inspiration of generation to come
Chhatrapati Shivaji Maharaj,
Forever a Hero to some!
Forever a Hero to some!
Chhatrapati Shivaji Maharaj ki... Jaii.

Sanskriti Annasaheb Adarkar
11th Science (A)

"YOU CAN "

If you think you're beaten. you are...
If you think you dare not, you don't...
If you like to win... but think you can't...
It's almost a cinch. You WON'T !!
If you think you'll lose you're lost...
For out in the world you'll Find...
Success begins with a fellow's will...
It's all in a state of mind.
If you think you're outclassed, you are...
You've got to think high to rise...
You've got to be sure of yourself before...
You can ever with the prize.
Life's battles don't always go...
To the stronger of faste man...
But sooner or later the one who wins...
IS THE ONE WHO THINKS HE CAN !!!

Anagha A. Kale
M.Sc. II (Organic Chem)

THINKING

If you think you are beaten, you are;
If you think you are dare not, you don't.
If you'd like to win, but you think you can't,
If is almost a cinch that you won't
If you think you'll lose, you're lost;
for you out of the world we find
Success begins with a fellow's will
It's all in th state of mind.
If you think your're outclassed, you are;
You've got to think high to rise.
You've got to be sure of yourself before
You can ever win the prize.
Life's battles don't always go
To the stronger or faster man;
But sooner or later the man who wins
Is the one who think he can!

Soudarya T. Kapase
11th (C)

We can never know ourselves!

We walk through life,
barefoot on shifting sand,
tracing footprints that vanish
before we can follow then.

We look in the mirror,
catching glimpses of faces
we've worn and discarded,
wondering which one was real-If any.

Our thoughts echo in empty rooms,
whispers of who we think we are,
only to fade
before we grasp their shape.

We unravel ourselves,
thread by thread,
only to find new knots forming
In the spaces we thought we had cleared.

Memories blur,
truth bends,
Intentions dissolve-
we hold the pieces
but they refuse to fit.

We search for meaning
in the cracks of our own minds,
but understanding slips
through the seams of knowing like smoke.

Perhaps we are not meant
to know ourselves fully.
Perhaps the mystery
is what keeps us breathing-
the quiet ache of never arriving.

And maybe that's enough.

Rutika Chougule
BBA-I

Life Gives What We Need

Life is not always what we want,
it gives us what we need.

We chase dreams with open hands,
but sometimes, they slip through our fingers
like sand in the wind.

We wish for sunshine,
but the rain teaches us to dance.

We crave comfort,
but struggle makes us strong.

A closed door feels like an ending,
but maybe it was never our door to open.

A lost path feels like failure,
but maybe it was never ours to walk.

Life whispers lessons in every heartbreak,
in every delay, in every goodbye.

It shapes us not with what we desire,
but with what we grow from.

So we learn to trust,
to embrace the unexpected,
to find meaning in what is given
not just in what is lost.

Rutika Chougule
BBA-I

Women Empowerment

She rises with the dawn, a fire in her eyes,
Breaking through the darkness, reaching for the skies.
With every step, she shatters the mold,
A story of strength, silently bold.

She knows no limits, no walls to confine,
A heart full of courage, a spirit divine.
Her voice is a thunder that shakes the ground,
In her silence, her power is profound.

She wears her scars like a crown of grace,
Each mark a reminder, each fall a trace,
Of battles fought, both seen and unseen,
A queen in her own right, where she's always been.

Through struggles and storms, she finds her way,
Turning the night into the brightest of day.
Her dreams are unbroken, her vision clear,
For she knows her worth, and she has no fear.

Empowered she stands, with a world to change,
In unity, with strength, no longer estranged.
For in every woman, there's a fire untold,
A force of nature, fierce and bold.

So lift her up, and hear her cry,
For the future she holds is limitless, high.
A woman empowered, her legacy bright,
Is the spark that will set the world alight.

Rakshita Chougule
BBA-I

Department of Library

The College Library has been playing a very significant role in the educational process and it is the heart of the institution. The library is the storehouse of knowledge that helps achieve the objectives of education, conservation of knowledge and ideas as well as teaching and research programmes. Our College Library performs a variety of functions by the way of collecting information, processing, retrieving the relevant information and providing it to the users. The library also helps the students and faculty with text books, reference books, magazines and journals and also e-resources with respect to all subject areas.

Total Holding on 31/03/2025

1. Total Books	-	82846
2. C.D.s	-	159
3. Journals & Magazine	-	47
4. News Papers (Marathi & English) -		08
5. e-Books	-	199500+
6. e-Journals	-	6000+

Collection Development during 2024-25 - Rs. 427746.00

Sr. No.	Section	Quantity	Total Amount
1	Junior	430	51896.00
2	Senior (Grant)	790	105324.00
3	Senior (Non Grant)	200	218963.00
Total		1420	376183.00
4	Journals and Magazines	47	32933.00
5	News Papers	08	18630.00
Total			427746.00

Timing

On Working Days	-
7:00 am to 6:00 pm	
Before & During Exam period	-
7:00 am to 12:00 pm	

Library Services and Facilities

Library has given following services and facilities during the academic year 2024-25

1. Borrowing Facility
2. Book Bank Facility
3. Periodicals
4. Open Access to all
5. Study Room Facility
6. Reprography Facility is given to all readers on demand.
7. Reference Service
8. Question Paper sets of University examination are made available to the readers in reading room.
9. User Orientation is carried for the fresh readers for effective use of library
10. Readers From Society
11. WebOPAC - The link of Web-OPAC is <http://103.173.137.50/w27>. The library has 8 terminals for daily routine work.
12. New Arrivals are displayed on Display Board for 7 days.
13. Library sent content of all Journals to the readers by mail regularly.
14. Book Exhibition- Online/offline Book Exhibitions on the various occasion were arranged during 2024-25

Activities Conducted

1. Organized **Library Induction Program** in the month of July 2024.
2. Organized **Book Exhibition** on the birth anniversary of Dr. S. R. Ranganathan 12th August 2024.
3. Conducted One day Workshop entitled **स्पर्धा परीक्षा आणि ग्रंथालय** on 8th October, 2024 under Lead College Scheme.
4. Organized **Meet the Author (लेखक तुमच्या भेटीला)** on the occasion of Vachan Prerana Din on 15th October, 2024.
5. Organized **Group Reading** of a Shivrajyabhishekh on 15th October, 2024.

6. Organized **Library Induction Program** for AICTE BBA and BCA students 21st October 2024.
7. Celebrated **Vachan Sankalp Maharashtra Program** during 1st January to 15th January by organizing various activities. In this fortnight Book Review Competition, Reading Skill Workshop, Group Reading, Kavya Vachan, Shero-shayari evam Gazal prastuti, book Exhibition. etc
8. Organized **Book Exhibition** on 1st February 2024.
9. Organized One Day **workshop on Abhivachan : Ek Kala** on 16th April 2025.

Prof. Sandeep R. Kurade
Librarian

राज्यशास्त्र विभाग अहवाल

राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ या शैक्षणिक वर्षामध्ये विविध उपक्रम राबवण्यात आले. ०३/०८/२०२४ रोजी **एक्टिव्ह लर्निंग** अंतर्गत गडहिंग्लज मधील **विधी न्यायालयाला** भेट देण्यात आली. यावेळी ऑडिशनल जिल्हा न्यायाधीश मा.डी.एम. पोवार आणि वकील.एम.एम.बिडे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले आणि मा.अमोल भिलारे यांनी संपूर्ण न्यायालयाची माहिती दिली. या उपक्रमात ३२ विद्यार्थी सहभागी होते. ७/०८/२०२४ रोजी निवडणूक कार्यालय गड. आणि राज्यशास्त्र विभाग यांच्या वतीने **नवीन मतदार नोंदणी मोहीम** राबवण्यात आली. यावेळी विद्यार्थ्यांना मतदार नोंदणीचे फॉर्म वाटप करण्यात आले. बुधवार दिनांक ०९/१०/२०२४ रोजी ग्रामपंचायत सदस्यांना 'गांधीजींच्या स्वप्नातील खेडे' हा विचार समजावा आणि त्याचा परिणाम म्हणून त्यांच्या कृतीत गांधी विचार रुजावा म्हणून राज्यशास्त्र विभाग आणि सरपंच संघटना गडहिंग्लज यांच्या संयुक्त विद्यमाने **गांधीजींच्या स्वप्नातील खेडे** या विषयावर एकदिवशीय कार्यशाळा आयोजित केली होती. या कार्यशाळेमध्ये डॉ. भालबा विभुते ज्येष्ठ गांधीवादी विचारवंत, कोल्हापूर आणि प्रा. किसनराव कुराडे यांचे मार्गदर्शन आयोजित केले होते. या कार्यशाळेच्या निमित्ताने गांधी विचाराच्या आधारावर विविध पुस्तकांचा स्टॉल लावण्यात आला होता. या कार्यशाळेमध्ये गडहिंग्लज, चंदगड, आजरा तालुक्यातील सरपंच उपसरपंच उपस्थित होते. ३१ ऑक्टोबर २०२४ रोजी भारताचे **लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल** जयंती निमित्त डॉ. अनिलराव कुराडे

यांच्या हस्ते लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल यांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले. २६ नोव्हेंबर २०२४ रोजी **भारतीय संविधान दिनानिमित्त उद्देश पत्रिकेचे सामुदायिक वाचन** करण्यात आले. यामध्ये बी.ए. बी.कॉम. बी.एस.सी. अकरावी, बारावी विद्यार्थ्यांकडून सामुदायिक उद्देशपत्रिकेचे वाचन करून भारतीय संविधानाविषयी जनजागृती करण्यात आली. तसेच भारतीय **संविधानाची ओळख करून देणाऱ्या भित्रीपत्रक प्रदर्शन** करण्यात आले होते. २५ जानेवारी २०२५ रोजी **राष्ट्रीय मतदार दिन** साजरा करण्यात आला. यावेळी गडहिंग्लजचे तहसीलदार ऋषिकेत शेळके, नायब तहसीलदार, निवडणूक कर्मचारी उपस्थित होते. यावेळी तहसीलदार ऋषिकेत शेळके यांच्याकडून नवीन मतदारांना ओळखपत्राचे वाटप करण्यात आले. तसेच नवीन नाव नोंदणीसाठी फॉर्म आणि ऑनलाईन नोंदणी कशा पद्धतीने केली पाहिजे. याविषयी मार्गदर्शन केले. यावेळी रांगोळी स्पर्धा आणि पोस्टर स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. त्यानंतर तहसीलदारांनी **मी निर्भयपणे मतदान करणारच** अशा आशयाची शपथ विद्यार्थी विद्यार्थ्यांना दिली. २१/०३/२०२५ रोजी शिवराज महाविद्यालय गड. राज्यशास्त्र विभाग आणि कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय राज्यशास्त्र विभाग यांच्या सामंजस्य करार अंतर्गत **भारतीय संविधानाला ७५ वर्षे पूर्ण होत आहेत** त्या निमित्ताने प्रा धर्मवीर क्षीरसागर यांचे **व्याख्यान** आयोजित करण्यात आले होते. कार्यक्रमाचे नियोजन डॉ. ए.जी. हरदारे राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख आणि डॉ. एस.बी. खोत यांनी केले होते.

मराठी विभाग अहवाल

- १) “अण्णा भाऊ साठे” यांच्या जयंतीनिमित्त दि. १-२-२०२४ रोजी डॉ. लोहिता माने यांचे “अण्णा भाऊ साठे यांचे साहित्य” या विषयावर व्याख्यान संपन्न.
- २) दि. १३-८-२०२४ रोजी भारतीय स्वातंत्र्यदिनाच्या ७७ व्या वर्धापनदिनानिमित्त “स्वातंत्र्याच्या ७७ व्या वर्षापर्यंत आपण काय कमावले आणि काय गमावले” या विषयावर वादविवाद स्पर्धेचे आयोजन.
- ३) “श्रावणधारा” या निसर्ग वर्णन करणाऱ्या भिक्तीपत्रकांचे प्राचार्य डॉ. एस. एम. कदम यांच्या हस्ते उद्घाटन संपन्न.
- ४) ज्येष्ठ साहित्यिक महादेव मोरे यांच्या साहित्याचा परिचय करून देणाऱ्या भिक्तीपत्रकांचे उद्घाटन दि. ४-९-२०२४ रोजी प्राचार्य डॉ. एस. एम. कदम यांच्या हस्ते संपन्न.
- ५) दि. ११ सप्टेंबर १८९३ रोजी स्वामी विवेकानंद यांनी शिकागो येथे सर्वधर्म परिषदेमध्ये “अमेरिकेतील माझ्या बंधू आणि भगिनींनो” अशा आशयाचे भाषण दिले होते. त्यानिमित्ताने “स्वामी विवेकानंद यांच्या भाषणाचे लेखन व वाचन” हा उपक्रम दि. ६-९-२०२४ रोजी

- आयोजित करण्यात आला होता. या उपक्रमामध्ये सोनाली गवळी, तनुजा डोंगरे, वैष्णवी पाटील, संजीवनी कांबळे, स्नेहल कोल्हापुरे, शर्वरी रोटे, दीक्षा देसाई, करुणा यादव सलोनी किल्लेदार, साक्षी कापसे, तृप्ती कुंभार, प्रबुध्द कांबळे या विद्यार्थी विद्यार्थिनींनी सहभाग घेतला.
- ६) शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर आणि शिवराज कॉलेज गडहिंग्लज यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. ३१-१-२०२५ रोजी “वि. स. खांडेकर यांचे जीवन व साहित्य” या विषयावर डॉ. सुनिलकुमार लवटे यांचे व्याख्यान संपन्न. संस्थेचे अध्यक्ष प्रा. किसनराव कुराडे अध्यक्षस्थानी उपस्थित होते.
 - ७) “कुसुमाग्रज जयंती व मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त” दि. २७-२-२०२५ रोजी डॉ. अशोक मोरमारे यांचे “कुसुमाग्रज यांचे वाङ्मय” या विषयावर व्याख्यान संपन्न. या प्रसंगी प्रा. बीनादेवी कुराडे यांच्या हस्ते भिक्तीपत्रकाचे उद्घाटन करण्यात आले. प्राचार्य डॉ. एस. एम. कदम कार्यक्रमास उपस्थित होते.

डॉ. मनमोहन राजे
मराठी विभाग प्रमुख

समाजशास्त्र विभाग अहवाल

- १) दि. २३-०३-२०२४ रोजी समाजशास्त्र विभाग आणि सामाजिकशास्त्र मंडळ विभागाच्या वतीने “सामाजिक शास्त्रातील रोजगाराच्या संधी” या विषयावर डॉ. व्ही. के. दळवी यांचे व्याख्यान संपन्न झाले.
- २) दि. २५-०९-२०२४ रोजी समाजशास्त्र विभाग आणि

- MOU अंतर्गत 'Field work/ Research project' या विषयावर डॉ. विजय मुसाई, भाई तुकाराम कोलेकर महाविद्यालय, नेसरी यांचे व्याख्यान संपन्न झाले.
- ३) दि. १४-१०-२०२४ रोजी समाजशास्त्र विभाग आणि चरण अंतर्गत “महिलांवर होणारे अत्याचार” या

विषयावर भितीपत्रकाचे प्रकाशन क. वि. रा. शिंदे शिक्षण संस्थांचे सचिव डॉ. अनिलराव कुराडे यांच्या हस्ते संपन्न झाले.

- ४) दि. १९-०२-२०२५ रोजी "छत्रपती शिवाजी महाराज" यांच्या जयंतीनिमित्त प्रतिमा पूजन आणि व्याख्यान संस्थेचे अध्यक्ष प्रा. किसनराव कुराडे यांच्या उपस्थितीत संपन्न झाले.
- ५) दि. २३-०२-२०२५ रोजी गाडगेबाबा जयंती निमित्त

डॉ. अशोक मोरमारे मराठी विभाग, शिवराज महा., गड यांचे व्याख्यान संपन्न झाले.

प्रा. डॉ. एम. डी. सांवत
विभागप्रमुख
समाजशास्त्र विभाग

Department Of Zoology

1. Served as Coordinator, IQAC.
2. Worked as In-Charge Head, Department of Food Science and Microbiology.
3. Invited as a Resource Person for the B.Sc. I New Syllabus Workshop (NEP 2.0) at New College, Kolhapur.
4. Successfully completed the MSFDA workshop at Shivaji University, Kolhapur.
5. Appointed as Coordinator for Paris Sparsh Yojana.
6. Served as Convener for Paris Sparsh Yojana, one day workshop organized on 21st February 2025 at Shivraj College, Gadhinglaj.
7. Attended and presented a research article at the International Conference held on 8th and 9th January 2025 at Dahiwadi College, Dahiwadi.
8. Delivered a lecture as a Resource Person at Karmveer Hire College, Gargoti.
9. Authored and published a book on "Genetics" for B.Sc. I Zoology (Shivaji University, Kolhapur).
10. Published two B.Sc. I Zoology Practical Books for Semester I and II.
11. Served as Coordinator for the Academic and Administrative Audit (AAA) of Shivaji University at the college level.
12. Participated in the Central Assessment Program (CAP) for B.Sc. II at ASC Ichalkaranji.
13. Worked as CAP Director for First-Year Theory Examination.
14. Appointed as Chairman for Paper Setting of B.Sc. I Zoology (Semester I & II), Shivaji University, Kolhapur.
15. Actively participated in the Green College, Clean College Initiative.
16. Engaged in Avishkar Competition Activities at the college level.
17. Attended the Agrani College Workshop at Ghali College, Gadhinglaj.

Kishor J. Adate
Head,

एन.सी.सी विभाग वार्षिक अहवाल

राष्ट्रीय छात्रसेनेमधून छात्रामध्ये नेतृत्व गुणसंपन्न व्हावेत व देशासाठी चांगले नागरिक घडावेत या उद्देशाने सन २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षासाठी एकूण ५२ छात्रांना राष्ट्रीय छात्रसेनेमध्ये प्रवेश देण्यात आले. त्याचबरोबर एन.सी. सी. परीक्षेमध्ये यशस्वी होण्यासाठी कवायत, शस्त्रज्ञान, नकाशावाचन, नागरिक सुरक्षा व आत्मरक्षा अशा विविध प्रकारचे प्रशिक्षण देण्यात आले.

दर सालाप्रमाणे या वर्षीसुद्धा एन. सी. सी. विभागामार्फत अनेक उपक्रम राबवले यामध्ये योग दिन, वृक्षारोपण, शहीद दिन, वृक्षारोपण वडरगे, क्रांती दिन, राष्ट्रीय क्रीडा दिन, स्वच्छता अभियान, महिला सबलीकरण, स्लो सायकलिंग, योगाथोन फॉर यंगस्टर, क्लायमेट स्वातंत्र्य लढ्यातील क्रांतिकारकांचे योगदान, तिरंगा रॅली, सत्कार समारंभ, योग शिबीर, रक्तदान शिबीर, शारीरिक तंदुरुस्ती शिबीर, इत्यादी कार्यक्रम घेण्यात आले.

दिल्ली येथे राजपथवर अखिल भारतीय थल सैनिक कॅम्प या कॅम्पमध्ये महाविद्यालयाची कॅडेट वैष्णवी विजय भोईटे हिने महाराष्ट्र डायरेक्टरची नेतृत्व करत संपूर्ण भारतात महाराष्ट्र डायरेक्टरला टेन्ट पिचिंग या प्रकारात सुवर्ण पदक मिळून देण्यात सिंहाचा वाटा उचलला या कामगिरीबद्दल तिला दिल्ली येथे सन्मानित करण्यात आले. या स्पर्धेसाठी संपूर्ण भारतातील प्रत्येक राज्याचा सहभाग होता. दिल्ली येथे जाण्यासाठी ७ कॅम्प मधून निवड करण्यात आली. तसेच महाराष्ट्र मध्ये झालेल्या इंटर ग्रुप कॉम्पिटेशन मध्ये ऑबस्टॅकल ट्रेनिंग या प्रकारात वैयक्तिक सुवर्ण पदक मिळून कोल्हापुर ग्रुपला सुवर्ण पदक मिळून दिले. या स्पर्धेत संपूर्ण महाराष्ट्रातून ३५ कॅडेट यांनी सहभाग घेतला होता

राष्ट्रीय व राज्यस्तरीय कॅम्पमध्ये विशेष कामगिरी करणारे कॅडेट

१. कॅडेट-वैष्णवी विजय भोईटे, दिल्ली येथे झालेल्या अखिल भारतीय स्थल सैनिक कॅम्प (TSC) मध्ये महाराष्ट्र डायरेक्टरचे नेतृत्व करत संपूर्ण भारतात महाराष्ट्र डायरेक्टरला टेन्ट पिचिंग या प्रकारात सुवर्ण पदक मिळवून दिले
२. SUO-रिद्धी प्रसाद डवरी, कामटी येथे झालेल्या एक भारत श्रेष्ठ भारत (EBSB) कॅम्प साठी निवड.
३. गणज-विशाल भिमराव राऊत, काकिनाड येथे झालेल्या स्पेशल इंटिग्रेशन कॅम्प (SPC) साठी निवड.
४. कॅडेट-सम्राट जयवंत देसाई, पुणे येथे झालेल्या आर्मी अटॅचमेंट कॅम्प साठी निवड.
५. कॅडेट-कॅडेट शुभम संजय धनवडे, अहमदनगर येथे झालेल्या आर्मी अटॅचमेंट कॅम्प साठी निवड.
६. कॅडेट- संकेत सुरेश हिडोळे, सिंधुदुर्ग येथे झालेल्या प्रि-टीएसी कॅम्प मध्ये निवड.

योगादिन

दिनांक २१ जून २०२४ शिवराज महाविद्यालयांमध्ये योगा मार्गदर्शन देण्यात आले. हा कार्यक्रम एन.सी.सी विभागामार्फत आयोजित करण्यात आला. यामध्ये एन.सी. सी विभाग व स्पोर्ट्स विभाग, शिक्षक वर्ग व विद्यार्थी यांची उपस्थिती होती.

वृक्षारोपण

दिनांक २२ जून २०२४ राष्ट्रीय छात्रसेनामध्ये भरती झालेले द्वितीय व तृतीय वर्षातील सर्व छात्रांनी वडरगे व मेंडुले वसाहत येथे १५० झाडांचे रोपण केले.

शहीद दिन

शिवराज महाविद्यालयाचा एनसीसी विभागात वतीने

आयोजित शहीद जवान अशोक बिरांजे यांचे रॅली महोत्सव स्मृतिदिनानिमित्त कार्यक्रमाची महाविद्यालय अशोक बाबुराव बिरांजे यांच्या प्रतिमेचे पूजन प्राचार्य डॉ.एस.एम. कदम यांच्या हस्ते करण्यात आले शिवराज विद्या संकुलाचे उपाध्यक्ष अॅड. दिग्विजय कुराडे या कार्यक्रमांमध्ये वेळ रागवाडी गावाचे ग्रामस्थ आजी-माजी सैनिक संघटनेचे पदाधिकारी सैनिक बांधव बिरांजे कुटुंब व ग्रामस्थ व विद्यामंदिर शाळेचे शिक्षक विद्यार्थी उपस्थित होते.

क्रांतीदिन

शिवराज महाविद्यालयाच्या एन. सी. सी विभाग त्याचबरोबर क्रीडा विभाग मार्फत दिनांक ०९/ ०८ /२०२४ रोजी 'आजादी का अमृत महोत्सव' अंतर्गत क्रांती दिनानिमित्त 'हर घर तिरंगा' प्रबोधनासाठी मुतनाळे येथून शिवराज महाविद्यालयामध्ये क्रांतीज्योत आणण्यात आली. दिनांक १०/०८/२०२४ रोजी 'स्वातंत्र्य लढ्यातील क्रांतीकारकांचे योगदान' या विषयावर बाबा नदाफ यांचे व्याख्यान संपन्न झाले.

राष्ट्रीय क्रीडादिन

२९ ऑगस्ट २०२४ रोजी महाविद्यालयातील क्रीडा व यांच्याशी विभागामार्फत राष्ट्रीय क्रीडा दिन यशस्वीरित्या पार पाडण्यात आला या कार्यक्रमाची सुरुवात हॉकीचे जादूगार मेजर ध्यानचंद यांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले यावेळी खो-खो कबड्डी हॉलीबॉल या स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. त्याच बरोबर स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले.

महिला सबलीकरण

दिनांक ४ सप्टेंबर २०२४ रोजी शिवराज महाविद्यालय मध्ये महिला सबलीकरण या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये महिलांनी आपले आत्मरक्षण कसे करावे या विषयावर एक दिवसीय विशेष मार्गदर्शन केले. दिनांक २५ सप्टेंबर २०२४ रोजी स्लो सायकलिंग

स्पर्धेचे आयोजन केले.

योगाथोन फॉर यंगस्टर्स

दिनांक १७ ते २३ सप्टेंबर २०२४ महाविद्यालयातील विद्यार्थी व विद्यार्थिनी कु.अक्षता भुईंगडे (राष्ट्रीय योगा खेळाडू योगा शिक्षक पदवी प्राप्त) कु. वैष्णवी (राष्ट्रीय योगा खेळाडू) यांच्यामार्फत योगाचे विशेष आसने शिकवण्यात आली. दिनांक १८ सप्टेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयांमध्ये एन. सी. सी विभागामार्फत क्लायमेट चेंज या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

तिरंगा रॅली

७७ व्या स्वातंत्र्य दिनानिमित्त ५६ महाराष्ट्र बटालियन एन. सी. सी. विभागामार्फत शिवराज कॉलेज, साधना हायस्कूल, गडहिंग्लज यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'हर घर तिरंगा' रॅलीचे आयोजन केले.

योगा शिबीर

दिनांक १७ सप्टेंबर ते २३ सप्टेंबर २०२४ या कालावधीमध्ये महाविद्यालयातील विद्यार्थी व विद्यार्थिनींना कु.अक्षता भाईंगडे राष्ट्रीय योगा खेळाडू योगा शिक्षक पदवी प्राप्त कु. वैष्णवी राष्ट्रीय योगा खेळाडू यांच्यामार्फत योगाचे विशेष आसने शिकवण्यात आली.

रक्तदान शिबीर

दिनांक १९ ऑगस्ट २०२४ रोजी सकाळी ८:०० वाजता महाविद्यालयामध्ये आमच्या संस्थेचे अध्यक्ष श्री किसनराव कुराडे सर यांच्या वाढदिवसानिमित्त रक्तदान शिबिराचे आयोजन केले गेले होते या शिबिरासाठी प्रमुख उपस्थिती संस्थेचे अध्यक्ष श्री किसनराव कुन्हाडे सर लाभले.

शारीरिक तंदुरुस्ती शिबीर

दिनांक ७ ऑगस्ट २०२४ ते २२ ऑगस्ट २०२४ पर्यंत आमच्या शिवराज महाविद्यालयाचे एन. सी. सी व क्रीडा विभागामार्फत सकाळी ७:३० ते ९:३० पर्यंत क्रीडांगणावर शारीरिक तंदुरुस्ती शिबिर आयोजित करण्यात आले.

– मेजर कॅप्टन, डॉ. राहूल मगदूम

राष्ट्रीय सेवा योजना अहवाल

अ.कं.	कार्यक्रमाचे नाव	दिनांक
१	सन २०२२-२३ उत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार व उत्कृष्ट कार्यक्रमाधिकारी म्हणून डॉ.जी.जी. गायकवाड (उत्तेजनार्थ पुरस्कार)	
२	भित्तीपत्रक पर्यावरण दिवसानिमित्त	०५/०६/२०२४
३	वृक्षारोपण - महाविद्यालय परिसर	०५/०६/२०२४
४	जागतिक योग दिवस	२१/०६/२०२४
५	वृक्षारोपण कार्यक्रम	२२/०६/२०२४
६	महाविद्यालय परिसर स्वच्छता	०७/०८/२०२४
७	कांतीज्योत आयोजन मुत्नाळ	०९/०८/२०२४
८	तिरंगा रॅली	१५/०८/२०२४
९	बस स्थानक परिसर स्वच्छता	०१/१०/२०२४
१०	गांधी जयंती निमित्त स्वच्छता	०२/१०/२०२४
११	रक्तदान शिबिराचे आयोजन	०९/०८/२०२४
१२	स्वच्छता अभियान - १ महिना	संपूर्ण ऑक्टोबर महिना
१३	वृक्षारोपण - प्रा. किसनराव कुराडे सर वाढदिवसानिमित्त	०९/०८/२०२४
१४	राष्ट्रीय सेवा योजना स्थापना दिवस साजरा	२४/०९/२०२४
१५	एड्स जनजागृती व्याख्यान उपजिल्हा रुग्णालय, गडहिंग्लज,	२४/१०/२०२४
१६)	राष्ट्रीय मतदार दिनानिमित्त मार्गदर्शन	२३/०१/२०२५
१७)	कर्करोग प्रतिबंध लसीकरण व्याख्यान	२७/०३/२०२५
१८)	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती निमित्त 'जयभीम पदयात्रा' आयोजन.	१२/०४/२०२५
१९)	मतदार जनजागृती रॅली	
२०)	विशेष रामसंस्कार शिबीर मौजे इंचनाळ	कालावधी २४/२/२०२५१७०२/३/२०२५.

कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

Department of Physics

Sr. No.	Program Name	Speaker	Date
1	Babpuji Salunkhe Punya Tithi	Mr. G. S. Patil	8th Aug. 2024
2	Quiz Competition On Occasion Of Independence Day	-	15th Aug. 2024
3	Poster Presentation On Occasion Of National Space Day	Dr. B. M. Kulkarni	23rd Aug. 2024
4	College Level Avishkar Competition	Dr. A. V. Kurade & Dr. S.M. Kadam	18th Nov.2024
5	District Level Avishkar Competition	-	11th Dec. 2024
6	Balasaheb Thakre Jaaynti	Mr. G. S. Patil	23rd Jan 2025
7	Model Presentation On The Occasion Of National Science Day	Dr. M. P. Patil	28th Feb. 2025
8	Poster Presentation On The Occasion Of National Science Day	Dr. M. P. Patil	28th Feb. 2025
9	Guest Lecture On Communication	Mr. Arbhole	11th Mar. 2025
10	Field Visit at MSEB, Gadhinglaj	MSEB Maintenance Staff	18th Mar. 2025
11	Guest Lecture On Carrer Opportunity Under MOU	Dr. R. A. Ghorpade Dr. S. D. Patil	23rd Mar. 2025
12	Quiz Competition On World Quantum Day	-	15th April 2025

Additional Highlighted Achievements of the Department:

1. Dr. Rakesh Shedam has published two research papers in an international journal.
2. Mr. S. S. Pangam was selected as the coordinator of the university students for International Anveshan 2025.
3. Mr. G. S. Patil has attended a workshop at New College.
4. Mr. P.A. Sarnobat Qualified GATE Exam.
5. B.Sc. III Students stood 2nd and 3rd in the University M.Sc. Entrance Exam 2025.

Prof. (Dr.) S. M. Kadam

Department Of B.Sc Computer Science Entire (BCS)

Report Of Events/programs organized during the academic year 204-25

Sr. No.	Program Name	Speaker	Date
01	Pandip Din Dayal Upadhyay Jayanti	Mr. R. S. Hendage	25/09/2025
02	Poster Presentation Competition	Mr. K. S. Desai	10/11/2024
03	Guest Lecture On Electronics – Communication Techniques	Mr. G. A. Nerle	11/12/2024
04	6 Days Workshop On Soft Skill Development And Corporate Industry Ethics	Mr. Hakim Lakadawala Mr. Rajat Warade	18/12/2024 To 24/12/2024
05	Work Shop On Data Science	Mr. Piyush Pundpal	23/12/2024
06	Guest Lecture On Advance Java Programming	Dr. D. B. Desai	26/12/2024
07	Balasaheb Thakare Jayanti	Mr. G. S. Patil	23/01/2025
08	Guest Lecture On Visual Programming	Mr. S. S. Patil	11/02/2025
09	Work Shop Organized On Python Programming	Mr. Rohit Pote	13/02/2025
10	Guest Lecture On New Trends In IT Industry	Mr. S. G. Teli	17/02/2025

Department of English

1. Organized a Welcome Function for the B.A.I year students.
2. Organized 'A Debate Competition' on the occasion of 77th Independence Day on 13/08/2024.
3. Organized a guest lecture on 'English Speaking' by Prof. I. N. Chopdar on 19/09/2024.
4. Inaugurated 'A Wallpaper Presentation on Various British Authors' by the auspicious hands of Sahitya Academy Award Winning writer Shri. Krushnat Khot in the presence of Prof. Kisanrao Kurade (President, KVRSSS, Gad) and Principal Dr. S. M. Kadam on 15/10/2024.
5. Attended a lecture 'Speech on Communicative English' by Prof. B.G. Patil under MoU on 07/02/2025.
6. Conducted a special lecture on 'Preparation of SET/NET Examination' by Prof. R.V. Gadekar on 21/02/2025.
7. Participated in 'Spell Check and Story Telling Competition' organized by Devchand College, Arjunnagar on 07/03/2025 under the MoU activity and won the second and third prize in Spell Check and Story Telling Competition respectively.
8. Organized movie screening of 'A Horse and Two Goats' by R. K. Narayan for B.A.I students.
9. Successfully conducted 'A Value Added Course in Communicative English'.
10. Organized a Farewell Function for B.A.III students in the auspicious presence of Dr.Anilrao Kurade (Secretary, KVRSSS, Gad), Adv. Digvijay Kurade (Vice- President, KVRSSS, Gad) and Principal Dr. S. M. Kadam on 02/04/2025.

क्रीडा अहवाल

शैक्षणिक वर्षात आमच्या क्रीडा विभागाने उत्तुंग अशी भरारी घेतली आहे या वर्षातील प्रमुख भरारी म्हणजे आमचा तलवारबाजीतील खेळाडू श्री धनंजय राजाराम जाधव याला या वर्षातील महाराष्ट्र शासनाचा क्रीडा क्षेत्रातील सर्वोच्च पुरस्कार शिवछत्रपती क्रीडा पुरस्कार मिळाला. तसेच यावर्षी मॉस्को रशिया येथे झालेल्या गुडविल कप क्यारकिंग स्पर्धेत श्रुती तानाजी चौगुले BA II या खेळाडूची भारतीय संघातून निवड झाली याच बरोबरच शिवाजी विद्यापीठ इंटरझोनल फेन्सींग (तलवारबाजी) स्पर्धा व झोनल नेटबॉल स्पर्धेचे उत्कृष्ट आयोजन आम्ही केले तसेच या वर्षातील राष्ट्रीय व राज्यस्तरीय खेळाडू पुढील प्रमाणे

१) श्रुती तानाजी चौगुले (BA II)

- दि. १४ ते १८ ऑगस्ट २०२४ रोजी मॉस्को रशिया येथे झालेल्या गुडविल कप क्यारकिंग स्पर्धेत भारतीय संघातून निवड
- दिनांक ११ ते १३ फेब्रुवारी २०२५ रोजी उत्तराखंड थेंअरीदान लेख घरवाला येथे झालेल्या ३८व्या नॅशनल गेम मध्ये क्यारकिंग K४-५०० मीटर सुवर्णपदक पटकावल्याबद्दल रक्कम सहा लाख आणि मेडल देऊन गौरवण्यात आले
- दिनांक दहा ते १३ डिसेंबर २०२४ रोजी उत्तराखंड येथे झालेल्या ३५ व्या नॅशनल कॅनोयस्प्रिंट सीनियर चॅम्पियनशिप स्पर्धेत घ४-१००० मीटर मध्ये सुवर्णपदक व घ४-५०० मीटरमध्ये सुद्धा सुवर्णपदक असे दोन सुवर्णपदके पटकावली. दिनांक ११ ते १७ मार्च २०२५ रोजी चंदिगड युनिव्हर्सिटी मोहाली पंजाब येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ क्यारकिंग स्पर्धेत

साठी शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड

२) कुमार आरती प्रवीण जाधव (BA II)

- दिनांक ११ ते १७ मार्च २०२५ रोजी चंदिगड युनिव्हर्सिटी मोहाली पंजाब येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ क्यारकिंग स्पर्धेत K4-200 मीटर मध्ये कांस्यपदक पटकावले.
- दिनांक २३ ते २४ जानेवारी २०२५ रोजी मधुबाई गरवारे महाविद्यालय सांगली येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ इंटरझोनल क्यारकिंग स्पर्धेत K1-500 मीटर मध्ये सुवर्णपदक, K4-1000 मीटर मध्ये सुवर्णपदक, K4-2000 मीटर मध्ये सुवर्णपदक, K4-500 मीटर मध्ये सुवर्णपदक अशी चार सुवर्णपदक पटकावली या क्यारकिंग इव्हेंटची जनरल चॅम्पियनशीप महाविद्यालयाला मिळवून दिली

३) सुहाना शमुद्दीन जमादार (BA I)

- दिनांक ११ ते १७ मार्च २०२५ रोजी चंदिगड युनिव्हर्सिटी मोहाली पंजाब येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ क्यारकिंग स्पर्धेत K4-2000 मीटर मध्ये कांस्यपदक पटकावले
- दिनांक २३ व २४ जानेवारी २०२५ रोजी मधुबाई गरवारे महाविद्यालय सांगली येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय क्यारकिंग स्पर्धेत K4-1000 मीटर मध्ये सुवर्णपदक K4-2000 मीटर मध्ये सुवर्णपदक K4-500 मीटर मध्ये सुवर्णपदक पटकावले

४) कु ऋतुजा हेमंतराव पाटील

- दिनांक ११ ते १७ मार्च २०२५ रोजी चंदिगड युनिव्हर्सिटी मोहाली पंजाब येथे झालेल्या

- अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ कयाकिंग स्पर्धेत K4-200 मीटर मध्ये कांस्यपदक पटकावले
- B. दिनांक २३ ते २४ जानेवारी २०२५ रोजी मधुभाई गरवारे महाविद्यालयात सांगली येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय कयाकिंग स्पर्धेत K4-1000 मीटर मध्ये सुवर्णपदक K4-2000 मीटर मध्ये सुवर्णपदक K4-500 मीटर मध्ये सुवर्णपदक पटकावले
- ५) **सृष्टी श्रीधर रेडेकर (BSC III)**
- A. दिनांक १८ ते २० नंबर २०२४ रोजी मॅंगलोर युनिव्हर्सिटी मंगलमगोत्री कर्नाटक येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ क्रॉसकंट्री स्पर्धेत सांगेन प्रकारात कांस्यपदक पटकावले
- B. दिनांक २६ ते ३० डिसेंबर २०२४ रोजी के आय एस विद्यापीठ भुवनेश्वर ओरिसा येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ अॅथलेटिक स्पर्धेत सहभाग.
- C. दिनांक २४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे न्यू कॉलेज कोल्हापूर यांच्यामार्फत घेण्यात आलेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय क्रॉसकंट्री स्पर्धेत वैयक्तिक सुवर्णपदक पटकावले व सांघिक राज्य पदक पटकावले.
- ६) **वैष्णवी राजेंद्र रावळ (BSC I)**
- A. भुवनेश्वर ओडिसा येथे झालेल्या ३९ व्या राष्ट्रीय ज्युनियर अटलांटिक स्पर्धेत ८०० मीटर धावणे क्रीडा प्रकारात रोप्य पदक पटकावले.
- B. दिनांक १८ ते २१ नोव्हेंबर २०२४ रोजी मॅंगलोर युनिव्हर्सिटी मंगलगगोत्री कर्नाटक येथे झालेल्या अखिल भारतीय अंतर्गत विद्यापीठ क्रॉसकंट्री स्पर्धेत शिवाजी विद्यापीठाला सांघिक प्रकारातच कांस्यपदक पटकावले.
- C. दिनांक १४ ते १७ सप्टेंबर २०२४ रोजी चमुंडी

- विहार स्टेडियम मैसूर येथे झालेल्या ज्युनियर राज्य अथलेटिक स्पर्धेत ८०० मीटर धावणे सुवर्णपदक व १५०० मीटर धावणे क्रीडाप्रकारात सुवर्णपदक पटकावले.
- D. दिनांक २४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे न्यू कॉलेज कोल्हापूर यांच्या मार्फत घेण्यात शिवाजी विद्यापीठ आंतरविभागीय क्रॉस कंट्री स्पर्धेत वैयक्तिक द्वितीय क्रमांक पटकावला तर सांघिक रोप्य पदक पटकावले.
- ७) **धैर्यशील धनाजी गायकवाड (BA II)**
- A. दिनांक २६ ते ३० डिसेंबर २०२४ रोजी के आय एस विद्यापीठ भुवनेश्वर ओडीसा येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ अटलांटिक स्पर्धेत उंचउडी या क्रीडा प्रकारातून सहभाग
- B. दिनांक १८ ते २२ फेब्रुवारी २०२५ रोजी गोंडवाना विद्यापीठ गडचिरोली येथे झालेल्या महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ स्पर्धेत उंचवडी या क्रीडा प्रकारात सुवर्णपदक पटकावले.
- ८) **मीनल नसरुल्ला मकानदार (BSC II)**
- A. दिनांक ७ ते ९ जानेवारी २०२५ रोजी सुरेश ज्ञान विहार विद्यापीठ जयपूर राजस्थान येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ नेटबॉल स्पर्धेत शिवाजी विद्यापीठ संघातून सहभाग.
- ९) **शिवतेज अनिल पाटील (BSC I)**
- A. दिनांक १३ व १४ जुलै २०२४ रोजी सातारा येथे झालेल्या राज्यस्तरीय गतका स्पर्धेत कांस्यपदक पटकावले.
- B. दिनांक २४ ते २६ ऑगस्ट २०२४ रोजी संघरूर, पंजाब येथे झालेल्या ३८ व्या नॅशनल गेम २०२४ ऑफ गतका या स्पर्धेत पाचवा क्रमांक पटकावला.
- C. दिनांक १४ ते १८ ऑगस्ट २०२४ रोजी काशीपूर उत्तराखंड येथे झालेल्या तेराव्या मॉडर्न नॅशनल

पेटायलॉन चॅम्पियनशिप २०२४ स्पर्धेत पाचवा क्रमांक पटकावला

१०) प्रफुल जालिंदर थोरात(BA III)

A. दिनांक १८ ते २२ फेब्रुवारी २०२५ रोजी गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली येथे झालेल्या महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ क्रीडा महोत्सव २०२४ ऍथलेटिक्स स्पर्धेत गोळा फेक मध्ये कास्यपदक व थाळीफेक मध्ये कास्यपदक पटकावले

११) अथर्व शितल कर्नाळे (BA II)

A. दिनांक सहा ते १० नोव्हेंबर २०२४ रोजी जम्मू विद्यापीठ, जम्मू येथे झालेल्या अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ फॅन्सिंग स्पर्धेत शिवाजी विद्यापीठ संघातून सहभाग

B. दिनांक १० ते ११ ऑक्टोबर २०२४ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे शिवराज महाविद्यालय यांच्यामार्फत झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतरविभागीय फॅन्सिंग स्पर्धेत इप्पी क्रीडा प्रकारातून कास्यपदक पटकावले.

१२) कुर्पींदर बाबू पवार (MA I)

A. दिनांक १६ ते २२ डिसेंबर २०२४ रोजी पारुल विद्यापीठ वडोदरा गुजरात येथे झालेल्या वेस्टझोन आंतरविद्यापीठ फुटबॉल स्पर्धेत शिवाजी विद्यापीठ संघातून निवड.

१३) श्रष्टी गणपां हुलसार (BA II)

A. दिनांक सात ते ११ डिसेंबर २०२४ रोजी विद्यमान महावीर ओपन विद्यापीठ, कोठा येथे झालेल्या वेस्टझोन आंतरविद्यापीठ स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ सराव शिबिरात निवड.

B. दिनांक २३ ते २४ जानेवारी २०२५ रोजी श्रीमती मधुबई गरवारे महाविद्यालय, सांगली येथे झालेल्या कयाकिंग स्पर्धेत मुर्लीच्या संघाने प्रथम क्रमांक पटकावत विद्यापीठाचे सर्वसाधारण

विजेतेपद पटकावले या संघामध्ये

१) आरती प्रवीण जाधव BA II

२) सुहाना समुद्दीन जमादार BA I

३) ऋतुजा हिम्मतराव पाटील M com II

४) स्नेहल सर्जेराव पाटील M com II

५) श्रुती तानाजी चौगुले BA II

C. दिनांक ०३ ते ०५ डिसेंबर २०२४ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे झालेल्या आंतरविभागीय थलेटिक्स स्पर्धेतील यशस्वी खेळाडू

१) प्रभंजन प्रकाश खेडेकर B com III

थाळीफेक- प्रथम

२) धैर्यशील धनाजी गायकवाड B- II

उंच उडी-प्रथम

३) सृष्टी श्रीधर रेडेकर BSC III-

५००० मीटर धावणे-प्रथम

४) वैष्णवी राजेंद्र रावळ BSC I-

८०० मीटर धावणे -प्रथम

५) महादेव शिवाजी चौगुले Msc I-

बांबू उडी- द्वितीय

६) वैष्णवी विजय भोईटे Bsc I-

हेपेटथलोन- द्वितीय

७) प्रफुल्ल जालिंदर थोरात B- III

गोळा फेक -द्वितीय, थाळीफेक -तृतीय

८) विशाल भीमराव राऊत -B- III

४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय

९) रोहन रवींद्र केसरकर -M- I.

४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय

१०) धनाजी रामू गुरखे- B- I.

४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय

११) साहिल रुद्रापपा पाटील- BSC I.

४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय

१२) सीमा दत्तात्रय नांदूरकर BSC II

- ४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय
- १३) अस्मिता लक्ष्मण पाटील B- II
४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय
- १४) सानिका उत्तम गुंजकर B- II.
४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय
- १५) देवयानी शिवानंद चौगुले B- II
४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय
- १६) आरती इराप्पा पोवार B- III
४ x ४०० मीटर रिले- तृतीय क्रमांक
- D. २४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे झालेल्या आंतरविभागीय क्रॉसकंट्री स्पर्धेत मुलींच्या संघाने द्वितीय क्रमांक पटकावला उपविजेतेपद मिळवले विजयी संघ असा
- १) सृष्टी श्रीधर रेडेकर BSC III
 - २) वैष्णवी राजेंद्र रावळ BSC I
 - ३) आरती इराप्पा पोवार BA III
 - ४) संपदा बाबासाहेब पाटील B. COM II
 - ५) सीमा दत्तात्रय नांदूरकर BSC III
 - ६) मयुरी शामराव आरडे MA I
- E. ८ नोव्हेंबर २०२४ रोजी वाय सी कॉलेज वारणानगर येथे झालेल्या आंतरविभागीय मल्लखांब स्पर्धेत मुलांच्या संघाने तृतीय क्रमांक पटकावला
- १) शुभम सुरेश पुजारी BSC I
 - २) पार्थ अशोक नांगरे BSC I
 - ३) केतन भिमगोंडा चिचणे MA I
 - ४) विशाल भीमराव राऊत BA III
 - ५) यश मधुकर हेबाळकर BSC I
 - ६) शुभम भास्कर कांबळे BSC I
- F. दिनांक २८ ते २९ सप्टेंबर २०२४ रोजी घड-कोल्हापूर येथे झालेल्या आंतरविभागीय जिमनॉस्टिक स्पर्धेत प्रथमेश शिवाजी जाधव BA III याने प्रथम क्रमांक पटकावला.

- G. शिवाजी विद्यापीठ येथे शहाजी कॉलेजच्या वतीने घेण्यात आलेल्या आंतरविभागीय बॉक्सिंग स्पर्धेत पहिला गटात श्रुतिका रामलिंग शहापूरकर B. Com. III हिने तृतीय क्रमांक पटकावला.

शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर विभागीय स्पर्धेत यशस्वी झालेले खेळाडू

दिनांक २७ ते २८ नोव्हेंबर २०२४ रोजी डी आर के कॉलेज यांच्या वतीने घेण्यात आलेल्या शिवाजी विद्यापीठ विभागीय अॅथलेटिक्स स्पर्धेत यशस्वी झालेले खेळाडू खालील प्रमाणे

- १) धैर्यशील धनाजी गायकवाड BA II
उंचउडी - प्रथम, तिहेरी उडी-द्वितीय
- २) प्रफुल्ल जालंधर थोरात B- III
गोळाफेक - प्रथम, थाळीफेक -प्रथम
- ३) सृष्टी श्रीधर रेडेकर BSC III
५००० मीटर धावणे -प्रथम, १००००-मीटर धावणे -प्रथम
- ४) वैष्णवी राजेंद्र रावळ BSC I-
८०० मीटर धावणे -प्रथम, १५०० मीटर धावणे -प्रथम
- ५) रोहन रवींद्र केसरकर MA I
४ x ४०० मिक्स रिले - प्रथम
- ६) साहिल रुद्राप्पा पाटील BSC I
४ x ४०० मिक्स रिले - प्रथम
- ७) धवल पाटणकर MA I.
४ x ४०० मिक्स रिले - प्रथम
- ८) श्रुती श्रीधर रेडेकर BSC III
४ x ४०० मिक्स रिले - प्रथम
- ९) वैष्णवी राजेंद्र रावळ BSC I
४ x ४०० मिक्स रिले - प्रथम
- ६) प्रभंजन प्रकाश खेडेकर BCom III -
थाळीफेक -द्वितीय

- ७) महादेव शिवाजी चौगुले MSC I-
बांबूउडी -द्वितीय
- ८) मयुरी शामराव आरडे MA I-
गोळाफेक- द्वितीय, बांबूउडी -द्वितीय
- ९) सीमा दत्तात्रय नांदुरकर BSC III
४ x ४०० मीटर रिले - द्वितीय,
४ ÷ १०० मीटर रिले - तृतीय
- १०) अस्मिता लक्ष्मण पाटील BA II
४ x ४०० मीटर रिले - द्वितीय,
४ ÷ १०० मीटर रिले - तृतीय
- ११) सानिका उत्तम गुंजकर BA II
४ x ४०० मीटर रिले - द्वितीय,
४ ÷ १०० मीटर रिले - तृतीय
- १२) देवयानी शिवानंद चौगुले BA II.
४ x ४०० मीटर रिले - द्वितीय,
४ ÷ १०० मीटर रिले - तृतीय
- १३) आरती इराप्पा पवार BA III.
४ x ४०० मीटर रिले - द्वितीय,
४ x १०० मीटर रिले - तृतीय
- १४) सीमा दत्तात्रेय नांदुरकर BSC III -
४०० मीटर धवणे - तृतीय

- १५) ऋषिकेश आनंद टिकेकर BSC I-
बांबूउडी -तृतीय
- १६) धवल पाटणकर MA I
४ x ४०० मीटर रिले -द्वितीय
धनाजी रामू गुरखे BA I
४ x ४०० मीटर रिले -द्वितीय
- १७) विशाल भीमराव राऊत BA III
४ x ४०० मीटर रिले -द्वितीय
- १८) रोहन रवींद्र केसरकर MA I
४ x ४०० मीटर रिले -द्वितीय
- १९) साहिल रूद्रप्पा पाटील BSC I
४ ÷ ४०० मीटर रिले -द्वितीय

दिनांक २४५ सप्टेंबर २०१६ डी.वाय.पाटील टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, तळसांडे इथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर झोनल बुद्धीबळ स्पर्धेत मुक्ता मारुती आंबेवाडकर BSC I हीने तृतीय क्रमांक पटकवला

दिनांक १७ व १८ नोव्हेंबर २०२४ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे झालेल्या कोल्हापूर झोनल बॉक्सिंग स्पर्धेत पहिल्या गटात श्रुतिका रामलिंग शहापूरकर हिने तृतीय क्रमांक पटकावला.

संभाजीराव माने कनिष्ठ महाविद्यालय क्रीडा विभाग अहवाल

तालुका स्तरीय
व्यक्तिगत स्पर्धा :

मैदानी स्पर्धा			
१)	मेघना सोमनाथ मोहिते	१०० मी., २०० मी. लांब उडी प्रथम क्रमांक ४ x १००, ४ x ४०० प्रथम क्रमांक	८) रमेश राजू पाटील ८०० मी. धावणे द्वितीय ४ x ४०० प्रथम क्रमांक
२)	आरती लक्ष्मण पाटील	८०० मी. प्रथम ४ x १००, ४ x ४०० प्रथम क्रमांक	९) ऋतिककुमार राजकुमार वर्मा ३००० मी. द्वितीय, ४ x ४०० प्रथम क्रमांक
३)	चंदना विठ्ठल गोरुले	१५००, ३००० मीटर द्वितीय क्रॉसकंट्री द्वितीय क्रमांक ४ x १००, ४ x ४०० मी. रिले प्रथम क्रमांक	१०) स्नेहदीप सुभाष राणे ४०० मी. तृतीय ४ x ४०० प्रथम क्रमांक
४)	श्रध्दा दत्ता शिंदे	१०० मी. २०० मी. द्वितीय क्रमांक व तिहेरी उडी प्रथम क्रमांक. ४ x १००, ४ x ४०० मि. रिले प्रथम क्रमांक	११) ओम सुनिल पोवार ४ x ४०० मी. रिले प्रथम क्रमांक
५)	सुकन्या सुधीर शिवणे	४०० मी. व ८०० मी. धावणे प्रथम ४ x १००, ४ x ४०० मी. प्रथम क्रमांक	१२) समीर प्रमोद रावळ ४ x ४०० प्रथम क्रमांक ४०० द्वितीय क्रमांक ८०० मी. धावणे प्रथम क्रमांक
६)	मधुरा उदयकुमार गोरुले	१५००, ३००० मी. धावणे द्वितीय.	१३) साईराज सतिश दळवी ४ x ४०० मी. प्रथम क्रमांक
७)	आर्यन अनिल रेडेकर	२०० मी. धावणे द्वितीय	१४) संकेत संजय नाईक ५ कि.मी.चालणे प्रथम
			१५) वेदोत सुरेश शेवाळे १०० मी. प्रथम, ४ x ४०० प्रथम क्रमांक
			१६) आदित्य गोरखन- ाथ सुतार लांब उडी प्रथम, उंच उडी प्रथम, तिहेरी उडी प्रथम क्रमांक.
			१७) प्रेम रणविजय गीडमणी तालुकास्तरीय तायक्वांदो प्रथम क्रमांक
			१८) गौसवी हुसेन पानारी तालुका स्तरीय वुशू स्पर्धेत प्रथम

तालुका स्तरीय सांघिक स्पर्धा फुटबॉल :

गडहिंग्लज तालुकास्तरीय शालेय फुटबॉल स्पर्धेमध्ये मुर्लीच्या व मुलांच्या संघाने प्रथम क्रमांक पटकावला या संघाची जिल्हास्तरीय स्पर्धेसाठी निवड झाली.

कबड्डी :

गडहिंग्लज तालुका स्तरीय कबड्डी स्पर्धा हेब्बाळ, गायद्याळ येथे झाल्या यामध्ये मुलांच्या व मुर्लीच्या दोन्ही संघांनी प्रथम क्रमांक मिळवला या दोन्ही संघाची कोल्हापूर येथे होणाऱ्या जिल्हास्तरीय स्पर्धेसाठी निवड झाली.

खो खो :

शिवराज कॉलेज गडहिंग्लज येथे झालेल्या तालुकास्तरीय खो-खो स्पर्धेमध्ये मुलांच्या व मुर्लीच्या संघाने प्रथम क्रमांक पटकावला. या दोन्ही संघांची वारणानगर नवे पारगाव येथे होणाऱ्या जिल्हास्तरीय स्पर्धेसाठी निवड झाली आहे.

क्रिकेट :

औरनाळ येथे झालेल्या तालुका स्तरीय क्रिकेट स्पर्धेमध्ये १९ वर्षाखालील मुलांच्या संघात प्रथम क्रमांक पटकावला. या संघाची वारणानगर कोडोली हाय कोडोली येथे होणाऱ्या जिल्हास्तरीय स्पर्धेसाठी निवड झाली आहे.

जिल्हास्तरीय

मैदानी स्पर्धा

- १) सुकन्या सुधीर शिवणे ४००, ८०० मी. धावणे प्रथम ४ x ४००, ४ x १०० मी. धावणे प्रथम.
- २) श्रध्दा दत्ता शिंदे १०० मी., २०० मी. धावणे प्रथम व तिहेरी उडी प्रथम क्रमांक. ४ x १०० मी व ४ x ४०० मी. धावणे प्रथम.

- ३) आरती लक्ष्मण पाटील ८०० मीटर धावणे सहभाग व ४ x १०० मी. ४ x ४०० मी. रिले प्रथम.
- ४) मेघना सोमनाथ मोहिते २०० मी. धावणे प्रथम ४०० मी. धावणे द्वितीय ४ x १०० मी. धावणे ४ x ४०० मी. रिले प्रथम.
- ५) चंदना विठ्ठल गोरुले ४ x १०० मी. रिले ४ x ४०० मी. रिले प्रथम.
- ६) ऋतिककुमार राम कुमार वर्मा क्रॉसकंट्री द्वितीय क्रमांक
- ७) र्नेहदीपक सुभाष राणे ४ x ४०० मी. द्वितीय
- ८) समीर प्रमोद रावळ ४ x ४०० मी. द्वितीय
- ९) ओम सुनिल पोवार ४ x ४०० मी. द्वितीय
- १०) साईराज सतिश दळवी ४ x ४०० मी. रिले द्वितीय
- ११) वेदांत सुरेश शेवाळे ४ x ४०० मी. रिले द्वितीय १०० मी. तृतीय
- १२) प्रेम रणविजय गीडमणी तायक्वांदो सहभाग.

वुशु स्पर्धा.

- १३) गौसवी हुसेन पानारी वुशू स्पर्धेत प्रथम

सांघिक खेळ :

१) १९ वर्षाखालील मुर्लीच्या खो खो संघाने प्रथम क्रमांक पटकावला या संघाची विभागीय स्पर्धा खंडाळा येथे होणाऱ्या स्पर्धेसाठी निवड.

२) १९ वर्षाखालील मुर्लीच्या फुटबॉल संघाने पन्हाळा

येथे झालेल्या स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक पटकावला.

३) आर्यन उत्तम दळवी व श्रुती सचिन झुटाळ राज्यस्तरीय फुटबॉल स्पर्धेसाठी निवड.

सांघिक स्पर्धा :

खंडाळा (सातारा) येथे झालेल्या १९ वर्षांखालील मुर्लीच्या संघाने सहभाग नोंदवला.

राज्यस्तरीय

मैदानी स्पर्धा

१) सुकन्या सुधीर शिवणे	४०० मी, ८०० मी. धावणे, ४ x ४०० व ४ x १०० मी. रिले प्रथम क्रमांक राष्ट्रीय स्पर्धेसाठी निवड.
२) श्रधदा दत्ता शिंदे	४ x ४०० मी., ४ x १०० मी. प्रथम क्रमांक.
३) आरती लक्ष्मण पाटील	४ x ४०० मी. ४ x १०० मी. रिले प्रथम.
४) मेघना सोमनाथ मोहिते	४ x ४०० मी. ४ x १०० मी. रिले प्रथम क्रमांक

५) चंदना विठ्ठल गोरुले	४ x ४०० मी. ४ x १०० मी. रिले प्रथम क्रमांक
६) ऋतीककुमार राम कुमार वर्मा	क्रॉसकंट्री पाचवा क्रमांक. राष्ट्रीय स्पर्धेसाठी निवड.
७) गौसवी हुसेन पानारी	वुशु स्पर्धेमध्ये तृतीय क्रमांक

मैदानी स्पर्धा

१) सुकन्या सुधीर शिवणे	८०० मी. धावणे, द्वितीय क्रमांक ४ x ४०० मी. रिले द्वितीय क्रमांक
२) ऋतीककुमार राम कुमार वर्मा	क्रॉसकंट्री सहावा क्रमांक.
३) मेघना सोमनाथ मोहिते	४ x ४०० मी. धावणे रिले द्वितीय क्रमांक.
४) उर्वशी घुगरे	कायार्किंग क्रीडा प्रकार ३ सिल्वर, २ ब्राँझ पदक प्राप्त

Department of BBA

BBA Course:

In Shivraj BBA course has started in 2001, A Bachelor of Business Administration (BBA) is a three-year undergraduate degree that provides a foundational understanding of business and management principles, equipping students with skills in areas like finance, marketing, and human resources, preparing them for managerial roles.

Focus:

The BBA program aims to provide students with a comprehensive understanding of business operations and management principles.

Duration:

It's a three-year, full-time degree program.

Objective:

It equips students with the necessary skills and knowledge to understand the complexities of the business world and prepare them for careers in management.

Specializations:

BBA programs often allow students to specialize in specific areas like finance, marketing, human resources, operations, or entrepreneurship.

Skills Developed:

BBA programs focus on developing critical thinking, analytical, and problem-solving skills, as well as leadership and communication skills.

Key Subjects and Areas of Study:

Core Business Principles:

Students learn about accounting, finance, marketing, management, and organizational behavior.

Specialized Areas:

Depending on the specialization, students may delve into areas like international business, entrepreneurship, logistics, or hospitality management.

Practical Skills:

Many BBA programs incorporate practical experience through case studies, internships, and industry visits.

Career Paths:

- Management Roles: BBA graduates can pursue

careers in various management positions, including marketing, finance, human resources, and operations.

- Entrepreneurship: A BBA can also be a stepping stone for aspiring entrepreneurs.

- Specific Industries: BBA graduates can find opportunities in diverse industries, including banking, finance, retail, hospitality, and technology.

Departmental Activities in 2024 -2025

Sr. No.	Name of Event	Date
1.	Event for Guinness World Recod " Mission Fit India" sponsored by Herbal life	21- 9 -2024
2.	Guest lecture	
1.	Celebration Of world Entrepreneur Day (Udyamita Diwas)	21- 08- 2024
	Guest lecture by Prakashrao Mane on "current challenges in agri based business"	
2.	Guest lecture by Adv. S.B. Cothe on " Fundamentals of business law"	9-10-2024
3.	Guest lecture by Mr. Akshay Sankpal on " SAP & their modules	1-10- 2024
4.	Guest lecture by Dr. Padmaja Gawate on " Student Psychology	23-10-2024
3.	Workshop	
1.	"Need of share marketing in today's world" by Lead College Yashwantrao Mane Mahavidyalay Halkarni	7-01- 2025

2.	Workshop on "Personality development" Arranged by Nandi Foundation	11 jan to 18 jan 2025
3.	Workshop on " Women Empowerment" Arranged by Shivaji University Kolhapur"	12-3-2025
4.	Industrial visit	
1.	Sr Senapati Santaji Ghorpade Sugar Factory, Dhamane.	22-01-2025

2.	Gokul Dudhsangh , Gokul Shirgaon , Kolhapur	13-02-2025
5.	Best Practices	
1.	Induction program for BBA –I students	21-10 – 2024 to 25-10- 2024
2.	Traditional day Celebration	1-02-2025
3.	Bollywood day Celebration	2-02-2025

Department of Chemistry

Departmental Activities during Academic Year 2024-25 :

Sr. No.	Activity	Details of activity	Date
1	Guest lectures	Guest Lecture on "Experimental Learning by Field Project Method" by MSFDA, IIT Mumbai	20/09/2024
		Guest Lecture on "Introduction to Natural Products, Terpenoids and Steroids" for M.Sc. Students by Dr. S. K. Patil, Department of Chemistry, Devchand College, Arjun Nagar	27/01/2025
		Guest Lecture on "Dyes and Intermediates" for M.Sc. Students by Dr. S. A. Kenawade, Department of Chemistry, Devchand College, Arjun Nagar	25/03/2025
		Guest Lecture on "Polymers" for M.Sc. Students by Dr. S. A. Kenawade, Department of Chemistry, Devchand College, Arjun Nagar	02/04/2025
2	Welcome Function	Welcome function and Induction program of B.Sc. Part-I Students	29/08/2024
		Welcome function of M.Sc. Part-I Organic Chemistry Students	22/09/2024
3	Industrial visit	Industrial visit for B. Sc. Part-III students at Gokul Milk, Gokul Shirgaon, Kolhapur	01/10/2024
4	Academic Visit	Industrial visit for B. Sc. Part-III and M.Sc. students at Goa Science Centre and Planetarium, Panjim and National Centre for Polar and Ocean Research, Goa	10/02/2025 to 13/02/2025

5	Days Celebrated	Mahatma Gandhi and Lal Bahadur Shastri Birth Anniversary	02/10/2024
		Dr. A. P. J. Abdul Kalam Jayanti and Vachan Prerana Din	15/10/2024
6	Best Practice	Organized Inter-Collegiate "Chem-Quiz 2025" competition for B.Sc. Part-III students of Gadhinglaj, Ajara and Chandgad colleges.	04/04/2025
7	Awareness Program	Organized an awareness program on National Education Policy (NEP) 2020 under School Connect Abhiyan 2.0	16/01/2025

Workshop

1. Dr. A. M. Hasure, Participated in "One Day Teachers Workshop on New Changed Syllabus of B.Sc. Part-I Chemistry (NEP 2.0)" held at Karmaveer Bahurao Patil College, Urun-Islampur, Dist. Sangli on 8th August, 2024.

Publications (Research Papers and Book Chapters)

1. Dr. P. R. Dongare, Aqueous Extract of CAP-ash: A greener benchmark for Suzuki-Miyaura Coupling Reaction in Palladium Catalyzed Ligand-Free Condition, Journal of Molecular Structure, 1321, (2025), 140160.
2. Dr. P. R. Dongare, Synthesis, docking simulation, DFT study, and anticancer evaluation of spiro[benzo[c]pyrano[3,2-a]phenazines] using $[\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{SiO}_2\text{-Pr-DABCO-Pr-CH}_3][\text{OH}]_2$ as a novel magnetically separable catalyst, Journal of Molecular Structure, 1342, (2025), 142475.
3. Dr. P. R. Dongare, Biopolymer-Based Nanocomposites for Adsorption/Recovery of Fertilizer Nutrients in Agricultural Applications, In book: Biopolymeric Nanoparticles for Agricultural Applications (pp.59-77), October 2024.
4. Dr. Altafhusen Naikwade, Unleashing potential of methotrexate-amino acid methyl ester-loaded lipidic nanocapsules as magic bullets against resistant breast cancer, Journal of Drug Delivery Science and Technology, 104, (2025), 106539.

संभाजीराव माने कनिष्ठ महाविद्यालय + २ स्तर राष्ट्रीय सेवा योजना अहवाल

चालू शैक्षणिक वर्षात कनिष्ठ महाविद्यालय राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने विविध उपक्रम राबविण्यात आले.

दि. ०५/०६/२०२४ रोजी 'पर्यावरण दिनानिमित्त' भित्तीपत्रक प्रसिद्ध करण्यात आले. त्याचबरोबर महाविद्यालय परिसरात वृक्षारोपण करण्यात आले. दि. २१/०६/२४ रोजी 'जागतिक योगा दिवस' साजरा करण्यात आला. दि. २२/०६/२०२४

रोजी वृक्षारोपण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. दि. ०७/०८/२०२४ रोजी महाविद्यालय परिसरात स्वच्छता मोहीम राबविण्यात आली. दि. ०९/०८/२०२४ रोजी 'क्रांतीदिना' निमित्त मुत्नाळ या गावातून क्रांतीज्योतीचे, दि. १५/०८/२०२४ रोजी रोजी 'तिरंगा रॅलीचे' आयोजन करण्यात आले. दि. ०१/१०/२०२४ रोजी गडहिंग्लज बस स्थानक परिसरात आणि दि.०२/१०/२०२४ रोजी 'गांधी जयंती' निमित्त महाविद्यालय परिसरात स्वच्छता मोहीम राबविण्यात आली.

दि. २४/१०/२०२४ रोजी 'एड्स जनजागृती' या विषयावर उपजिल्हा रुग्णालय, गडहिंग्लज येथे दि. २३/०१/२०२५ रोजी 'राष्ट्रीय मतदार दिना' निमित्त व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले.

दि. २७/०३/२०२५ रोजी 'कर्करोग प्रतिबंधक लसीकरण' या संदर्भात व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. दि. १२/०४/२०२५ रोजी डॉ. 'बाबासाहेब आंबेडकर जयंती' निमित्त 'जय भीम पदयात्रा' काढण्यात आली.

विशेष संस्कार शिबीर

चालू शैक्षणिक वर्षात गुरुवार दि. ०९/०१/२०२५ ते बुधवार दि. १५/०१/२०२५ या कालावधीत मौजे शेंद्री, ता. गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर येथे विशेष निवासी श्रमसंस्कार शिबीर आयोजित करण्यात आले. या शिबिरात समाजप्रबोधन, ग्रामसफाई, गटार स्वच्छता, गाजर गवत व प्लास्टिक निर्मूलन, रस्ता दुरुस्ती असे विविध उपक्रम राबविण्यात आले.

त्याचबरोबर या शिबिरात विविध विषयावर बौद्धिक व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये 'युवकांनो विधायक व्हा' या विषयावर मा. बाबासाहेब नदाफ, 'शिवाजी महाराजांचा इतिहास: खरे काय, खोटे काय?' या विषयावर प्रा. पी डी पाटील, 'हास्यरंग' या विषयावर श्री. आत्माराम पाटील या व्याख्यात्यांचे मार्गदर्शन लाभले.

हळदी कुंकू समारंभात 'महिलांचे सबलीकरण' या विषयावर मा. सौ. क्रांतिदेवी कुराडे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

दि प्रेस अँड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक अँक्ट नियम फॉर्म नं. ४ प्रमाणे निवेदन

प्रकाशन स्थळ	:	शिवराज साहित्य, वाणिज्य आणि डी. एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर
प्रकाशन काळ	:	वार्षिक
प्रकाशक	:	प्राचार्य, डॉ. एस. एम. कदम
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
संपादक	:	डॉ. ए.के. मोरमारे
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
मुखपृष्ठ	:	डॉ. अशोक मोरमारे
मुद्रक	:	प्रिझम प्रिंटर्स
पत्ता	:	मंगळवार पेठ, कोल्हापूर
स्वामित्व	:	शिवराज साहित्य, वाणिज्य आणि डी. एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर. ४१६ ५०२

मी प्राचार्य, डॉ. एस. एम. कदम असे जाहीर करतो की, वरील माहिती माझ्या माहितीप्रमाणे आणि समजुतीप्रमाणे सत्य आहे. ह्या अंकातील मतांशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही. लेखनाची निवड, संपादन व मुद्रीतशोधन सहसंपादकांनी केले आहे.

आभार

‘शिवराज २०२५’ या अंकाच्या निर्मितीमध्ये संस्था अध्यक्ष, प्रा. किसनराव कुराडे, संस्थेचे सचिव, डॉ. अनिल कुराडे, प्राचार्य, डॉ. एस. एम. कदम, प्रबंधक, डॉ. संतोष शहापूरकर आणि त्यांचे प्रशासकीय साथीदार, सर्व विभागप्रमुख, सर्व समिती प्रमुख, संपादन समितीतील माझे सर्व सहकारी तसेच प्रिझम ग्राफिक्स कोल्हापूर यांच्या सहकार्याने या अंकाचे काम अल्पावधीत पूर्ण झाले.

या सर्वांचे मनापासून आभार!

CAMPUS INTERVIEW SELECTED STUDENTS

CAMPUS INTERVIEW मधून INFOSYS, TCS, LIC, CAPAGEMINI या नामवंत

बहुराष्ट्रीय (MNC) कंपनीत निवड झालेले विद्यार्थी

अशिका कुंभार
(BCS)

भाग्यशी देसाई
(BCS)

शानता पाटील
(BCS)

रुईटा जाधव
(BCS)

काजल भागवत
(BCS)

करिशा गोरें
(BCS)

नामता सुतार
(BCS)

नामना होटे
(BCS)

निशांतेशी हरे
(BCS)

प्रेक्षा पाटील
(BCS)

प्रसा देसाई
(BCA)

निशांतेशी देसाई
(BCA)

रविना आरवाळे
(BCS)

रोहित मुराले
(BCS)

रिमा बघाण
(BCS)

शश्रू पाटील
(BCS)

शिवाणी धनैकर
(BCS)

शिवराज राने
(BCS)

श्रिया जाधव
(BCS)

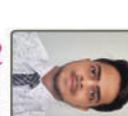
श्रीनी रीते
(BCS)

शुभम पाटील
(BCS)

स्नेहल देसाई
(BCS)

शिक्षेश जाधव
(BCA)

क्रिया देसाई
(BCA)

स्नेहल कादम
(BCS)

स्नेहल कोटागी
(BCS)

सुशिका मोरे
(BCS)

सुराज यारोलकर
(BCS)

चखता शिकडकर
(BCS)

सुरज कराले
(BCS)

शेखा देसाई
(BCS)

शेखाती बालकी
(BCS)

शिवराज कोरी
(BCS)

यशिता पाटील
(BCS)

शिक्षाल बघाण
(BCA)

जायशी वेंगरे
(BCA)

आकाश देसाई
(B.Sc. Computer)

अशिका कोळे
(B.Sc. Computer)

रुईटा मुरुंकार
(B.Sc. Computer)

मनुष पाटील
(B.Sc. Computer)

आंनंद कोरे
(B.Sc. Computer)

पार्वती भागवती
(B.Sc. Computer)

प्रशशंश रमेशी
(B.Sc. Computer)

प्रशशंश देशपांडेकर
(B.Sc. Computer)

सुशिका पाटील
(B.Sc. Computer)

स्नेहलता जाधव
(B.Sc. Computer)

सुशिका कुलकार
(B.Sc. Computer)

विकस कोळे
(B.Sc. Computer)

स्नेहल जाधव
(BCA)

आंनंद कोरे
(BCA)

शिक्षाल बालकी
(BCA)

पार्वती भागवती
(BCA)

आंनंद रमेश
(BCA)

सुशिका मोरे
(BCA)

मनोज मुरुंकार
(BCA)

प्रसाद मनुष
(BCA)

प्रकाशक :

कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे शिक्षण संस्था, गडहिंग्लज

**शिवराज साहित्य, वाणिज्य आणि डी.एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय व
संभाजीराव माने साहित्य, वाणिज्य व विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय**